ateitis

Lapkritis/Gruodis 1977-9-10

ALp 1786

ateitis

1977 LAPK. GRUOD./NOV. DEC. VOL. LXVII No.9-10

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas

ANTAI...— K. Trimakas 290
„Būk su mumis, Viešpatie“ (Kongreso atidarymo invokacija; — Kun. St. Yla 292
„Heroiškoje kovoje už Tautos ir tikėjimo laisvę“ — dr. P. Kisielius 293
„Kai žvilgsnis nukreiptas į Tiesą“ — dr. A. Damušis 295
„Aiškus protas, kilni širdis“ — dr. J. Grinius 299
Devintasis Ateitininkų Kongresas — K. Trimakas 300
Devintojo Ateitininkų Kongreso nutarimai 313
Nakčia sustojus po žydinčia liepa (eil.) — Ant. Vaičiulaitis 314
Šventasis narvas (ištrauka) — Alg. Landsbergis 316
ATVIRAI: Pokongresiniai žvilgsniai — St. Barzdukas 323
Kokią svarbiausia laiko keliama problema? (II) — kun. K. Pugevičius, Pr. Baltakis, L. Gražulienė, J. Polikaitis ir kun. J. Šeškevičius 326
KNYGOS: Kongreso leidinys „Ateitininkų keliu“ — K. T. 329
LAIŠKAI: Įspūdžiai iš kongreso 330
ATŽALOS: Perkūno klaida (eil.) — R. Žukauskaitė 332
Skaitau ar neskaitau — Stovyklautojai 333
Įdomiausia lietuviška knyga — Jaunučiai 333
Kur aš norėčiau gyventi? — Jaunučiai 333
Sendraugiai su vaikais Dainavoj — L. Gražulienė 335
VEIKLA 338
1977 m. „Ateities“ turinys 349
Vyr. redaktoriaus žodis 352

Nuotraukos: J. Kuprio (abi viršely, 289, 292, 293, 295, 301, 302, 303, 305, 306, 308-309, 310, 312, 313, 314, 316-317, 318, 320, 321, 323, 327, 338, visos 340), kun. J. Dėdino (299), A. Kuolo (335, 336), T. Palubinsko (visos 342 ir 343, visos 346), K. Trimako (304, 328, abi 347). Iliustracija R. Valiulytės (332). Jaunųjų grafika — A. Plieno (334) ir T. Šoliūno (334).

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: dr. Algis Norvilas ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: Marija Eivaitė, Vilija Eivaitė (meninė priežiūra), Petras V. Kisielius, Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė, dr. Antanas Razma ir dr. Linas Sidrys.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: (312) 424-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 7.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 5.00 dol.; visur kitur — 5.00 dol.

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $7.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois.

LTSR valsti respublikine biblioteka

BERNIUKAS I: Tai jos ilgesys aprėpė dangaus erdves ir susėmė žvaigždes.
BERNIUKAS II: Jos ilgesys sukūrė Dievą.
MERGAITĖ I: Ne, Dievas sukūrė jos ilgesį.
MERGAITĖ II: Jos sieloje virpa jos didysis išgyvenimas, ežere nuskendus katedros rožė.

Iš Alg. Landsbergio „Šventojo narvo“.

antai...

KONGRESAS:

Didysis ateitininkų „subruzdėjimas" — kongresas jau praeityje. Daugelis jį pavadino „manifestacija", kuri savo įspūdingumu dalyviams ir visuomenei parodė, kad „*mes* dar gyvi", „kad *mes* galim". Prie laisvesnį žvilgsnį žadinančio alaus bokalo kai kas kongresą palygino su „apeigomis", kurias kartkartėmis „reikia" atlikti, kad „geriau pasijaustum".

Tiesa, kongrese gali būti ir dažnai neišvengiamai yra apeiginių momentų, bet būtų blogai, jei visas kongresas taptų viena didelė apeiga. Gali kongresas būti ir manifestacija, bet jei jis tebūtų tik manifestacija — pasirodymas, tikrai reikėtų kelti klausimą, ar verta būtų iš viso jį rengti.

Tad prileidžiant apeiginius ir manifestacinius momentus, vis dėlto neišvengiamai tenka klausti: Ar šiame kongrese buvo kažkas daugiau, kažkas išliekančio, kažkas tolimesnei veiklai įtaką darančio ar gaires nurodančio?

Tokia įtaka Kongrese galėjo kilti ypač iš jo trejopos idėjinės programos — krikščioniško atsinaujinimo, kultūrinės veiklos ir rūpesčio dėl okupuotos Lietuvos priespaudos.

Krikščioniškas atsinaujinimas buvo svarstomas simpoziume, kuriame, deja, dėl per ilgo dalyvių kalbėjimo, o taip pat dėl „tolimesnių galimybių" temos neišvystymo, paruoštų konkrečių išvadų nebeteko išgirsti. Tenka laukti simpoziumo vadovo kun. K. Trimako tuomet neperskaitytų „Ateity" atspausdinti pažadėtų išvadų. Betgi tam tikros paviršutinės atsinaujinimo žymės jau buvo pastebimos tiek prieškongresinėj veikloj, tiek pačiame Kongrese. Ir tas pats Kongresas jau pirmame savo nutarime ateitininkus skatina „stiprinti tiek asmenines, tiek bendras pastangas krikščioniškai atsinaujinti, nešant Kristaus dvasią į mūsų veiklą, kūrybą ir kitas gyvenimo sritis".

Kultūrinės veiklos tema principiniai ir su apybendrėm gairėm buvo pateikta sendraugiams; įdomiai, bet tik patrupintai — studentams; gyvai ir su pritaikytu kukliu pagrindu — moksleiviams. Deja, konkretesnių pasiūlymų taip ir nesulaukta. Gal kaip tik dėl to nei Kongreso nutarimuose neliko jokios žymės, kad ši reikšminga sritis Kongrese buvo svarstyta.

Įžvalgioj paskaitoj „Katalikiškoji rezistencija ir tautos likimas" buvo išryškintas laiko tekmėj vis tebesitesiąs rezistencinis ryšys tarp katalikybės ir lietuvybės, kurio puoselėjimas ar stiprinimas, deja, nebuvo paremtas konkretesnėmis išvadomis. Nežiūrint to, visą kongresą lydėjęs rūpestis „liudyti tautą" rado stiprų atgarsį kongreso nutarimuose, kaip pvz. „skleisti L.K.B. Kronikų faktus kitataučių tarpe", siekti suimtųjų laisvės, „remti Lietuvių Katalikų Religinę Šalpą", „dalyvauti Pabaltiečių Žygy už Žmogaus Teises".

Nutarimai yra žodžiuose susikristalizavęs noras duoti kryptį veiklai. Jie pačios veiklos dar negarantuoja. Veikla pagal nutarimus garantuojama tik nutarimus įgyvendinti siekiančių žmonių pastangomis. Galutinai ir Kongreso nutarimus įkūnys tik tie, kurie gyvens, veiks ir kurs pagal jų raidę ir dvasią.

IŠEIVIJOJ: Palaikant ryšius

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė vis labiau kimba į sunkų darbą — palaikyti ryšius su po visą pasaulį išsisklaidžiusiais tautiečiais. Nelengvas tas darbas, bet rezultatai jau pastebimi.

Pirmiausia, PLB mėnesinis leidinys — *Pasaulio Lietuvis* savo žiniomis iš viso pasaulio ir siuntinėjimu į visą pasaulį vis labiau tampa ryšiu tarp lietuvių įvairiuose kontinentuose.

Ypatingas dėmesys nukreiptas į Pietų Amerikos lietuvius. PLB pastangomis, gausesnes lietuvių gyvenvietes tame kontinente aplankė kalbininkas dr. Antanas

Klimas, savo paskaitomis supažindindamas klausytojus su lietuvių kalbos praeitim, kilme, vystymusi ir dabartimi. Jo kad ir nepramoginėmis paskaitomis tautiečiai gyvai domėjosi.

Taipgi PLB paskata ir parama, sol. V. Verikaičio vadovaujamas Hamiltono mergaičių „Aido" choras lietuviška daina žavėjo tiek tenykščius pietų amerikiečius, tiek ten gyvenančius lietuvius.

Tautiečiai, ypač jaunimas, kur jis bebūtų, tokiais ryšiais ir atsilankymais lietuviškumui atgaivinamas ir sustiprinamas.

JAUNIMAS: Ieškant šaknų

Gyvenimui bundantis šių laikų jaunimas dažnai klausia, kas jis; nerasdamas patenkinančio atsakymo, pergyvena taip vadinamą identiteto krizę.

„Tėvai gali vaikams padėti susidoroti su identiteto problemom, nuolat jiems pateikdami šeimos tradicijas ir tęstinumo jausmą", taip teigia vieno labiausiai perkamo romano, „Roots" autorius Alex Haley (*Parents Magazine,* 1977, rugsėjo nr., 60 psl.).

Tėvai turi vaikus supažindinti su savo, savo tėvų ir prosenelių praeitimi, papasakodami ir parodydami jos relikvijas, fotografijas, laiškus ir kt. Tokiu būdu atskleidžiant praeitį, galima padėti jaunimui atrasti bendrus ryšius su savo gimine, gentim, tauta. Tai tinka ypač išeivių jaunimui, kuris dažnai jaučiasi esąs be šaknų, surasti sau pamatus praeity.

NEĮTIKINANTI: Sauja skatikų

Girdisi visa eilė nusivylusių balsų *Draugo* premijuotu K. Almeno detektyviniu romanu „Sauja skatikų". Tie balsai patenka ir į spaudą (pvz. E. Čekienė, *Dirva,* 40 nr., 6 psl.). Kyla klausimas, ar nebuvo apsirikta dėl šio romano premijavimo. Ne ta prasme, kad romanas „nemoralus", kaip kad *Naujienose* buvo apkaltinti romano premijos iniciatoriai — *Draugo* leidėjai, tėvai marijonai. Tokio kaltinimo jie neužsitarnavo, nes premijos sprendimas paliekamas konkurso jury komisijai.

Betgi kai daugelį skaitytojų neįtikina šio romano vystymosi eiga, klausimas lieka: Ar nebuvo jury komisijoj apsirikta to romano atrinkimu premijai — ne dėl to, kad romanas „nerimtas", nes detektyvinis, ar nemoralus, bet dėl to, kad šiame detektyviniame romane neįtikinančiai rašoma?

STRIPTIZAS: Tebeištirtintas labirintas

Lietuvių Fondo premija apdovanotas Icchoko Mero romanas „Striptizas: arba Paryžius-Roma-Paryžius" yra labirintas, kurio sunarpliotuose požemiuose galima visko rasti. Tačiau, kaip toks, jis laukia pilnesnio ir vispusiškesnio įvertinimo negu keleto Vacio Kavaliūno, kad ir labai geromis intencijomis padiktuotų žodžių apie keletą knygos citatų („Keletas žodžių apie estetikos ir etikos santykius": Prostitucinio simbolizmo knygos proga", *Dirva,* rugsėjo 22).

„ATEITIS": Nutarimuose ir gyvenime

Tenka tik pasidžiaugti ir atkreipti visų bendraminčių dėmesį, kad IX-ojo Ateitininkų Kongreso atstovų nubalsavimu *Ateitis* tapo įrašyta į Ateitininkų Federacijos konstituciją, o specialiu nutarimu „Kongresas įpareigoja kiekvieną ateitininką prenumeruoti *Ateitį,* ją skaityti, platinti, remti ir joje bendradarbiauti, nes ji yra ateitininkijos idėjų, kūrybos ir veiklos žurnalas".

Ką kiekvienas galime padaryti, kad šie nutarimo žodžiai taptų realybė kiekvieno mūsų gyvenime?

Kęstutis Trimakas

„Būk su mumis, Viešpatie, kaip biblinė saulė...“

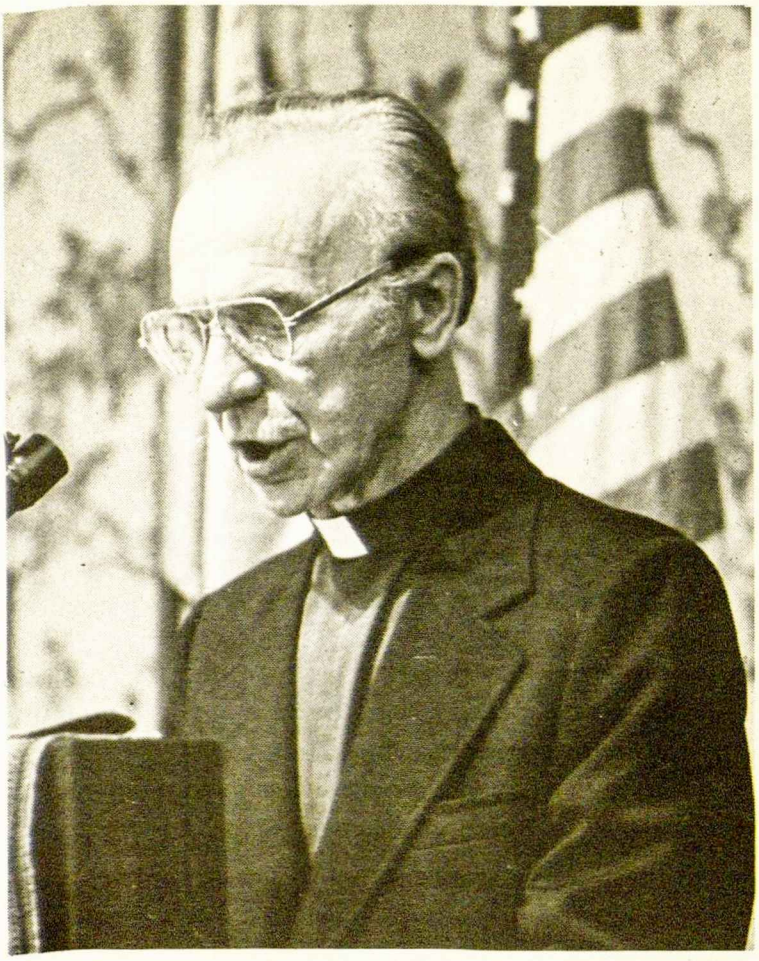

Ateitininkų Federacijos dvasios vado kun. Stasio Ylos invokacija, atidarant Devintąjį Ateitininkų Kongresą Clevelande.

Esam mažos tautos maža saujelė, Viešpatie, bet žvelgiam ateitin su didele viltim. Argi ne tu drąsinai mažąjį būrį? Ar ne tu lenkeisi ir lenkiesi prie mažo ir silpno — juos keli, o galinguosius tramdai?

Su tuo pasitikėjimu susirinkom čionai — renkamės jau devintą sykį — liudyti tavęs ir tavo krikštytos tautos. Liudyti gyva ir vis atnaujinama dvasia, kūrybiniu įkvėpimu ir geros kovos pasiryžimais.

Būk su mumis, Viešpatie, kaip biblinė saulė, iškilusi vidurdienyje ir sustojusi, kol nepasibaigs mūsų kova. Būk kaip ugnis, kuri dega ir neišsibaigia, nes tu Esi, kuris Esi mūsų buityje, mūsų gyvenime, mūsų gėrio kovose.

Laimink šį kongresą, jo darbus ir dalyvius, kad savo vietose ir savo gyvenamuoju laiku būtume tavo planų talkininkais. To prašydami, dėkojame tau, Viešpatie, už įkvėpimus ir nuostabius pavyzdžius, kuriuos davei šiam sąjūdžiui, už tiek pasiektų geros kovos vaisių, kuriuos išauginai mūsų tautoj ir ypatingai už tą globą, kuria lydėjai mus per tuos 67-rius metus.

Esam mažas būrys, bet mūsų tikėjimas ir pasitikėjimas tavim, Viešpatie, nori būti didelis — toks didelis, kad galėtų kalnus kilnoti. Padidink mūsų tikėjimą!

Esam krikštyti vandeniu, ugnimi ir krauju. Buvom bandomi šimtmečiais ir tebesam ligi dabar. Bet esam tavo gentis, trapi, tačiau tvirta tavo malonės dėka.

Tu mums davei kristoforinę misiją — visa atnaujinti ir suderinti Kristuje. Ir mes tariame šia iškilminga proga, ką nuolat ir visuomet kartojame: tavo valia mums šventa, kaip ir tavo vardas, Viešpatie!

Esi mūsų būties ir veiklos Alfa ir Omega — Pradžia ir Pabaiga. Leisk pradėti šį kongresą tavo vardu — vardu Tėvo, ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios. Amen.

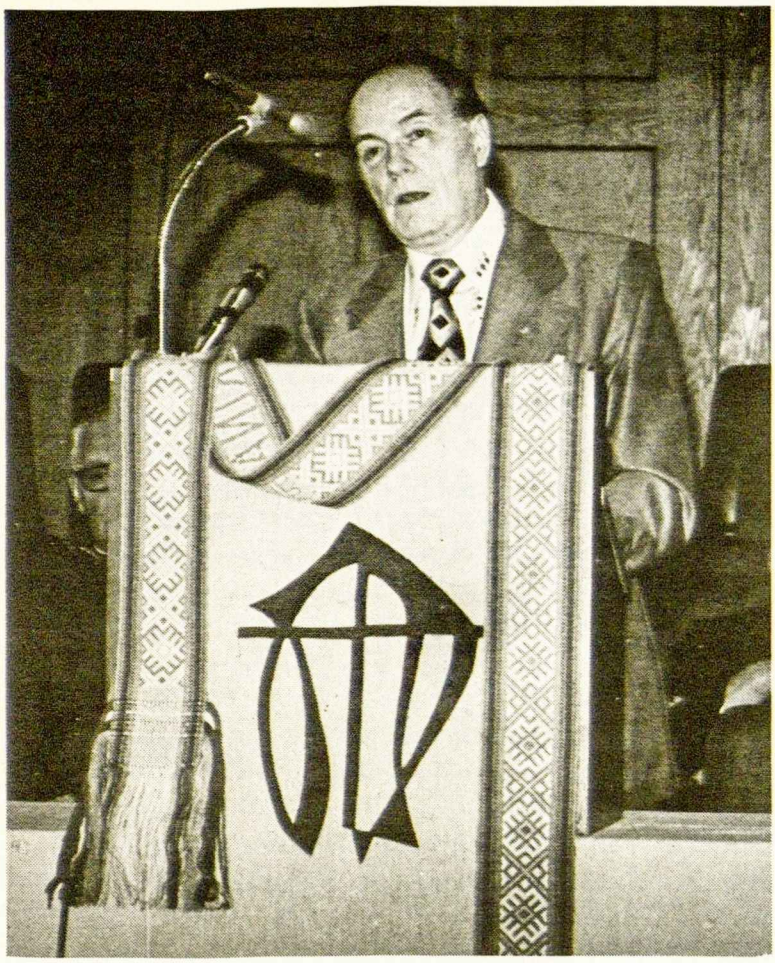

„Heroiškoje kovoje už tautos ir tikėjimo laisvę...“

Ateitininkų Federacijos vado dr. Petro Kisieliaus kalba Devintajame Ateitininkų Kongrese Clevelande

...„Kritusiųjų vietoje kiti ryžos parnešti laisvę žadėtoją...“ kantatos žodžiai neįvykusiojo Vilniuje 1940 metais Ateitininkų Kongreso.

Tai mūsų šių dienų susibūrimo moto.

Sveiki, mielieji svečiai ir Federacijos nariai, suskridę į IX-jį Ateitininkų Kongresą Clevelande.

Nesusirinkome vien atnaujinti pažintis, pasikalbėti, pasisvečiuoti. Mes jautėme pareigą Jus sukviesti, o Jūs atsakėte į mūsų kvietimą taip gausiai dalyvaudami dėl daug reikšmingesnių mūsų organizacijos tikslų bei uždavinių.

Šis Kongresas yra, kaip ir Palangos Konferencijos 50 metų sukakties tąsa. Tiek tai metų gyvuojame nuo paties reikšmingiausio ateitininkų sąskrydžio mūsų organizacijos istorijoje. Tiksliai suformuluoti mūsų ideologiniai principai ir pareigos ir suformuota 3-jų Sąjungų Federacijos struktūra, išlikusios iki šiol nepralenktos kurios nors kitos lietuvių jaunimo organizacijos, net ir kitų kraštų krikščioniškų jaunimo organizacijų, kuo mes galime ypatingai didžiuotis. Tačiau šia proga turime atsakyti sau į klausimą: O mes tos organizacijos tęsėjai — nariai ar vertai sudarome jos turinį, ar vykdome organizacijos pareigas, ar mes savo gyvenime vykdome jos principus, suvestus į didįjį gyvenimo uždavinį „Visa atnaujinti Kristuje“, ar mes gyvename ta pačia dvasia, kaip Palangos Konferencijos ateitininkai? Stabtelkime ties ateitininkų organizacijos dvasiniu veidrodžiu, meskime gilų žvilgsnį į save. Pripažinkime, kad pasaulyje atsiradusi netvarka dėl antrojo pasaulinio karo bei paskui jį ėjęs lokalinio pobūdžio karai ir dėl didesnio įsigalėjimo pasaulyje komunizmo, skleidžiančio kovą ir priespaudą religijai, atsirado dorinis nuosmūkis, vyksta aktyvus nukrikščionėjimo procesas, pažeidžiąs moralės ir laisvės principus. Išskyrus komunizmo valdomus kraštus, nėra kovos prieš religiją, bet yra apatija, o prieš apatiją yra sunkiau kovoti, negu prieš aktyvius puolimus.

Prisipažinkime, kad šiuo metu ir ateitininkai ne visuomet esame krikščioniškosios pasaulėžiūros gynėjai. Mes turėtume vadovauti Bažnyčios atsinaujinimui po II

Vatikano susirinkimo, o ar mes bent esame dalyviai? Neaplenkė mūsų ir dorinis sumenkėjimas, pasireiškiąs ypatingai Europos ir Amerikos kontinentuose. Nepaskutinėje vietoje savo gyvenimo aplinkoje sutinkame jaunimo blogus įpročius, kaip alkoholizmą, narkotikus, nusikaltimus. Nuo alkoholio, o kartais net ir nuo narkotikų neturi imuniteto ir vienas kitas ateitininkas. Turime ir kitokių problemų su moksleiviais ir studentais.

Vyresnieji ateitininkai suskilę visuomeninėje veikloje, dažnai visai priešingi veiksmai su pykčio ir kovos atspalviu.

Tebūna mums svetima diktatūra tiek politinėje, tiek asmeninėje srityje. Juk mes galime skirtis neprincipiniais klausimais, bet visur reikia būti atviriems pokalbiui; gerbti skirtingą galvojimą. Skelbkime vienybę įvairume.

Nesame be nuodėmės. Vieni stipriai paliesti visuomeninio snaudulio, kiti užgauti visuomeninės psichozės srovės.

Turėdami tokį kilnų tikslą — „Visa atnaujinti Kristuje", turime suprasti, kad šis tikslas ir jam ateitininkiškoji priesaika įpareigoja dideliems ir sunkiems uždaviniams, iš mūsų reikalaujantiems drąsos, veiklos ir aukos. Nekanka tiktai matyti apie save gyvenimo trūkumus ir neigiamybes, bet esame įpareigoti energingai veikti, jaunatviškai, gaiviališkai pajudėti. Šių dienų gyvenamoji aplinka mus desorientuoja, ypač sunku susigaudyti moksleiviui ir studentui, kur prasideda ir baigiasi krikščioniškosios moralės ribos. Bandoma sutapti su dabartinio meto daugumos jaunimo praktikuojama naująja morale (dora? nedora?) Kuris-ne-kuris mano, kad yra sunku ir net nereikią išsiskirti iš minios. Sunku tai dar nereiškia, kad nėra privalu. Prisitaikyti prie gyvenimo nedorybių. Atėjo metas grąžinti dorines vertybes į joms priklausančią vietą organizacijoje.

Žvilgsniu į save bandėme pažinti savąją organizaciją šios dienos perspektyvoje, bandėme suvokti jos didžiąsias problemas, jos kelią, jos turinį, negailėjome sau kartesnio žodžio, jeigu radome, kad mes to esame verti. Dideliuose susibūrimuose tam turime teisę ir būtiną pareigą.

Kaip nėra tobulo žmogaus, taip nėra ir tobulos organizacijos. Organizacija — tai mes patys. Norėdami ją matyti tobulesnę, turime keisti ir dorinti save, kad mūsoji organizacija kilniau tarnautų Dievui ir Tėvynei.

Siekiant šio didžiojo tikslo, šiame kongrese simpoziumo būdu bus nagrinėjama krikščioniško atsinaujinimo tema per gyvosios dvasios apraišką. Krikščioniškas atsinaujinimas — tai mūsų pagrindinis ir nuolatinis uždavinys. Šio atsinaujinimo esmė — religinis ir dorinis tobulėjimas, atremtas į dieviškųjų įstatymų gerbimą. Šis atsinaujinimo vyksmas turi nepaliaujamai tęstis visą kiekvieno krikščionio juo labiau kiekvieno ateitininko gyvenimą. Džiugu konstatuoti, kad šioji tema jau plačiai buvo svarstoma ateitininkų vienetuose prieškongresinėje veikloje.

Panagrinėję savosios organizacijos skerspiūvį žvelgdami į save, perkeliame dabar savo žvilgsnį į kraštą — tai ypatingas dėmesys savąjai tautai. Tai išsamiausias pažinimas jos padėties, jos tikslų, jos kančios kelio už žmogaus, už tautos, už religijos laisvę... Tai prisipažinimas, kad visi organizacijos nariai esame iš tos pačios motinos tautos lietuviai, iš jos esame gavę pirmąją savo kalbą, auklėjimą, istoriją, kultūrą, papročius, savo fizinį ir dvasinį paveikslą.

Tai išpažinimas savosios tautos, prisiimant visus jos įpareigojimus, skiriamus lygiomis kiekvienam jos sūnui-dukrai, kur jie bebūtų: tėvynėje, Sibire ar laisvėje.

Išsamus žvilgsnis į kraštą bus supažindintas tema „Katalikiškoji rezistencija ir tautos likimas". Mūsų Federacijos uždavinys, šalia krikščioniškojo atsinaujinimo, skelbti lietuviškąjį atsinaujinimą. Su tauta išėjome sutikti laisvės 1918 metais, su ja augome ir klestėjome nepriklausomybės metais ir vėl su ja bandėme atsikratyti okupacijos jungo 1941 metais. Nepalikome tautos, apleisdami kraštą 1944 metais. Įauginome į ją daug mūsų jaunų Federacijos narių, sąmoningai ir jai ištikimų, mes ja didžiuojamės. Mes didžiuojamės savu ir visu lietuvišku jaunimu, kuris ruošia žygį į Washingtoną už žmogaus, už tautų laisvę. Ar šie pavyzdžiai mus neįkvepia, ar jie mūsų nepradžiugina, kada tremties jaunimas išgirsta savo heroiškos tautos tylų pagalbos šauksmą. Įsiklausę į jį, negalėsime užmigti tautišku miegu...

Žvilgsnis į kūrybą — trečioji kongreso tema. Ateitininkams, kaip mokslus einančiam jaunimui, yra charakteringas siekimas kuo platesnio intelektualinio išsilavinimo, kuo gilesnio išsilavinimo moksle bei specialybėje, kuo aukštesnio kultūrinio lygio, jie ruošiasi tapti tikrais inteligentais — kūrėjais. Mūsų tautai ypač svarbu turėti kuo daugiau išsilavinusiųjų kūrėjų, gyvenančių laisvėje, kad jie galėtų užpildyti tas kūryboje spragas, gimdomas krašte komunistiško melo, ir sugebėtų tęsti tautinės kultūrinės kūrybos uždavinius. Seniau galėjome didžiuotis intelektualiniais aruodais mūsų organizacijoje, lietuviškos kultūros kūrėjų tikrai nestokota, tačiau laikas

veikė prieš mus, išretindamas vyresniuosius pajėgiuosius kultūrininkus, o naujų prisiauginame ne ta proporcija, kuri buvo Lietuvoj, o, be to, ir ribotas kalbos žinojimas apsunkina lietuviškąją kūrybą. Su dideliu rūpesčiu stovime prieš galimą mūsų tautinės krikščioniškos kultūros sunykimą. Tad trečioji šio kongreso tema „kultūrinės ateitininkų veiklos perspektyva ir įsipareigojimai ateičiai" nagrinės šias problemas kiekviena sąjunga atskira paskaita.

Grįžkime prie neįvykusio kongreso 1940 metų vasarą.

Studentų ateitininkų Sąjunga intensyviai ruošėsi V-tajam ateitininkų kongresui visus mokslo metus, Kongresas turėjo įvykti Vilniuje, berods, birželio 20-tąją dieną. Dešimtys posėdžių, šimtai darbų, nesuskaitomos repeticijos šaunaus ateitininkų choro, ruošiant įspūdingą kantatą.

Pasiruošta, suplanuota, nutarta... Ateitininkų kongresas pirmą kartą Vilniuje už kelių dienų, bet, štai, Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos dabartinės tragedijos pradžia — komunistinės Rusijos tankai rieda Kauno Laisvės alėja...

Neteko ateitininkų chorui sugiedoti Vilniuje, bet atmintini žodžiai „Kritusiųjų vietoje kiti ryžos parnešti laisvę žadėtąją", paliko mūsų širdyse, kaip graudus varpo skambėjimas, kaip tolimas kovos trimito garsas... Tie žodžiai buvo skirti tautos laisvės kovų ir aukų atgautai nepriklausomybei paminėti. Ar jie neženklina ir vėl dabartinį mūsų tautos tragiškąjį vyksmą? Jie yra mūsų tautos istorija.

Mūsų tėviškėse liūdni smūtkeliai, jei dar jie kur nors palikę. Liūdni, nes bolševiko ranka ne tiktai palietė smūtkelius, bet ir patį Kristų nuolat guja mūsų šventoje žemėje. Didžiuojamės savo organizacijos nariais ir visais mūsų tautos vaikais, kurie mirė Sibire, kalėjimuose ir Lietuvos miškuose už meilę Dievui ir Tėvynei. Nepajėgė okupantas sunaikinti ištikimybę Kristui ir laisvei, nes vergijos lageriai nuolat papildomi mūsų tautos nariais. „Kritusių vietoje kiti ryžtasi parnešti laisvę, žadėtąją", žadėtąją Dievo kiekvienam žmogui, kiekvienai tautai. Jie liudija Kristų ir savąją tautą.

Mieli Broliai ir Sesės ateitininkai, mums nereikia senųjų krikščionių persekiojimo istorijos pavyzdžių, nes mūsų tauta ją rašo tūkstančiuose puslapių, ji yra pilna didvyrių ir šventųjų.

Liudydami Kristų ir savąją tautą, šią valandą mes paskelbkime savo ištikimiausią solidarumą ir giliausius įsipareigojimus jos heroiškoje kovoje už tautos ir tikėjimo laisvę.

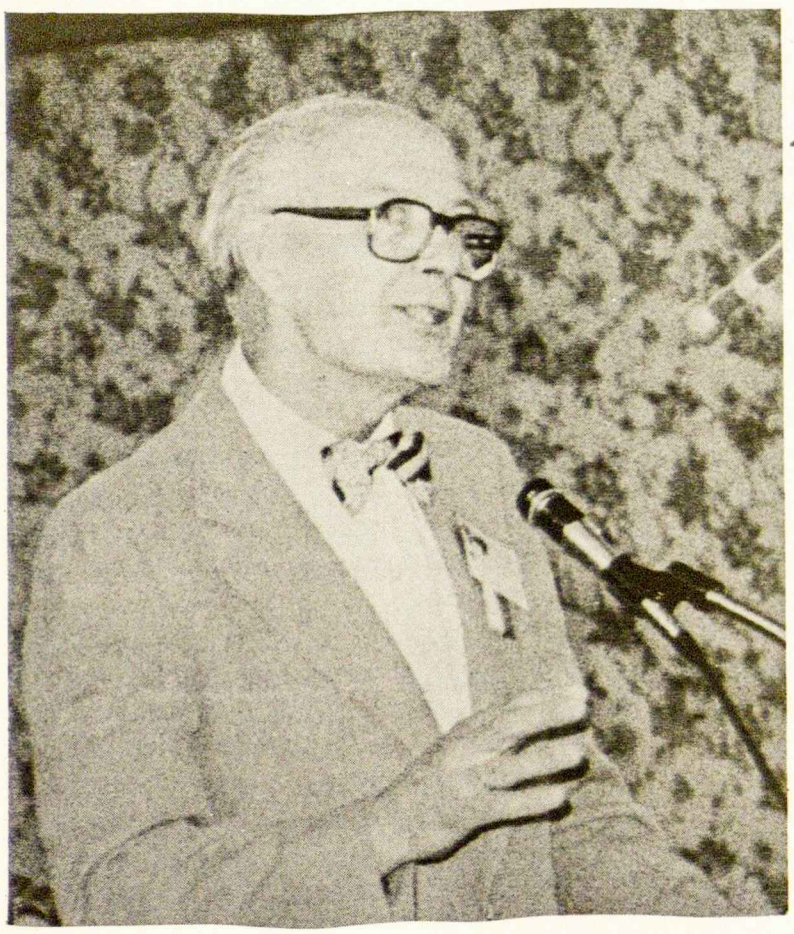

„Kai žvilgsnis nukreiptas į Tiesą, pasijuntame esą uola..."

Dr. A. Damušis kalba kongrese (tekstas sekančiuose puslapiuose).

Baigiamasis Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininko dr. Adolfo Damušio žodis IX Ateitininkų Kongrese rugsėjo 4 d. Clevelande.

Baigiame sėkmingą kongresą. Šiame kongrese šalia dvasinio atsinaujinimo problemų tilpo konkretūs svarstymai, surišti su pavergta Lietuva, rūpestis jaunuomenės ugdymu, mūsų kultūrinės srities darbai, spausdinto žodžio laimėjimai ir planai.

Grožėjomės elegantiška tautodailės paroda, įspūdingu tautinio dainos meno Čiurlionies ansambliu, „Šventojo narvo" premjera, patyrėme jaunuomenės muzikinių ir balsinių talentų, susitelkdavome, melsdamiesi šv. Mišių metu.

Trys mūsų tikrovės

Dabar, kaip ir praeities kongresuose, mūsų svarstymuose buvo ryškios trys neperskiriamos tikrovės: gyvasis Dievas, pavergta tėvynė bei laisvojo pasaulio bendruomenė ir veikiantysis asmuo, t.y. čia jungėsi antgamtė ir gamta, dieviškasis planas ir žmogiškojo realizavimo duomenys.

Tos mūsų trys tikrovės susilieja bendradarbiaujančia darna, kuri iš vienos, pusės suteikia ateitininkų idealistinei veiklai realumo ir konkretumo, iš kitos pusės, gyvenimą kreipia idealistine linkme ir apsaugo jį nuo sunykimo materializme. Šio ketvirtadienio psalmė apibūdina tos tikslios, efektyvios ir konkrečios veiklos linkmę: „Tavasis žodis yra mano žingsniams žibintas, šviesa, mano takui".

Ateitininkų veikla per dešimtį metų caristinės Rusijos priespaudoje ir per dvidešimt dvejus metus nepriklausomoje Lietuvoje atnešė vertingų pasikeitimų mūsų tautai. Per tą gana trumpą laikotarpį ateitininkija efektyviai prisidėjo, kad idealistinis krikščioniškasis sąmoningumas įleistų giliai šaknis į lietuvių tautą.

Lietuviškumo katalikiškumo jungtis mūsų tautoje šiais sunkiųjų bandymų laikais prieš mūsų akis iškyla kaip stebuklas. Toji jungtis iškilo gana aukštai dėl daugelio ateitininkų aukos darbų. Šis laimėjimas, kaip beveik kiekvienas didelis laimėjimas, buvo apmokėtas mūsų kankinių krauju ir jau po įvykusio fakto. Tų mums brangių asmenų naikinimas vyksta, lyg priešiškų jėgų neatlaidumo išdava.

Lietuviškumo katalikiškumo jungties įprasminimas buvo vertingas ateitininkijos įnašas, paruošęs mūsų tautą sunkiems šių laikų bandymams. Mūsų tautinis sąmoningumas, atsirėmęs į krikščioniškojo humanizmo pagrindą, rodo kietą rezistenciją prieš materialistinės priespaudos smurtą.

Krikščioniškoji socialinė sąmonė — mūsų ateities įnašas

Tos ryškios patirties skatinama, ateitininkija turėtų planuoti ir ateityje pasireikšti vertingu įnašu lietuvių tautos stiprėjimui. Tuo įnašu galėtų būti ir socialinės sąmonės krikščioniškųjų principų ugdymas.

Tie principai yra ryškiai pateikti daugelio popiežių enciklikų, kaip pvz. Motina ir Mokytoja, Taika Žemėje, taip pat ir krikščionių sociologų studijose.

Ten yra labai konkrečiai iškeliami esminiai pagrindai socialinei santvarkai: tiesa, teisingumas, meilė. Meilė konkrečiai tepasireiškia ten, kur teisingumas yra praktikuojamas. Teisingumas įpareigoja visus prisidėti savo darbu ir auka prie bendrosios gerovės. Tiktai tiesa, paremta santvarka, respektuojanti žmogiškąjį garbingumą, gali būti verta dėmesio.

Socialinis teisingumas, bendroji gerovė, žmogaus teisių gili sąmonė galėtų tapti tvirta atrama lietuvių tautai ir kitoms pavergtoms tautoms jų laisvės siekimuose. Ateitininkija visada buvo socialinės veiklos avangarde, tad ir dabar ji turėtų pažvelgti bent dešimtmečiu į priekį.

Dabarties patirtis rodo, kad krikščioniškieji socialiniai principai yra taikliausi ir teisingiausi bendruomenių, tautų ir pasaulio socialinei tvarkai. Įsisąmoninimas jais vertingai praturtintų lietuvių tautos socialinio teisingumo pagrindus. Krikščioniškųjų socialinių principų iškėlimas laisvės siekiančioms tautoms duotų šviesesnės ateities viltį... Jaunuomenė būtų skatinama kovoti už žmoniškesnę, teisingesnę ateities socialinę santvarką visiems žmonėms.

Sveikų socialinių principų šviesoje imperialistiniai bei genocidiniai okupantų kėslai

būtų vaizdžiai paryškinti viešai visam pasauliui. Tai būtų kartu fundamentalus ateitininkijos įnašas ir į mūsų tautos laisvės siekimus.

Jauno žmogaus ugdymo rūpestis

Kongresas nepraėjo be dėmesio jaunuomenės veiklos rūpesčiams. Gyvenimas be idealo yra nepilnas, tai lyg nelaiku ir nevietoje nutraukta simfonija.

Kyla klausimas, kiek mūsų gražios idėjos, kurių čia buvo daug apie dvasinį atsinaujinimą, gyvąją dvasią, bus pasiekusios jaunųjų širdis? Ar mums pavyko duoti bent vienam kitam jaunam žmogui sparnus, kad jis kaip erelis pakiltų į saulės šviesą ir savo sparnų judesiais valdytų ir naudotų oro sroves? Tai būtų, be abejo, neįkainuojamas laimėjimas. O jeigu liko daug tokių, kurie kaip chameleonai taikysis prie kiekvienos situacijos, vaidins ir keis savo spalvą ir elgesį pagal supančią aplinką tam, kad tegalėtų patenkinti savo žemus instinktus, tai tada ne viskas mums bus pavykę.

Ateitininkija siekia, kad jauno žmogaus vidinė jėga, linkusi mąstyti pasireikštų išmintimi, kad jis, augdamas amžiumi, brėstų dvasia ir nesistengtų perilgai pasilikti nerūpestingoje vaikystėje, kad aktyvioje veikloje būtų valingas, linkęs aukotis aukštam tikslui ir siektų teisingumo, kad troškimų bei aistrų atžvilgiu laikytųsi saikingumo ir pajėgtų atsiremti į savo sielos tvirtybę, kad būtų kantrus ir ištvermingas savo darbuose, siekdamas savo gyvenimo tikslo.

Kai kalbame apie ateitininkų jaunuomenės veiklą bei jos siekiamus uždavinius, tiesiogiai liečiame mūsų tautos išsilaikymą ir tai pačia giliausiąja prasme. Ideologinė ateitininkų organizacija siekia ugdyti teisingą, išmintingą ir tvirtą jauną žmogų. Su religiniu dvasiniu žmogaus formavimu labai daug laimi lietuviškasis tautinis jo sąmoningumas. Pasisavintas idėjinis ginklas yra galingesnis už bet kokį materialinį ginklą, nes jo pagrindinė atrama yra moralinė idėjos jėga, paremta išmintimi, teisingumu, valia ir kilnia širdimi.

Mūsų organizacijos nusistatymu keturi sugebėjimai vystytini jauno žmogaus charakteryje:

1. Išmintis-sugebėjimas pasirinkti savo gyvenimo veiklai Gėrio ir Tiesos kryptį, sekant Kristaus žodžiais: „Aš esu Tiesa, Kelias ir Gyvenimas".

2. Dvasinis ir mokslinis išsilavinimas-inteligencija, kuri padeda pasirinkti tinkamas priemones tikslui siekti.

3. Heroizmas-ryžtingumas aukoti save vertingam uždaviniui, siekti būti naudingu žmogumi gyvenime, būti atviram didžiosioms vertybėms ir būti drąsiam pasipriešinti menkavertybėms.

4. Supratimas skirtumo tarp faktų ir iliuzijų šiais laikais minčių sąmyšyje yra ypatingai svarbus jaunam žmogui.

Pasaulis išvystė nuostabią pažangą mokslo, gamybinės technologijos, komunikacijos bei erdvės tyrimo srityse, bet, apsvaigęs savo laimėjimais, užmiršo patį žmogų, jo dvasinį vystymąsi. Jo minčių sąmyšis yra pasidaręs kaip greitkelis be greičio ribos. Gaivališkas veržimasis vis į didesnę kontroversiją, vis į naujesnį naujumą bei į tariamą originalumą, mintį atribojo nuo tiesos. To sąmyšio įtaka ir mus labai veikia. Su vertingais ir pozityviais pasaulio laimėjimais, kuriuos mes vertai pasisaviname, mus apgaubia ir daug iliuzinių siūlymų. Beribės laimės ir laisvės be respekto kitam, dirbtinai sukeliamu troškimu daug iliuzijų skverbiasi į mūsų sąmonę. Hedonizmas savo boheminėmis linksmybėmis, besaikiu gėrimu, moraliniu palaidumu silpnesnį jauną žmogų sužavi ir įtikina, lyg tos iliuzinės pasiūlos yra pilna gyvenimo realybė. Ateitininkija siekia jauną žmogų iš to nerealaus miražo išvaduoti.

Ateitininkija nėra puritoniška organizacija. Ji nedraudžia ir jaunam ir vyresniam po sunkaus įtempto darbo išsiblaškyti bei pasilinksminti. Bet ateitininkų nuomone, būtų naivu ir neišmintinga savo gyvenimą sutapdinti vien su hedonizmo iliuzijomis ir tikra žodžio prasme menkavertybėmis. Jos neleidžia jauno žmogaus talentams vystytis, sulaužo jo valią ir pagaliau sunaikina jį patį. Todėl ateitininkija savo nariams intensyviai skiepija mąstymą, skatina ieškoti išmintingų sprendimų ir siekia, kad nariai laiku ir tiksliai pažintų, kas gera ir kas bloga.

Kad greičiau ir geriau pavyktų to tikslo pasiekti, kongreso metu įvykusiam AF tarybos posėdyje buvo nutarta į jaunimo stovyklų paruošiamuosius darbus bei į jų vykdymą įtraukti asmenis su pedagoginiu bei profesiniu patyrimu, gerai paruošti jaunus vadovus stovyklavimo uždaviniams, kursuose, stovyklose bei per metus kuopose stiprinti narių ideologinį sąmoningumą. Tame posėdyje sudarytos komisijos konkrečioms veiklos prog-

ramoms paruošti. Sąjungų valdybos buvo prašomos imtis iniciatyvos parinkti gerą ir vertingą medžiagą jaunimo vakarinėms stovyklų programoms bei kitiems meniniams renginiams. Ateitininkų Federacijos vyriausioji valdyba ir taryba sutarė 1978 metų pirmame pusmetyje sukviesti globėjų, vadovų, dvasios vadų, sąjungų valdybų tarybos suvažiavimą, kurio metu būtų numatyti konkretūs metodai jaunimo angažavimui ateitininkų principams bei būtų aptartas jaunimo veiklos intensyvinimas.

Be abejo, tai yra gražūs žodžiai ir idėjos. Žodį idėją turi sekti kietas aukos darbas. Ta prasme indų poetas Rabindranth Tagore yra sukūręs taiklų pokalbį vos dviejų sakinių:

Žodis tarė darbui: „Aš gėdinuos savo tuštumo". Darbas tarė žodžiui: „Aš esu beprasmis be tavęs".

Kai idėją žodį seka vykdymas, tada žodis įgauna reikšmės, o darbas įgauna prasmės. Ir tas tinka ir jauniesiems ir vyresniesiems. Jeigu po šio kongreso daugiau vyresniųjų asmenų, ideologiniai ir profesiniai pasiruošusių, įsijungs į jaunuomenės veiklos rėmimą, tada šio kongreso nutarimai bus vertai įprasminti. Gyvenimas taip vertingas ir brangus yra kartu trumpas ir nepakartojamas. Ir jauniems ir vyresniems nuo mokymosi uždavinių vykdymo, nuo šeimos rūpesčių bei tiesioginio darbo šeimai uždirbant išlaikymą laiko lieka labai nedaug. Tad jį reikia išmintingai naudoti pirmos eilės uždaviniams. Jaunų žmonių paruošimas gyvenimui yra pirmos eilės uždavinys.

Auka ir įsipareigojimas

Mūsų veikla remiasi tikėjimu ateitininkijos idėjomis ir narių aukos dvasia ir įsipareigojimu. Auka ir įsipareigojimas yra neperskiriami draugai. Auka įpareigoja tuos, už kuriuos ji aukojama.

Didžioji Kristaus auka ant kryžiaus buvo pašvęsta už pačias didžiąsias vertybes, kurias ateitininkija yra įsipareigojusi iškelti į viešumą, įvesti į pasaulį. Daugelis ateitininkų aukos prasmę suprato ir jai šimteriopai įsipareigojo. Jie yra pažymėti kankinio ženklu. O tuo tarpu daugeliui mūsų ir ne taip jau audringame gyvenime yra sunku atlikti ir mažesnius įsipareigojimus. Dažnai tarp aukos ir įsipareigojimo ir visai ramiame gyvenime vis atsiranda dulkių ir šešėlių, nors ir nuoširdžiai stengiamės, kad jų būtų mažiau.

Panašiai įvyko ir su apaštalu Petru. Kai Kristus apaštalams pasakė, kad jo laukia mirtis ant kryžiaus, Petras karštai užprotestavo: „Viešpatie, Tau negali tas atsitikti". Jis negalėjo įsivaizduoti, kad jo Viešpats, kuris vaikščiojo ant vandens, prikėlė mirusius, akliems grąžino regėjimą, gali leistis prikalamas ant kryžiaus. Jis gavo kietą atsakymą iš Kristaus: „Petrai, tu turi būti uola, ant kurios aš pastatysiu savo Bažnyčią, o tu rideni akmenį ant mano tako, kad aš suklupčiau". Po Kristaus mirties Petras suprato aukos prasmę ir tapo nepajudinama uola. Ateitininkija yra pašaukta būti uola Viešpaties planuose, o ne palaidais akmenimis, kliūdančiais Jo planams.

Stebėdami mūsų žemiškąją tikrovę, dažnai turėtume nuliūsti, nesupratę įsipareigojimo aukai. Kai tiktai mūsų darbus pradeda lydėti neverti šalutiniai motyvai, pasidarome palaidi akmenys. Tarp mūsų darbų ir mūsų aukštųjų idealų atsiranda šešėlių ir dulkių ir dažni linksniuojamoje politinėje srityje, ir visuomeniniame darbe, ir tariamuose generacijų skirtumuose, nesugebant sueiti į bendrą darbą ir dirbančiųjų pastangose nematant aukos dvasios. Asmeninė puikybė, artimo nepakentimas yra nemaži šešėliai.

Bet iš kitos pusės yra daug labai šviesių pavyzdžių. Kiek daug turime atsidavusių asmenų įvairiose srityse, kiek daug ištvermingų jaunimo globėjų, spaudos darbuotojų, kiek daug sukurta jaunimo židinių, kiek daug tų mažai skelbiamų darbų, kuriais tie židiniai yra išlaikomi. Esame didelis pozityvios energijos aruodas, turtingi talentais, aukos dvasios asmenimis, veržliais įvairių sričių darbininkais ir vis pasipildome jaunomis pozityviomis priaugančiomis jėgomis.

Kai mūsų darbai yra atliekami iš nuoširdaus įsipareigojimo didžiajai Kristaus aukai, kai mūsų žvilgsnis būna nukreiptas į pačią didžiąją Tiesą, pasijuntame esą uola.

Tad šio kongreso minčių ir bendravimo dvasios sustiprinti, bandykime kiek galėdami vengti dulkių ir šešėlių ir sutartinai vykdykime darbus, kuriuos mums įkvepia aukščiausias idealas — „Visa atnaujinti Kristuje".

Šį kongresą baigiu viltinga svajone ir švelnia optimistine gaida Bernardo Brazdžionio eilėraščio posmu „Poezijos Pilnatis" pusl. 58:

O aš sapnuoju:yra žmogus ir Dievas
Žemės realybėje, svajonėje dangaus.
O aš tikiu: nė dulkės, nė šešėlio
Tarp Dievo ir žmogaus.

„Aiškus protas, tvirtas būdas, kilni širdis...“

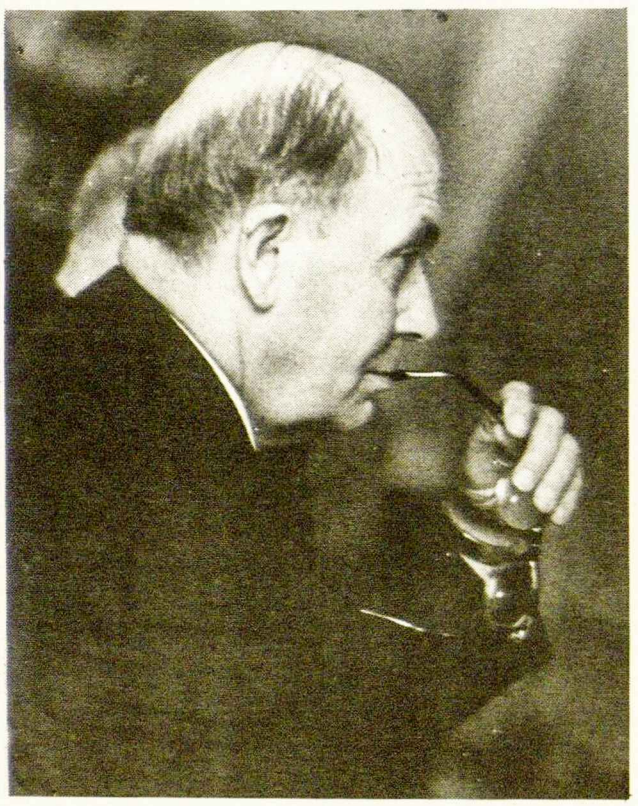

Dr. Jonas Grinius, gyv. Muenchene, Vakarų Vokietijoje, kuriam buvo paskirta St. Šalkauskio kūrybinė premija (1500 dol.), nes, kaip jury komisijos protokole sakoma, jis „visą savo gyvenimą paskyrė mokslui, lietuvių literatūros kritikai ir istorijai, visuomeniniam veikimui, kultūros puoselėjimui“.

Brangieji Idėjos Draugai!

Tikrai nudžiugau, gavęs Ateitininkų Federacijos Valdybos pranešimą, kad man yra paskirta šių metų Stasio Šalkauskio kūrybinė premija už mano ligšiolinius mokslinius ir literatūrinius darbus.

Dėkodamas Federacijai už šį malonų atžymėjimą, kuris man tenka mano mylimojo mokytojo vardu ir mūsų devintojo Kongreso proga, jaučiu, kad per šią premiją Federacijos Valdyba nori priminti vieną mūsų ideologijos principą, kuris vadinasi inteligentiškumas, bet kurį mes kartais pamirštame.

Tuo tarpu mūsų ideologijos formuluotojas profesorius Stasys Šalkauskis šį pradmenį labai brangino. Jis ne kartą yra sakęs, kad ateitininkai nėra tik šiaip lietuvių katalikų kultūrinis sambūris, bet kad jis pirmiausia yra mokslus einančio jaunimo organizacija, kuri turi išugdyti Lietuvai tikrus katalikų šviesuolius.

Todėl ateitininkai privalo išlavinti: *aiškų protą,* pagrįstą moksliškuoju subrendimu, *tvirtą būdą,* paremtą aukšta valios kultūra, *jautrią sąžinę,* išauklėtą pagal krikščioniškos dorovės reikalavimus ir *kilnią širdį,* pilną entuziazmo bei paslankumo pasiaukoti tam, kas yra šventa, tikra, gera ir gražu.

Primindamas šiuos mūsų mokytojo Stasio Šalkauskio žodžius, turiu kongreso dalyviams vieną prašymą, kuris išplaukia iš inteligentiškumo principo — *būkime lietuviškos literatūros skaitytojai!*

Žinau, kad tai nėra madingas prašymas šiandien, nes daug maloniau žiūrėti televizijos, arba sėdėti konematografe. Bet šito būsimiems šviesuoliams neužtenka. Jei ateitininkas turi išlavinti šviesų protą, jis turi skaityti daugiau už kitus. Jei ateitininkas turi pasisavinti lietuviškos kultūros geruosius pradus, jis turi daugiau už kitus skaityti lietuviškai — daugiau lietuviškų knygų, daugiau lietuviškų žurnalų ir laikraščių.

Nenormalu yra, kad Lietuvių Katalikų Akademijos geri leidiniai neperkami, kai dailiosios literatūros lietuviškos knygos ne kartą niekinamos, kai rimčiausias mūsų kultūros žurnalas „Aidai“ nusiskundžia prenumeratorių skaičiaus mažėjimu. Šitokie skundai turi išnykti!

Pasaulio šviesai sustiprinti ir lietuvių kultūros gerovei kelti ateitininkai turi tapti uolūs skaitytojai viso to, kas gero ir gražaus spausdinama lietuvių kalba, žinoma, neužmirštant ir kitų kalbų.

Norėdamas, kad šis mano prašymas neliktų tuščias, pats mėginsiu jį paremti šiokiu tokiu darbu. Todėl tuos draugus, kurie iš savo uždarbio sudėjo šių metų Stasio Šalkauskio premiją, prašyčiau man atleisti, jeigu šį kartą paseksiu jų pavyzdžiu ir man skirtą premiją padalysiu simboliškai, būtent: „Ateities“ žurnalui — 250 olerių, „Aidų“ žurnalui — 250 dol., „Draugo“ dienraščiui — 250 dol., „Tėviškės Žiburių“ savaitraščiui — 150 dol., „Darbininko“ savaitraščiui — 100 dol., Vasario 16 gimnazijai — 100 dol., Ateitininkų Susišelpimo Fondui — 150 dol., Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijai — 250 dol.

Kad mums visiems Veišpats Dievas padėtų dirbti, kovoti dėl Lietuvos!

Jūsų Dr. Jonas Grinius

IX ATEITININKŲ KONGRESAS

Kęstutis Trimakas

Iškilmingas kongreso atidarymo posėdis

„Atidarome Ateitininkų IX Kongresą... — pasigirsta Kongreso rengimo pirm. kun. G. Kijausko žodžiai.—„Visi atsidūrėme labai ryškioje kryžkelėje ir atvykę į jį klausiame, kur einame, kuriuo keliu pasuksime...“

„Viešpatie“, — kreipiasi AF dvasios vadas kun. St. Yla, — laimink šį kongresą... Tu mums davei kristoforinę misiją — visa atnaujinti ir suderinti Kristuje... Tavo valia mums šventa, kaip ir Tavo vardas...“

Perskaitomi du sveikinimai... Apaštališkasis delegatas Jean Jadot perdavė apaštališkąjį palaiminimą teikdamas, kad popiežius „ypač giliai vertina Jūsų pareikštus nuolankius jausmus, ištikimybę ir rodomą meilę Bažnyčiai“. Gi JAV prezidentas Jimmy Carter siunčia šilčiausius sveikinimus: „Jūsų tikėjimas į Dievą ir pasiryžimas tęsti jūsų protėvių palikimą turėjo labai pozityvios įtakos ir Amerikos gyvenimui. Vertinu jūsų įnašą... ir branginu tuos idealus bei vertybes...“

Gen. sekr. V. Kleizai pasiūlius ir susirinkusiems plojimu pritarus, Kongreso prezidiuman išrenkami: pirmininkai — B.

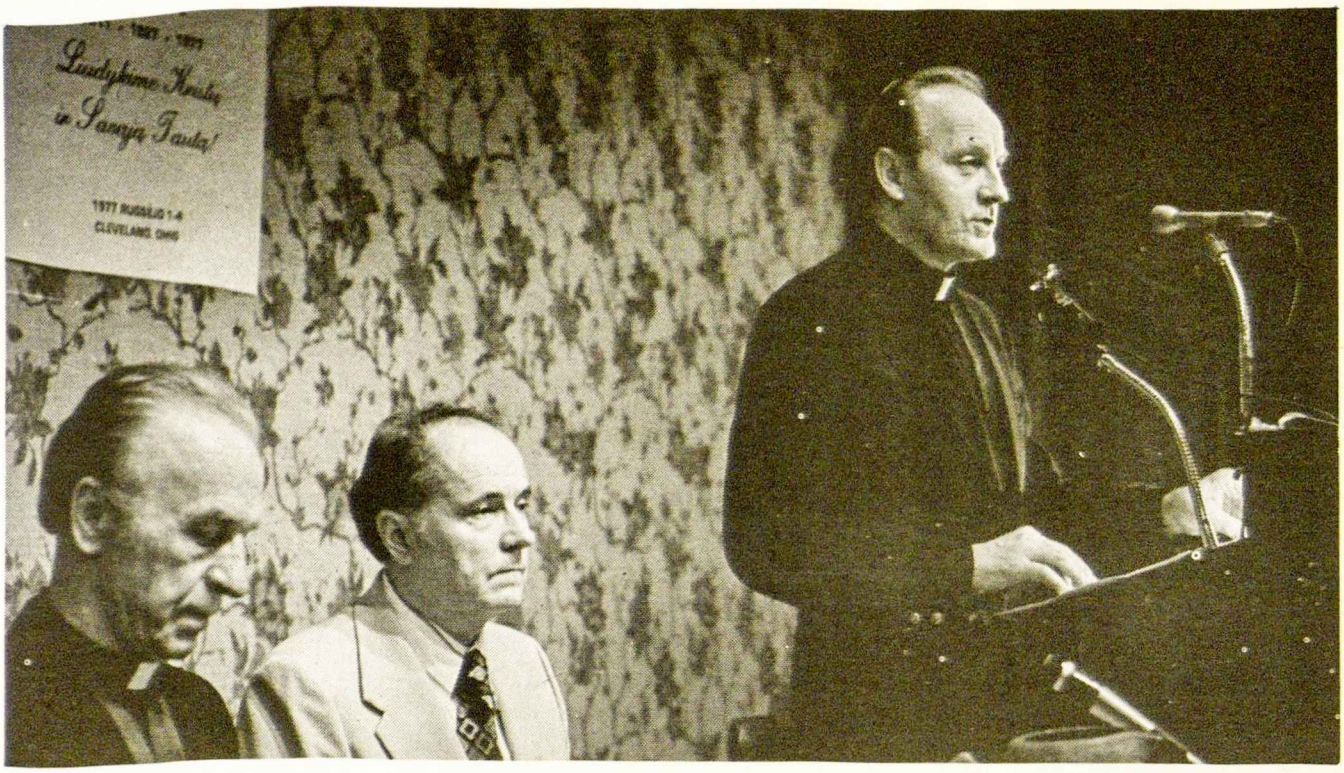

Rengimo komiteto pirm. G. Kijauskas, S.J., atidaro kongresą, klausantis Federacijos dvasios vadui kun. St. Ylai ir Federacijos vadui dr. P. Kisieliui.

Vitkus iš Chicagos, Vyt. Aušrotas iš Toronto ir kun. J. Šeškevičius iš Sao Paulo; į sekretoriatą — A. Prapuolenytė, L. Stončiūtė ir Ant. Balčytis; į nutarimų komisiją — K. Pabedinskas, kun. K. Pugevičius, L. Gražulienė, P. Alšėnas ir S. Kuprys; į mandatų komisiją — P. Spetyla, V. Kolyčius, D. Krokytė ir G. Grušas.

Savo kalboje Federacijos vadas dr. P. Kisielius žvelgė į ateitininkus, į Lietuvą ir į kūrybą. Šių laikų nukrikščionėjimo, moralinių susilpnėjimo, apatijos ir kitų negerovių akivaizdoj krikščionišką atsinaujinimą jis iškėlė kaip mūsų ateitininkų pagrindinį uždavinį. Šalia to, tautai krašte kaovojant „už žmogaus, tautos ir religijos laisvę" turime siekti ir lietuviško atsinaujinimo. Be to, reikia apsvarstyti Kongrese ir mūsų įsipareigojimus apsaugoti mūsų tautinę krikščionišką kultūrą nuo sunykimo.

Po to sekė prof. S. Sužiedėlio trumpa paskaita „Palangos konferencijos sukakties ženkle". Keliais ryškiais vaizdais prelegentas parodė, kuo buvo ypatinga prieš 50 metus Palangoj įvykusi ateitininkų konferencija, kurios metu buvo priimta Ateitininkų Federacijos struktūra ir ateitininkų ideologija.

Kultūrinės veiklos perspektyvos ir įsipareigojimai

Tema „Kultūrinės ateitininkų veiklos perspektyvos išeivijoje ir įsipareigojimai ateičiai" buvo svarstoma kiekvienos ateitininkų sąjungos nariams atskirai.

Dr. M. Girniuvienė: moksleiviams. Padėjusi į šalį paruoštą kalbos tekstą, prelegentė ėmė statyti klausimus patiems klausytojams — moksleiviams, kurių buvo apie 40. Taip ji įtraukė visus į klausimų svarstymą ir atsakymų suradimą: Kodėl turėčiau gilintis į lietuvių literatūrą ir istoriją? Ar amerikietiška ar lietuviška kultūra yra mums svarbesnė? Kodėl? Kur prasideda tautos istorija? Kodėl verta kalbėti lietuviškai šeimoj?

Klausimams buvo surasti atsakymai: Jaunimas svarstė ryšius tarp literatūros, kultūros, istorijos ir jų vertę jiems patiems. Ir lietuviškai kalbėti, ir giliau į tautos kultūrą gilintis reikia pačiam apsispręsti. Kultūrinei veiklai buvo siūlyta rašyti į spaudą, susirinkimuose diskutuoti apie savo kūrybinius bandymus; naudinga versti iš lietuvių kalbos į anglų, o taip pat iš anglų — į lietuvių kalbą.

Po diskusijų vienas stebėtojas išsireiškė, kad jis niekad nėra matęs taip labai į svarstymus įsitraukusių moksleivių.

Dr. E. Vaišnienė — studentams. Gyvai bei įdomiai kalbėjo ir dr. E. Vaišnienė studentams (jų buvo apie 40). Temą ji suprastino į klausimus: „Ar ateitininkai veiks ir toliau? Ar reikia ką nors daryti?" Atsakė, kad veikla baigsis, kai nebebus lietuviškai kalbančiųjų, o patart negali, nes „veikt ar neveikt — galas tas pats". Prelegentė tada apsistojo ties kultūra antropo-

loginių studijų prasme, t.y. kaip nežodinių ryšių — „komunikacijų“ sistema, kuri kontroliuoja mūsų mąstyseną ir elgesį, bet mes nežinom, kas ji ir negalim jos kontroliuoti“, pvz. kaip mes kalbam su už save vyresniais, lietuviškas punktualumas ir kt. Studijose buvo pastebėta, kad kūdikiai pasisavina jų girdimos kalbos ritmą. Antropologai sako, kad meno kūrėjai neveda kultūros, nesukuria naujų formų, o, tik turėdami jautresnį pajutimą, jie iškelia, kas yra grupėj, bet ko kiti nepastebi. „Kultūra, kurioj mes plaukiojam,... nėra ta pati kultūra, kurioj plaukioja žmonės Lietuvoj... arba ir Maceina Vokietijoj... ir už tai, kai jis kartais kalba apie išeivius ir duoneliautojus, tai jis prašauna pro mus, Amerikos ir Kanados išeivius...“ Ateitininkai neturi uždavinio į kūrybą įvesti krikščionybės, nes „kūrinys su uždaviniu yra ne kūryba.“ „Menas yra jums. Jis praplečia jūsų gyvenimą. Menais verta domėtis „ne kad reikia, bet kad malonu“. „Nesirūpinkime ateitimi, nes apie ateitį mes galim spręsti tik tada, kai ji yra tapus praeitim, o praeitis ir ateitis yra daroma dabar“.

Rodos, buvo nemaža paskaitos įspūdžio pagautų klausytojų, tačiau buvo ir tokių studentų, kurie paskaitą apibūdino „paviršutiniška“. Antropologijos studijų pavyzdžiai buvo, tiesa, įdomūs, tačiau jie vargu ar net patenkinamai palietė kultūros ir kūrybos plotį ir gelmę. Kultūrinės veiklos perspektyvos bei įsipareigojimai, kurie, Ateitininkų Federacijos vado dr. P. Kisieliaus kalbos žodžiais, kyla iš rūpesčio stovint „prieš galimybę mūsų tautinei krikščioniškos kultūros sunykimo“ taip ir liko nesvarstyti.

Dr. Vyt. Bieliauskas — sendraugiams. Klausytojų buvo gal apie 300. Pagal Vakaruose priimtą definiciją, kultūra yra žmogaus dvasios kūryba. Ji pabrėžia vertes ir dvasinį kūrybingumą. Kultūra daugiau matuojama kokybe, daugiau surišta su tauta, nei civilizacija, kuri yra daugiau bendra. Vienas svarbiausių kultūros bruožų glūdi dvasios verčių sistemoje, kurios yra išreiškiamos kūryba. „Verčių sistema ne tik skatina ir motyvuoja kūrybą, bet ji taip pat išplečia, apriboja ir patobulina žmonių elgseną. Tokiu būdu kultūra pasireiškia ne tik mene, literatūroje ir muzikoje, bet ir kasdieniniame žmogaus gyvenime“. „Ateitininkai prie savo dvasinių vertybių priskaito krikščioniškąsias vertes. Tuo būdu jie gali ir turi įnešti į lietuvišką kultūrą krikščionišką atspalvį...“ Aplinka irgi veikia. Išeivijoj, nebesant savam krašte, yra pavojus tautos kultūrai. „Esame įsikūrę sau tarsi antrą kultūrinę Lietuvą.“ Ir Lietuvoj tautiečiai yra paveikiami politinės sistemos. Dabartinės perspektyvos — dviem plotmėm: 1. tiesiogiai prisidedant prie lietuviško kultūrinio darbo išeivijoje arba savo kūryba, arba savo pagalba, arba savo dalyvavimu jame; 2. perduodant savo vertes čionykštei kultūrai. Realus žvilgsnis į ateitį: mūsų veikla per dešimtmetį nesugrius, bet susilpnės. Kyla reikalas bendradarbiauti kultūrinėj plotmėj su tautiečiais tėvynėje. „Stipriausia mūsų ateitis yra tuose kolegose, kurie liks prisirišę prie savo tautinės grupės ir tuo pačiu metu bus tvirtai įsijungę į Amerikos kultūrinį gyvenimą.“ Gi krikščionybės srity, teologijoj, nepriklausomoj Lietuvoj buvo tiek pažangos, bet to nėra dabar.

Dr. E. Vaišnienė „įelektrina“ besiklausančius studentus savo kalba.

Verta būtų pažvelgti ir į pasaulinio masto charizmatinį sąjūdį. „Dievas ir tėvynė kultūrinę pažangą ne mažina, bet didina".

Paskaita buvo gan bendro pobūdžio, nesileido į konkretesnes išeivijos kultūrinės veiklos sąlygas, ir apraiškas bei pavyzdžius ir iš tų svarstytų neiškėlė ateitininkų konkretesnių uždavinių. Vis dėlto paskaita pastatė, paties proelegento posakiu, „vieną iš pagrindinių klausimų, į kurį mes turime atsakyti: Ar mes esame įsijungę į krikščioniškos lietuviškos kultūros ugdymą ir jos verčių išlaikymą?".

Katalikiškoji rezistencija ir tautos likimas

Rugsėjo 3 d. rytą, pradėdamas savo paskaitą „Katalikiškoji rezistencija ir tautos likimas", dr. Vyt. Vardys paaiškino, kad ši rezistencija „čia nereiškia politinės katalikiškos veiklos", bet „rezistenciją... už tą katalikybės laisvę Lietuvoje". Pastebima yra „katalikybės ir lietuvybės augantis sutapimas Lietuvoj" jau istorinėj praeity. Katalikų Bažnyčia yra „pati seniausia ir ilgiausiai išlikusi centrinė institucija Lietuvoj". Jau carų laikais Lietuvoj „tiek Bažnyčia, tiek tautybė buvo persekiojama tos pačios administracijos". Jos kartu ir vadavosi iš prispaudos. „Katalikybei teko suvaidinti patį svarbiausią vaidmenį ir moderniosios lietuvių tautos gimime" — prieš akis vysk. Valančiaus darbas tautos švietimui ir sąmoningėjimui. Ir sovietinėj okupacijoj yra išlikęs „simbiotinis ryšys" tarp katalikybės ir tautybės. Gi rezistencinis judėjimas Lietuvoj yra tapęs masiniu — vienintelis toks visoj Sovietų Sąjungoj, kur inteligentas eina kartu su darbininku, o kunigas kartu su laicistu. Katalikybės ir tautiškumo konvergencija matoma ir „Kronikose" ir kituose slapta leidžiamuose leidiniuose. „Šios konvergencijos nauja demonstracija sujaudino komunistinius sluoksnius, kurie pirma neigė Lietuvos kaip katalikiškos tautos sąvoką"... Katalikybės mokslas tampa etine sistema, bet tokiu jis tampa to mokslo integravimu į visuomenę ir jo asimiliavimu konkrečiose elgesio normose. Tai neatsitinka mechaniškai per tautybės išraišką. Absorbuodama krikščionybę,tautinė bendruomenė ne tik ją priima, bet ir ją paveikia. Todėl krikščionybė yra daugiau nei pats Kristaus mokslas, išreikštas įvairiomis kalbomis... Dėl šių istorinių ir sociologiniai psichologinių priežasčių lauktina, kad katalikybės ir tautiškumo konvergencija Lietuvoje tęsis ilgą laiką, komunistams tikrai per ilgą laiką." Gale prelegentas padarė tokias išvadas: „Kova už tikėjimo tieses tautos vystymesi vaidina ne tik vien teigiamą vaidmenį dėl savo

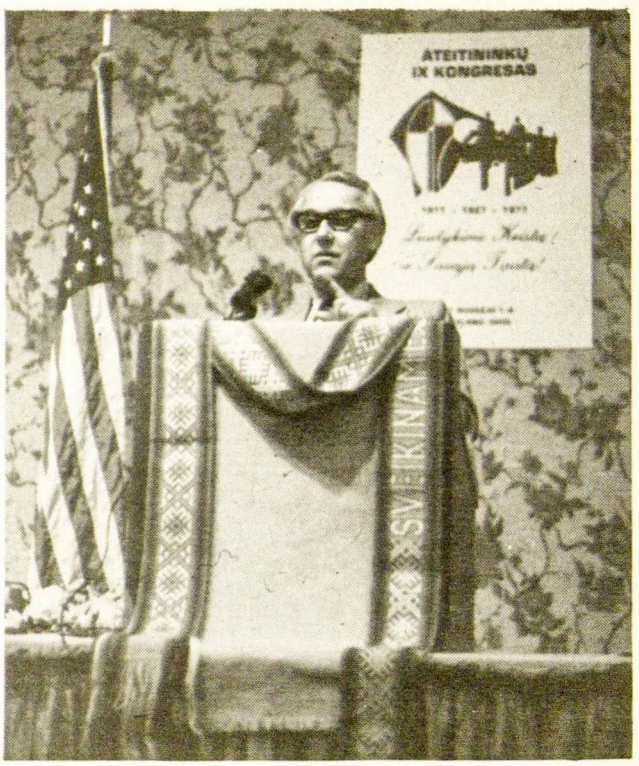

Prof. dr. Vyt. Bieliauskas kalba apie kultūrinę veiklą.

minčių, dėl savo idėjų kilnumo, bet yra būtina Lietuvos pastangose išlaikyti ir išugdyti tautinę bendruomenę. Kuo didesnis prisitaikymas, tuo bus atnešamas didesnis sunykimas. Tie, kurie esamose sąlygose lengvai atsisakytų katalikybės ar jos teisių, reikalingų katalikybės gyvybei tęsti, imasi labai rizikingos atsakomybės prieš istoriją. Čia jau, žinoma, nekalbu apie katalikybės ar krikščionybės apskritai kilninančią idėjinę įtaką, bet apie katalikybę, kaip tautinę instituciją".

Diskusijose dr. Vardys nurodė šiuos uždavinius: 1. vis naujai peržiūrėti mūsų toleranciją ir ryšius su kitom tautom, 2. atkreipti dėmesį į taikią koegzistenciją su liberalizmu, 3. integruotis į sekularistinę visuomenę, tačiau išvengiant Vakarų pasauliui gresiančio marksizmo. „Iškyla visiems jauniems krikščionims problema — krikščioniškojo kūrybingumo, kuris sugebėtų integruoti katalikišką tradicinį mintijimą su liberaline tradicija, kuri taip pat yra Vakarų pasaulio tradicija, kaip ir katalikiškoji."

Ši paskaita su teze, kad lietuvių tautos likimas priklauso nuo simbiotinių ryšių tarp tautiškumo ir katalikybės Lietuvoj, besiklausiusiems paliko stiprų įspūdį. Tik ne visi buvo patenkinti konkrečių sugestijų negausumu.

Gyvoji dvasia — kelias į krikščionišką atsinaujinimą.

Rugsėjo 3 d. po piet vyko simpoziumas tema „Gyvoji dvasia — kelias į krikščionišką atsi-

Prof. dr. Vyt. Vardys skaito paskaitą apie lietuvių rezistenciją.
Kongreso pirmininkai — prof. B. Vitkus, kun. J. Šeškevičius ir V. Aušrotas.

naujinimą.“ Simpoziumui vadovavęs kun. dr. K. Trimakas savo įvade pastebėjo, kad šis simpoziumas yra dabarties ateitininkų krikščioniško atsinaujinimo aspiracijų išraiška, kuri prasidėjo prieškongresine veikla, bus apžvelgta šiame simpoziume ir bus vystoma toliau po kongreso. Tad verta pažvelgti į tų aspiracijų šaltinius, aplinkybes, į jau nueitą kelią ir nutarti jos tolimesnes gaires.

Kun. Ant. Rubšys: Ką mums skelbia Evangelija. Kun. Ant. Rubšys pažvelgė į Evangeliją, kaip į atsinaujinimo šaltinį: Evangelija, Geroji Naujiena, šv. Povilui yra Jėzus Kristus, šv. Morkui — jėga, kuri sudabartina Jėzų, šv. Matui — Jėzaus mokymo visuma, o šv. Lukui — Dievo gerumas. „Atsinaujinti reiškia sakyti 'taip' Dievui, kuris atėjo ir ateina savo Evangelija grąžinti žmogų į taiką su savimi ir darną su artimu. Taigi, atsinaujinti reiškia sutikti būti atnaujintu arba atnaujinta“.

Ses. O. Mikailaitė: Gyvosios dvasios sąjūdžio Lietuvoj pėdomis. Ses. O. Mikailaitė aptarė gyvosios dvasios sąjūdžio idėjos trumpą suspindėjimą nepriklausomos Lietuvos paskutiniaisiais gyvavimo metais (1938 - 1940). „Mums nereikia naujų organizacijų, mums reikia gyvosios dvasios“ — rašė tada St. Šalkauskis. Supratęs, jog negana teoretinės ideologijos nei išviršinės organizuotos veiklos, jis ėmė skleisti gyvosios dvasios sąjūdžio mintį. Į šią idėją palankiai atsiliepė keletas kitų asmenų. Deja, tų dviejų metų laikotarpy iki sovietų okupacijos ši mintis taip ir liko tik puslapiuose. Šią apžvalgą užbaigdama, ses. Mikailaitė pastatė klausimų mums patiems dabarty: „Kuo pasotinsim savo alkį? Arba: Ko iš viso alkstame?“

Dr. Vyt. Vygantas: Sąlygos povatikaniniam laikotarpy. Sunegalavęs, dr. Vyt. Vygantas savo mintis perdavė telefonu, kurias užrašęs simpoziumo metu perskaitė A. Barzdukas. Atsinaujinimas — tai didesnė ištikimybė savo pašaukimui. Šios yra dabartinės sąlygos (kartu ir laidai) mūsų atsinaujinimui: 1. Dievo tautos sąvoką ir iš to išplaukiantis gilesnis mūsų tikėjimo suvokimas ir visuotinumas, 2. liturginis atsinaujinimas, 3. vienybės (plačiąja prasme) atstatymas tarp visų krikščionių, 4. žmogaus asmens vertės pabrėžimas, 5. žmogaus sąžinės vertė ir svarba, 6. kolegiškumas ir tarpusavio priklausomumas, 7. iš to išplaukianti dialogo vertė ir reikalingumas, 8. pasauliečio vertė Bažnyčioje, 9 pasauliečių apaštalavimas ir 10. modernus (ta prasme, labai atnaujintas) ir gyvai atviras bei nuolankus žvilgsnis į pasaulį.

Kun. dr. K. Trimakas: Prieškongresinės pastangos. Kun. K. Trimakas peržvelgė moksleivių, studentų ir sendraugių atsinaujinimo prieškongresinę veiklą, kuri daugiausia ribojosi susikaupimo parengimais gavėnios metu. Jis iškvietė keturius atstovus trumpiems paliudijimams apie jųjų patirtį: buv. Toronto moksleivių kuopos pirm. R. Gustainytę, stud. P.

LTSR valst. respublikinė biblioteka

Atsinaujinimo simpoziumą atidaro kun. dr. K. Trimakas. Kun. J. Šarauskas, ses. O. Mikailaitė, prof. kun. A. Rubšys ir A. Barzdukas.

Mališką iš Montrealio, buv. Clevelando studentų draugovės pirm. Ž. Kliorytę ir sendraugių atstovą Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrijos pirm. dr. J. Meškauską. Pastarajam užsikalbėjus ir išėjus iš nustatytos patirties liudijimo ribų, buvo išleistos bendros patirties išvados.

Kun. J. Šarauskas: Tolimesnės galimybės atsinaujinti. Ta tema kalbėjo kun. J. Šarauskas. Atsinaujinimą jis suskirstė į dvi dalis: į institucinį, t.y. Bažnyčios, ir į asmeninį. Institucinis atsinaujinimas reikalingas, kai Bažnyčia nustoja būti veiksmingu instrumentu prasmingai atsakyti į klausimus. Asmeninis atsinaujinimas reikalingas, kai prarandama kryptis ir reikalinga reorientacija. Kadangi institucijos paprastai yra žmonių vertybių konkreti išraiška, tai paprastai reikalingas dvejopas atsinaujinimas. Instituciniame atsinaujinime kai kas jau padaryta, pvz. didesnė moterų veikla Bažnyčioje, kolegiškumo įvedimas, naujos įžvalgos teologijoj, nauji priėjimai išsiskyrusiųjų ir vėl vedusiųjų pastoracijoj. Bet bažnytinė institucija yra per mažai paveikta: tebevyrauja italų dominuojanti monarchija, vyskupai skiriami biurokratiškai, naudojamasi atgyventais pagrindais, nustatant gaires moralės srity. Asmeniškoj plotmėj yra dvasinis atsinaujinimas. Čia reorientacija geriausiai pastebima, sugretinant seną su nauju priėjimu: senas dvasingumas ugdė vidinį gyvenimą, paneigdamas save, rūpinosi dvasingumu, viršgamte, siekė išganyti sielą. Naujas kelias siekia gyventi šį gyvenimą pilnai, rūpinasi visu žmogum, siekia ištobulinti visą asmenį. Amerikos lietuvių katalikų padėtis nelabai viltinga. Pašaukimų nėra, mažėja kunigų ir parapijų skaičius. Spauda neatsako į dabarties keliamus, ypač moralinius klausimus. Lietuviai daugiau rūpinasi kultūra negi religija; tas pat pastebima ir ateitininkų tarpe, jų programose. Lietuvių katalikų tarpe reikalingas ir institucinis, ir dvasinis atsinaujinimas.

Kun. Šarauskas vietoj visiems simpoziumo dalyviams leistų 20 minučių, kalbėjo 35. Simpoziumo vadovui kun. Trimakui (kuris simpoziumui vadovavo kaip tas, kuriam jau prieš Kongresą Ateitininkų Federacijos valdyba pavedė žadinti krikščionišką atsinaujinimą) nebeliko laiko nubrėžti tolimesnių gairių ateičiai. Trumpai suminėjęs, kad tos gairės (kaip ir visos simpoziumo kalbos) bus atspausdinto „Ateity" ir kad krikščioniškas atsinaujinimas priklauso ne tiek nuo gerų idėjų, kiek nuo darbų) ir kad planuojamas gyvų asmenų „atsinaujinimo židinys", simpoziumą užbaigė laiku.

Kun. Šarausko mintys sukėlė nemaža atgarsio. Vieni gyrė, kad pasakė tiesų ir taiklų kritikos žodį; kiti peikė, kad „pažėrė" minčių, bet jų nepritaikė ateitininkams, kad kalbėjo apie dabarties neigiamybes, o ne apie tolimesnes galimybes, kad Bažnyčios kritika atitraukė dėmesį nuo tikro atsinaujinimo.

Ir teigiamos, ir kritiškos pastabos turi pagrindo. Kun. Šarausko kritikoj buvo bent prabėgom pasakyta (nors ateitininkams ir

nepritaikyta) daug teigiamų dalykų. Tačiau ir tie teigiami dalykai sukosi nevisai apie tą atsinaujinimą, apie kurį simpoziumas svarstė. Kun. Šarauskas taip susumavo savo kalbą: „Mes teigėme, kad atsinaujinimo siekiama, kai kas nors neveikia tinkamai, arba norima geresnės reikalų padėties. Mes teigėm, kad tikintieji ieško savo klausimams prasmingų atsakymų per Bažnyčią ir per dvasingumą. Kai ta reikmė nėra tinkamai Bažnyčios ar esamo dvasingumo patenkinama, tada reikia juos atnaujinti. Mes svarstėme kai kurias sritis institucinėj Bažnyčioj, kas galėtų būti atnaujinta padaryti ja veiksmingesniu instrumentu, ir mes svarstėme kai kuriuos patobulinimus dvasingumo kely, kurie galėtų geriau pasitarnauti atsakydami į prasmės klausimus".

Taigi, čia atsinaujinimas buvo suprastas kaip vienam laikotarpy įsivyravusių netobulų formų ir pačios orientacijos pakeitimas geresnėm. O tai nėra tas pat, kaip visiems žmonėms visais laikais visose vietovėse taikomas pilnutinis krikščioniškas atsinaujinimas, kurį skelbė Kristus: „Metanoiete!" — „Keiskitės iš pagrindų — iš savo-žemės-centriškumo į Dievocentriškumą.

Ta prasme kun. Šarausko išdėstyta reorientacija su pilnu krikščionišku atsinaujinimu nei pilnai sutampa, nei pilnai jo neatstoja, bet tuo, kuo ji formuoja šių laikų žmogui tinkamesnius ar Kristaus evangelijai artimesnius kelius, ji krikščionišką atsinaujinimą lengvina ir papildo. Savo teigiamais siekiams ji gali būti įjungta į mūsų krikščioniško atsinaujinimo pastangas.

Vertinant visą simpoziumą, jį tenka laikyti tinkamai pradėtu, bet savy neužbaigtu renginiu. Šis Kongreso ribose vienos veiklos peržvelgimas, jai naujų minčių ir gairių pateikimas yra naujas būdas kasdienę praeities ir ateities veiklą jungti su didžiu kongresiniu įvykiu. Gaila, kad sąlygos neleido šio renginio privesti iki galo — iki išvadų. Bet tos išvados buvo jau tada padarytos ir bus netrukus paskelbtos. Vertingas buvo ir studentų bei moksleivių įtraukimas į veiklos apžvalgą. Panašus priėjimas galėtų ir turėtų būti panaudotas ir ateities kongresuose ar ir sąjungų suvažiavimuose.

Prisiartinom prie Dievo altoriaus

Eucharistinė liturgija šiame Kongrese darniai įsijungė į Kongreso eigą. Šv. Mišios kasdien turėjo Kongreso raidai atitinkančią temą — troškimą.

„Tavasis žodis yra mano žingsniams žibintas. Šviesa mano takui," — giedojo susirinkusieji Kongreso atidarymo Mišiose, kurių tema buvo: „Šviesos ir ryžto!". Ką tik buvo garsiakalbiu nuskambėję „Trijų pamatinių klausimų" žodžiai: „Priimdami Jėzaus Kristaus žodžius, kaip paties Dievo žodžius, mes vadiname save Kristaus krikščionimis... Visi, kurie mylit iš savo širdies Kristų, ...paduokime vienas kitam ranką su atvira širdimi."

„... per laiko dvasią, laiko reikalavimus kalba pats Dievas... Bet... taip pat per nūdienos įvykius kalba ir pagadinto pasaulio dvasia," — pamoksle kalbėjo kun. dr. Ant. Paškus. Tolimesni jo svarstymai ryškino, kur ir kaip per šių laikų žmogų kalba ir Dievas, ir pasaulis.

Prie altoriaus vysk. K. Salatka. Aplinkui keliolika dvasios vadų ir su ateitininkais veikusių ar tebeveikiančių kunigų. Clevelando jaunučiai atneša duoną ir vyną, „Ateitininkų ideologiją" ir kt.

Maldose prašoma palaimos Kongreso darbams, šviesos ir ištvermės. Atnašaujama Kristaus ir mūsų auka. Po Mišių sveikinimo žodį Kongreso dalyviams taria vysk. Salatka.

Šeštadienį, tuoj po simpoziumo apie krikščioniškąjį atsinaujinimą, šv. Mišias atnašauja vysk. Ant. Deksnys su ateitininkų dvasios vadais bei Kongrese dalyvajujančiais kunigais. Mišių tema: „Atsinaujinti Kristuje!"

„... Dieve, Tu pašaukei mus visa atnaujinti bei suderinti Kristuje," — skamba maldos žodžiai. — „Suteik stiprybės ir gaivaus įkvėpimo, kad tai vykdytume savo gyvenime ir ta dvasia persunktume savo brolius...".

„Mūsų atsinaujinimo misija tenesustoja Kongresui baigiantis, bet su mumis iškeliauja į įvairius kraštus", — kalba vysk. Deksnys pamoksle. „Mūsų krikščioniškam atsinaujinimui priemonės ir kelias aiškus. Jis paties Kristaus yra nurodytas: 1. ištikimoji meilė pildant jo valią; 2. neišardoma malonės vienybė su Kristumi kaip Vynmedžiu bei savitarpinė meilė; 3. negestantis optimizmas, palaikąs mus bandymo valandomis; 4. Tiesos ir Meilės Dvasioje apaštališkas uolumas..."

Visi kartu atnaujina ateitininkiškąjį įžodį. Tvirtai ištariami ateitininkiškojo Credo žodžiai. Aukojama mūsų veikla, kūryba, mūsų praėjęs ir tebeateinąs gyvenimas.

Jei penktadienio ir šeštadienio Mšiose galėjo būti 400 - 500 dalyvių vienoje salėje, tai sekmadienio Mišiose dvi salės buvo sujungtos į vieną, kuri buvo pripildyta sklidinai vieno ar pusantro tūkstančio dalyvių. Netoli prie altoriaus — Čiurlionio ansamblis. Šv. Mišias atnašauja vysk. V. Brizgys su būriu kunigų.

Mišių tema — „Liudyti Kristų ir tautą!" Pirmajame skaityme išklausomas ateitininkų laiškas iš okupuotos Lietuvos idėjos draugams išeivijoj: „Šiandien mums reikalingas jūsų su mumis dvasinis bendravimas". Savo pamksle

VAIZDAI IŠ ATEITININKŲ KONGRESO PAMALDŲ

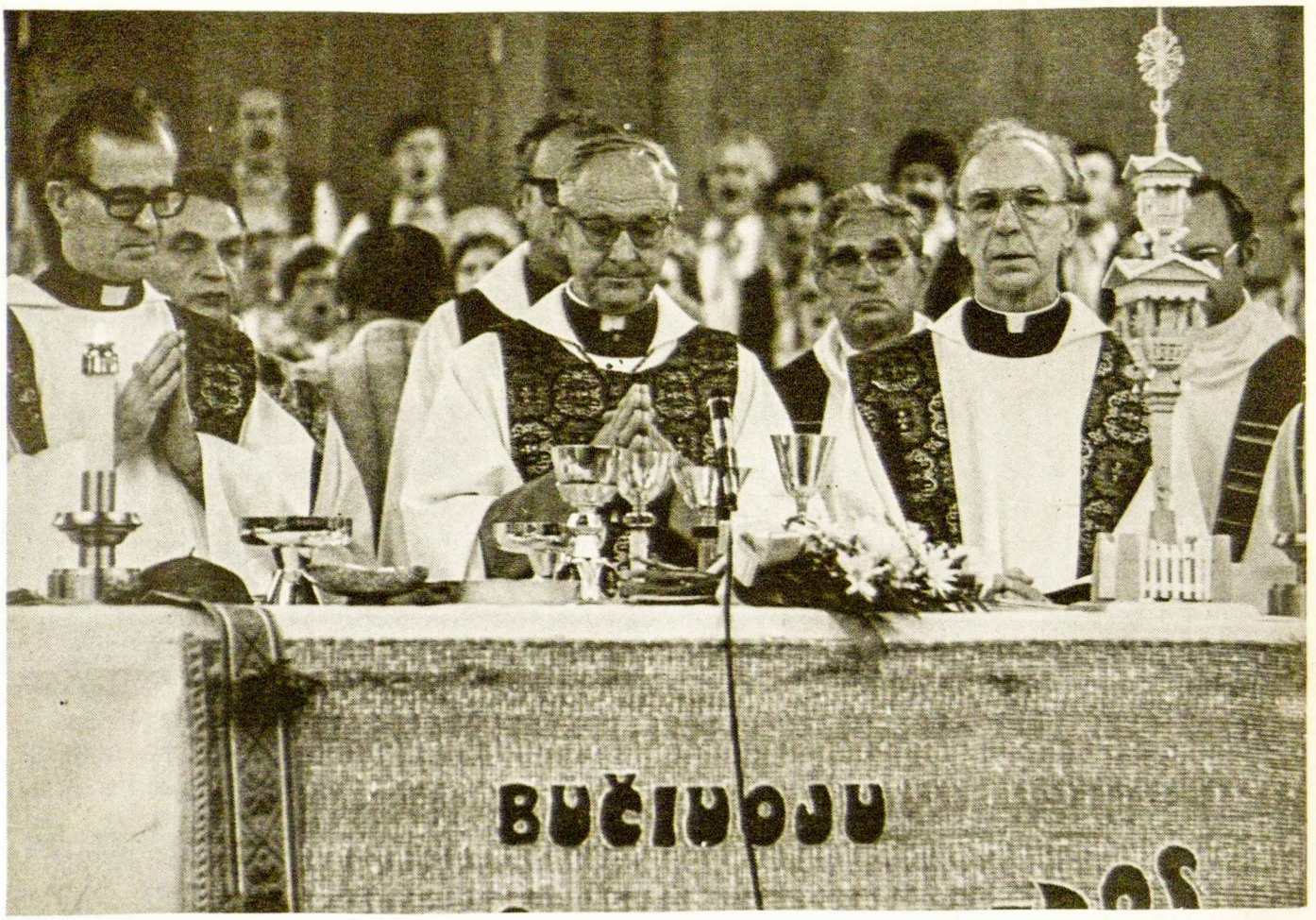

Eucharistinę auką atnašauja vysk. V. Brizgys, koncelebruojant kun. V. Rimšeliui, kun. St. Ylai ir kitiems dvasios vadams. Už jųjų — Čiurlionio ansamblio dalyviai.

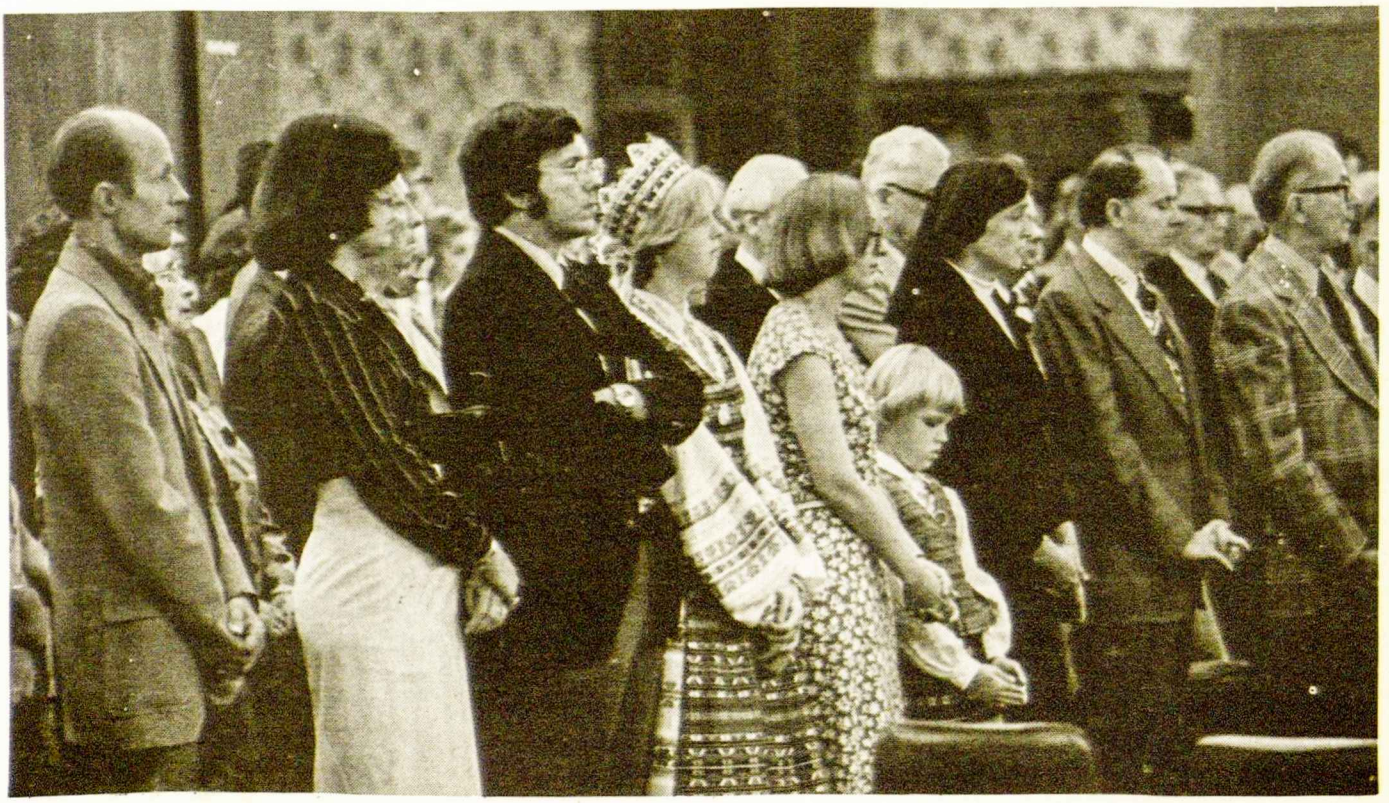

Aukos procesijoj (iš kairės): buv. Federacijos vadas dr. J. Pikūnas, inž. A. Kuolas, inž. Pr. Baltakis, G. Juozapavičiūtė, R. Juzaitis, A. Zailskaitė, ses. M. Bareikaitė, Federacijos vadas dr. P. Kisielius ir St. Barzdukas.

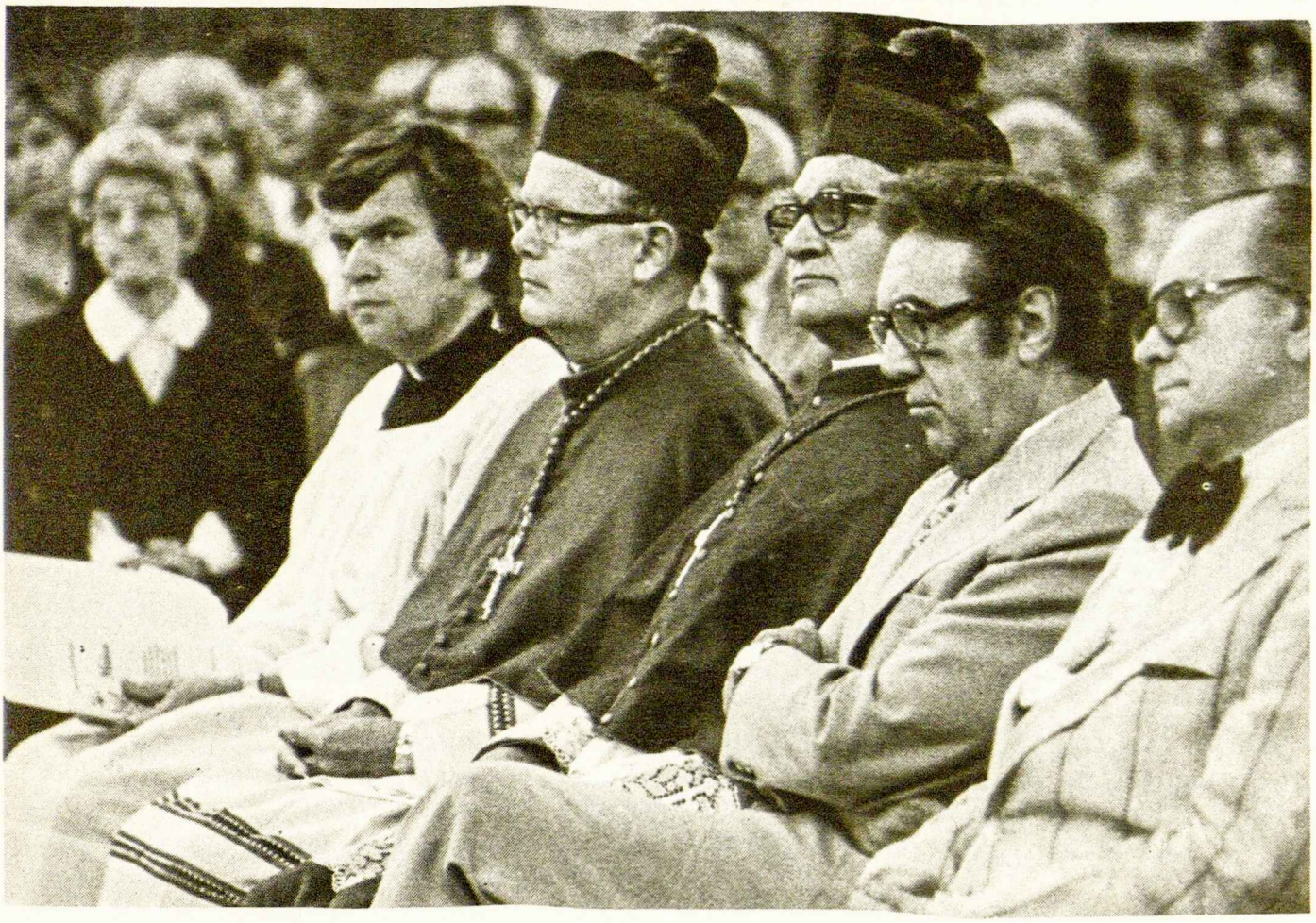

Clevelando vysk. J. Hickey, vysk. Ant. Deksnys, Clevelando burmistras Ralph Perk ir komp. A. Mikulskis.

Kongreso atidarymo Mišias laikę kunigai: Ant. Paškus, K. Pugevičius, V. Rimšelis, vysk. C. Salatka, G. Kijauskas, J. Borevičius, K. Trimakas, V. Dabušis, I. Urbonas ir K. Bučmys.

vysk. Brizgys paliečia daug dalykų, kurie iššaukia ir reikalauja ateitininkų atsakomybės šiais laikais. Tiems darbams atlikti reikalinga Dievo pagalba, kurios išprašyti reikia maldos.

Muz. A. Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis, pritariant O. Mikulskienės kanklų ansambliui, giedojo komp. A. Mikulskio „Mišas už kenčiančią Lietuvą". Jos skambėjo įspūdingai — artimai lietuvio širdžiai, jaudinančiai, vietomis galingai.

Sibiro maldaknygę, pogrindžio Kronikas, lietuvišką kryžių - koplytėlę ir kitus gyvo lietuvių tikėjimo simbolius aukojimo procesijoj prie altoriaus atnešė Federacijos vadas dr. P. Kisielius, Ateitininkų Tarybos pirmininkas dr. A. Damušis ir kiti Tarybos nariai, Sąjungų atstovai.

Meldžiamės; atnašaujamos aukos. Klaupiamės prieš į mūsų tarpą Duonos ir Vyno pavidaluose nužengusį Kristų. Priimame Jį į savo širdis. Lenkiamės paskutiniam palaiminimui...

Žodį taria Mišiose dalyvavęs Clevelando burmistras R. Perk. Susižavėjęs Mišiomis, giesmėmis, sakosi jautęsis kaip danguje. Prabyla ir Clevelando vyskupas J. Jickey. Ir jis skatina ateitininkus likti ištikimiems savo idealams.

Prie Mišių sklandumo daug prisidėjo kun. J. Šarausko vadovavimas ceremonijoms, o Pr. Zaranka vadovavimu giesmėms.

„Šventojo narvo" dramos premjera

„Šventasis narvas", Algirdo Landsbergio specialiai Kongresui parašyta drama, surežisuota Dariaus Lapinsko gausiai publikai paliko stiprų, nors ir nevienodą, įspūdį. Dramos veiksmo vieta autoriaus apibūdinama kaip „vidinės kovos ir kraštutinių situacijų teritorija, primenanti Lietuvą", o laikas — „mūsų". Autorius nevaizduoja dabartinės Lietuvos padėties, tačiau iš jos panaudoja daugelį elementų savo kūriniui. Tose kraštutinėse situacijose ir vidinėse kovose susitinka ir išsiskiria kunigas Semėnas (J. Balutis), ekskunigas Petrauskas (J. Bulevičius), jo žmona Oksana (A. Rastenytė), valdžios įgaliotinė (L. Rastenytė), Bažnyčios valdytojas Ragaitis (T. Klimas), moksleivė Laima (Daiva Markelytė). Kunigas Semėnas uždarytas sandėly — narve. Valdžios įgaliotinė siekia iš jo išgauti prisipažinimą, kad stebuklas neįvyko. Tam panaudoja Bažnyčios valdytoją Ragaitį, Oksaną ir ekskunigą Petrauską, buvusį Semėno seminarijos draugą. Anksčiau rašęs antireligines knygas dabar Petrauskas vėl ieško, ateina pas Semėną, prašo jo pagalbos, bet Semėnas jam prisipažįsta žiauriame Sibire praradęs tikėjimą, o stebuklą

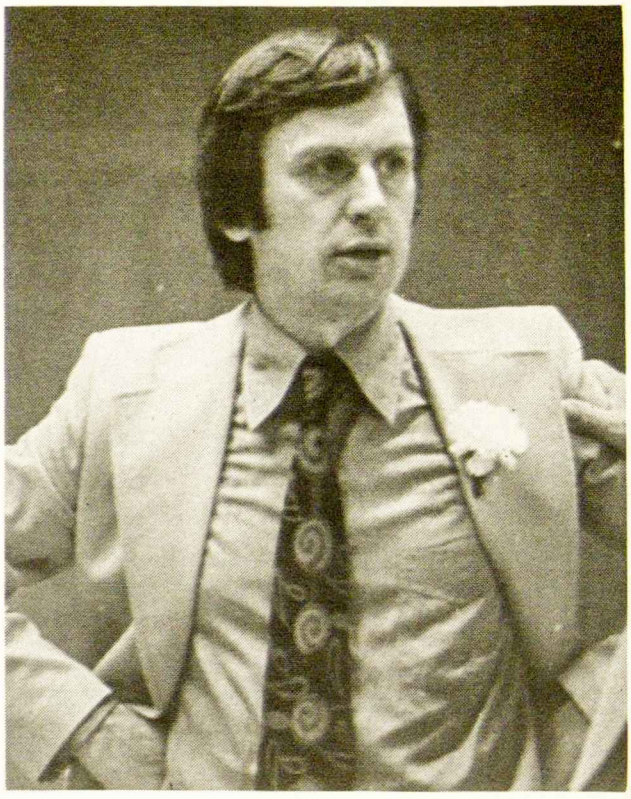

„Šventojo narvo" dramos premjeros režisierius Darius Lapinskas.

sufabrikavęs pats „apsaugoti" gimnazistę Laimą nuo blogio ir juo sukilėliškai „iššaukęs" tylųjį Dievą prabilti. Petrauskas — pritrenktas, bet, kažką naujo atrandąs, Semėno prisipažinimo neišduoda.

Sugebančiam nesufabrikuoti savo prielaidų, kad čia vaizduojama Lietuvos padėtis „taip, kaip yra", bei mokančiam išvengti racionalių klausimų, kiek įtikinantys yra abiejų kunigų pasikeitimai, ir pilnai atsiduodančiam dramos vidinių ir išorinių kraštutinumų vaizdams, įspūdis yra stiprus, pritrenkiantis. Kalba — vaizdi, neretai poetinė, giliaprasmė.

Per tokį trumpą laiką pastatyti šią dramą — tai visų pirma režisieriaus Dariaus Lapinsko nepaprastos ištvermės, užsispyrimo ir ištesėjimo rezultatas. Prie to daug prisidėjo ir visų vaidinančiųjų solidarus įsijungimas į paruošiamąjį darbą.

Vienu kitu dramatiniu efektu režisierius sugebėjo konfliktą dar paryškinti (pvz. tuo pat metu vykstančiom vestuvinėm apeigom: Sibire — religinėm, o ateistinėj santvarkoj — sovietinėm), ne viena techniška priemone iššaukti atitinkamą emociją (pvz. sukamu kryžiumi), deja, ne visi pakeitimai buvo sėkmingi, o pakeitimais dramos baigmėj buvo nustota daug gelmės, į kurią autorius vedė visą veikalą (žr. šiame „Ateities" numeryje spausdinamą „Šventojo narvo" dramos ištrauką).

Nežiūrint čia suminėtų ir nesuminėtų netobulumų, „Šventojo narvo" premjera laikytina vienu didžiųjų šviesulių Kongrese.

Organizacinis posėdis

Sekmadienį, rugsėjo 4 d. rytą, Kongreso atstovai ir svečiai susirinko organizaciniam posėdžiui. Gen. sekr. V. Kleiza padarė platų pranešimą apie Ateitininkų Federacijos valdybos bei su ja artimai besirišančių ateitininkiškųjų institucijų veiklą. Apie ateitininkų institucijų finansinę būklę pranešė AF valdybos ižd. J. Pabedinskas. Tada sekė AF kontrolės komisijos pranešimas: J. Mikaila įvertino visų finansinius reikalus tvarkančiųjų ir gerai sąskaitas vedančiųjų įnašą į ateitininkiškąją veiklą. Kaip pavyzdį nurodė „Ateities" žurnalo administratorių, kuris peržiūrėjimui pateikė 30 svarų sveriančių knygų siuntinį. Tai kelių metų labai kruopštaus darbo rezultatas.

Po to buvo svarstomi Ateitininkų konstitucijos pakeitimai. Didžiausias diskusijas sukėlė siūlymas sutrumpinti Federacijos vado (ir kitų valdybos, Tarybos ir kontrolės komisijos narių) kadenciją iš 5 į 3 metus. Siūlymas nepraėjo.

Konstitucijon priimami „Ateitis" žurnalo, Ateities Knygų Leidyklos, Ateities Literatūros Fondo ir Ateities Šalpos Fondo vietų apibūdinimai, o taip pat prezidiumo įvedimas Tarybon.

Pritrūkus laiko, Kongreso nutarimų projektai tebuvo perskaityti, bet plačiau nebediskutuoti. Su tam tikrom pastabom Kongreso atstovai nubalsavo pasiūlytus nutarimus priimti ir galutinį suredagavimą ir paskelbimą pavesti Ateitininkų Federacijos valdybai, išskyrus nutarimą apie naujo Jungtinių Ateitininkų Sambūrio (jaunučiams ir jauniams) įsteigimą: tas klausimas dar turės būti balsuotas korespondenciniu būdu. Posėdis buvo užbaigtas daugeliui atstovų apgailestaujant, kad nutarimai nebuvo pilniau apsvarstyti ir atskirai nubalsuoti.

Uždaromasis posėdis

Uždaromajame kongreso posėdyje buvo perskaityti Kongresą raštu sveikinusiųjų vardai. Jų buvo šešiasdešimt vienas.

Tada A. Skrupskelienė perskaitė jury komisijos protokolą, kuriame skelbiama, jog Šalkauskio vardo kūrybinė premija (1,500 dol.) skiriama dr. Jonui Griniui, gyvenančiam Muenchene, nes jis „visą savo gyvenimą paskyrė mokslui, lietuvių literatūros kritikai ir istorijai, visuomeniniam veikimui, kultūros puoselėjimui."

Ateitininkų Federacijos vadas dr. P. Kisielius viso to Kongreso vardu pasveikino 50 m. kunigystės sukakties sulaukusį vysk. V. Brizgį, kuris nuo pat jaunystės buvo ateitininkas. Atsiliepdamas į sveikinimą, jubiliatas kalbėjo apie pašaukimus į kunigystę ir savo ryšius su ateitininkija.

Savo pirmoje viešoje kalboje naujasis Ateitininkų Tarybos pirm. dr. A. Damušis ryškino trijų tikrovių — gyvojo Dievo, pavergtos tėvynės bei laisvojo pasaulio bendruomenės, o taip pat veikiančio asmens — bendradarbiavimą mūsų veikloje. Lietuviškumo — katalikiškumo jungtis buvo ir tebėra vertingas ateitininkijos įnašas, tiek tautos netolimoje praeityje, tiek jos sunkioje dabartyje. O ateityje ateitininkų įnašu tautai tebūna krikščioniškoji socialinė sąmonė. Jaunų žmonių paruošimas gyvenimui yra pirmos eilės uždavinys. Todėl tiek Taryba, tiek Kongresas atkreipė dėmesį į jaunųjų ateitininkų ugdymą, ypač programų paruošimą. Vengdami dulkių ir šešėlių, bandykime aukos ir įsipareigojimo dvasioje sutartinai vykdyti „Visa atnaujinti Kristuje" idealą.

Pirmininkaująs B. Vitkus padėkojo kongreso rengėjams už jųjų darbą. Paskutinį uždarymo ir kartu atsisveikinimo žodį tarė Kongreso prezidiumo pirm. kun. J. Šeškevičius iš Brazilijos: mes, ateitininkai, turime būti su Kristumi, nes be Kristaus nėra ateities.

Pabaigoje galingai nuskambėjo visų giedamas ateitininkų himnas.

Pramoginiai vakarai

Pramoginiam pabendravimui buvo paskirti du vakarai: Kongreso pirmąją dieną — susipažinimo vakaras, o paskutiniąją — banketas.

Susipažinimo vakaras įvyko Lietuvių namuose penktadienį, rugsėjo 1 d. Dalyvavo keli šimtai, daugiausia jaunimo. Programą išpildė jaunosios pajėgos: studentų trio iš Chicagos — L. Rimkus, V. Kazlauskaitė ir A. Underys; R. Polikaitis — akordeonu; L. Kuliava — su smuiku ir „banjo"; o studentų grupė pastatė A. Žygo ir P. V. Kisieliaus sukurtą komišką operetę „Parquette Markas" su visai neblogais balsiniais talentais kaip L. Bradūnaitė, J. Dunčia, P. V. Kisielius, A. Žygas ir kt. Gi ritmingai ir ne taip ritmingai šokančius judino ir jaudino R. Strimaičio kapela.

Banketas sutraukė didžiulę svečių minią sekmadienį, rugsėjo 4 d., vakare. Prieš banketą rengėjų buvo nuogąstauta, kad jame kaip ir nebus programos. Kad tokiu „tragišku" trumpaprogramiu banketu Kongresas nesibaigtų, buvo net planuota Kongreso uždarymą nukelti į banketą. Išėjo kitaip — iškilmingas uždarymas įvyko atskirai, o pats banketas ateitininkų istorijoj bus nuolat linksniuojamas dėl savo programos ilgio — su turininga prof. S. Sužiedėlio paskaita apie ateitininkijos uždavinius, su VLIKo pirm. dr. K. Valiūno, PLB pirm. inž. Br.

Studentų trio iš Chicagos — L. Rimkus, V. Underys ir V. Kazlauskaitė susipažinimo vakare.

Kas sako, kad tai buvo „senių" kongresas?

Nainio ir kitų kalbomis. Vienintelė banketo nuotaikai pritaikyta programos dalis — R. Čyvaitės vadovaujamos Clevelando studenčių vokalinės grupės išpildytos dainos. Banketą pravedė Pr. Razgaitis.

Linksmas buvo vakaras ir taip nesinorėjo skirtis...

Baigminės pastabos

Be aprašytų įvykių dar paminėtina, kad kongreso metu vyko dėmesio verta tautodailės paroda, kurioj savo kūrinius buvo išstatę V. Veselka ir J. Jasiūnas. Taip pat dideliu St. Barzduko rūpesčiu laiku buvo atspausdintas jo kruopščiai suredaguotas Kongreso leidinys „Ateitininkų keliu".

Kongrese buvo 456 įsiregistravę dalyviai, bet matėsi daug neužsiregistravusiųjų, ypač jaunimo, taip kad jame galėjo būti apie 1000 asmenų. Clevelando ateitininkai, apsiimdami ant savo pečių milžinišką Kongreso ruošos darbą ir jį atlikdami pasigerėtinai, nusipelnė visų padėkos. Ją reiškiame rengimo komiteto pirmininkui kun. G. Kijauskui, S.J., sekr. N. Balčiūnienei, komisijų pirmininkams — V. Rociūnui, R. Bubiliui, Vyt. Klioriui, N. Palubinskienei, S. Laniauskui, St. Barzdukui, O. Kliorytei, dr. E. Šilgaliui, B. Skrinskienei, V. ir D. Sirgėdams, Pr. Razgaičiui bei visiems jų pagelbininkams. Prie Kongreso rengimo daug prisidėjo ir Ateitininkų Federacijos vadas dr. P. Kisielius su visa Federacijos valdyba, o taip pat finansų telkimo komisija, kuriai vadovavo M. Šilkaitis. Didelė padėka ir jiems.

V. Veselkos lėkštė tautodailės parodoj.

Devintojo Ateitininkų Kongreso nutarimai

1.IX-tasis Ateitininkų Kongresas skatina ateitininkus stiprinti tiek asmenines, tiek bendras pastangas krikščioniškai atsinaujinti, nešant Kristaus dvasią į mūsų veiklą, kūrybą ir kitas gyvenimo sritis.

2.IX-tasis Ateitininkų Kongresas įpareigoja kiekvieną ateitininką siekti šio Kongreso šūkio: Liudyti Kristų ir savąją tautą. *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos* byloja apie sunkumus, liudijant Kristų mūsų pavergtoje tėvynėje; todėl kiekvienas ateitininkas įsipareigoja tą liudijimą pratęsti savo asmeniniame gyvenime: a. skleidžiant *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikų* faktus svetimtaučių tarpe; b. skatinant lietuviškųjų parapijų klebonus įvesti į liturgijos apeigas skaitymus iš *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikų;* c. remiant finansiškai ir morališkai Lietuvių Katalikų Religinę Šalpą ir jos darbus.

3. IX-tasis Ateitininkų Kongresas kreipia ypatingą dėmesį į nepaliaujamai žiaurų Katalikų Bažnyčios persekiojimą pavergtoje Lietuvoje, suimant daugybę lietuvių katalikų, kaip pvz.: Nijolę Sadūnaitę, Viktorą Petkų, Antaną Terlecką ir kitus. Kongresas įpareigoja Federacijos Valdybą, visus Federacijos vienetus ir kiekvieną narį dėti visas galimas pastangas, siekiant suimtuosius išlaisvinti.

4. IX-tasis Ateitininkų Kongresas skatina visus ateitininkus jungtis į Dievo Tarno arkivyskupo Jurgio Matulaičio šventuoju paskelbimo bylą: a. pradėti savo susirinkimus malda, prašant Dievą, kad Jo tarnas Arkivyskupas Jurgis Matulaitis kenčiančios Lietuvos paguodai kuo greičiau būtų paskelbtas palaimintuoju; b. imtis iniciatyvos šiais metais suruošti Arkivyskupo Jurgio Matulaičio 50 metų mirties sukakties minėjimus tose vietovėse, kur jų nebuvo; c. organizuoti tikinčiųjų parašus, prašant Šv. Sostą paskubinti palaimintuoju paskelbimo bylą.

5.IX-tasis Ateitininkų Kongresas įpareigoja Federacijos Valdybą kelti mūsų pirmųjų vadų: Prano Dovydaičio ir Stasio Šalkauskio šventumo bylos užvedimą.

6. IX-tasis Ateitininkų Kongresas įpareigoja kiekvieną ateitininką „Ateitį" prenumeruoti, skaityti, platinti, remti ir joje bendradarbiauti, nes ji yra ateitininkijos idėjų, kūrybos ir veiklos žurnalas.

7.IX-tasis Ateitininkų Kongresas įgalioja Federacijos Valdybą rūpintis Ateitininkų Istorijos išleidimu.

8. IX-tasis Ateitininkų Kongresas pritaria sumanymui įkurti ateitininkų būstinę ir archyvą ALRKF jaunimo stovyklavietėje Dainavoje.

Redakcijos pastaba: Spaudai paduotas ir kai kuriuose laikraščiuose jau atspausdintas tariamas 9-tasis Kongreso nutarimas, liečiąs Jaunųjų Ateitininkų Sambūrio įsteigimą, čia išleidžiamas su Ateitininkų Federacijos žinia, kaip negaliojantis. Toks nutarimas buvo pasiūlytas, bet, paties Kongreso pasisakymu, jo balsavimas turi būti artimiausiu laiku pravestas korespondenciniu keliu.

10. IX-tasis Ateitininkų Kongresas kviečia visus ateitininkus dalyvauti Pabaltiečių Žygyje už Žmogaus Teises Washingtone, DC, 1977 rugsėjo 24 d.

IX-tasis Ateitininkų Kongresas pasiuntė padėkos telegramą JAV prezidentui Jimmy Carter už jo aiškų ir tvirtą nusistatymą žmogaus teisių atžvilgiu. Taip pat išreikšta padėka JAV vyskupams už jų padarytą pareiškimą, ginant žmogaus teises ir religinę laisvę Rytų Europos kraštuose.

NAKČIA SUSTOJUS PO ŽYDINČIA LIEPA

ANTANAS VAIČIULAITIS

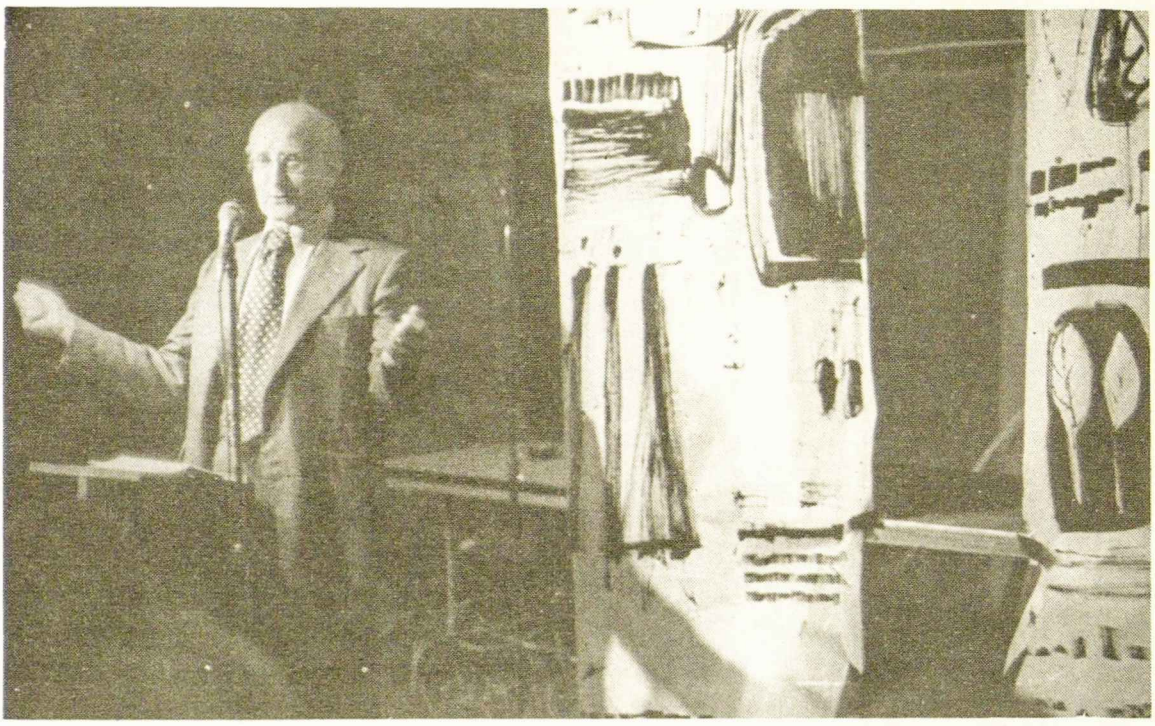

Antanas Vaičiulaitis, artimai rišęsis su „Ateitimi“ savo jaunystėje, joje atspausdinęs savo pirmąjį prozos rašinį „Paskutinis dėdės pusdienis“ 1926 metais, šį žurnalą redagavęs 1929-1930 metais (atsak, redaktorius iki 1933 m.), o vėliau jį lankęs savo kūryba, dabar sugrįžta į josios puslapius su šiais eilėraščiais.

RAGANA

Žiūri žiežula iš girios,
Buria ragana žvairė —
Šimtą metų nugyvenęs,
Šimtą liūnų išklampojęs,
Pričiauškėjęs šimtui bobų,
Nieko gero nežinai:
Kam tilvikas baloj braido,
Kam papartis naktį žydi,
Kam mėnulio kreivas žandas
Ir kam bernas lekia šyviu? —
Kvailas gimęs, mulkis augai,
Glušas skrynią uždarai.
Gerki čiobrų, ramunėlių,
Šalavijų ir šalpusnių,
Ir dar gurkšnį gyvatinės —
Gal tau protas atsisuks.

PRIE ŽALIŲJŲ VANDENŲ

Kai nueisi pas marias,
Prie žaliųjų vandenų,
Kai iš tolo keterom
Baltos putos atplastės,
Išpažinsiu Tau vienai,
Ką tą naktį sapnavau:

Saulei gulant į marias,
Šiaurėn lėkė gulbinai.
Tu, palinkus prie bangų,
Prie žaliųjų vandenų,
Aukso skrynią atdarei —
Savo ilgesio dainas.

LINO ŽIEDAS

Saulei tekant, mėlynasis
Lino žiedas atsivėrė.
Kai žėrėjo pievų rasos,
Jis lašų burbuolę gėrė.

Lino žiedo gražumėlis:
Upių vandens liulantieji,
Ežerai, padangių mėlis,
Žydras mirksnis: — Ar įspėjai? . . .

Kai namo saulutė slinko,
Lino žiedas susimerkė.
Ir galvelė jo palinko,
Lyg nuliūdo, gal ko verkė.

Kaip skaisčiausią žemės turtą,
Toj galvelėj jis užvožė
Nuo nakties tamsiųjų burtų
Savo žiedo melsvą grožį.

NUO DIDŽIOSIOS KOPOS

Nuo didžiosios kopos
Tau parnešiu smėlio,
O nuo marių krašto —
Baltą akmenėlį.

Vilnys akmenėlį
Amžių amžiais plovė.
Ir didžioji kopa
Nuo senovių stovi.

Ten žvejų kaimelis
Miega užpustytas.
Jo sapnų nedrumsčia
Vakaras nė rytas.

Kai išdils mūs pėdos,
Kai nuplaus jas putos,
Žaliojoje girelėj
Vėl čiauškės lakštutė.

Vis pustys čia smėlis
Ir kvepės pušaitės. . .
Kas tada išvaikščios
Šiuos klonius, pašlaites?

Nulinkau prie marių,
Prie vilnių ir purslų.
Ošia, ošia vandens
Rūškani ir duslūs.

AUKŠTUMOJ

Galingas Jis ir didis —
Balta viršūnė žvaigždžių spinduliuos.
Ir tujen, kur nakčia paklydęs,
Kalnų tarpekliuose giliuos
Iš murmančio šaltinio gėrei,
Nebėk toks liūdnas: Jis tave išgydys,
Tave miegu didžiuoju užliūliuos,
Kaip šlaituos žvėrį.
Galingas Jis ir didis —
Nakties tamsybėje kaip žaibas žėri.

NAKČIA SUSTOJUS PO ŽYDINČIA LIEPA

Mūsų dienos — liepos žiedas
Šiaurės krašto naktyje,
Balto sodo obelėlė,
Apynys ir lelija.

Tolumoj dangus žioravo,
Liejosi gaili daina.
Vėjuose klegėjo gervė,
Tėviškėlėn skrisdama.

Naktį žvainą mes praėjom
Tarp lelionių ir sapnų.
Nulingavom, lyg šešėliai,
Užu marių mėlynų:

Žydi ten kupli liepužė,
Šiaurės soduos ošdama.
Kvepia vyšnios baltą naktį,
Obelėlė, sedula.

VASARA

Atėjo dienos šventos.
Šile ant šlaito
Avietės ir serbentos
Kukliai nukaito.

Kai man kuždi, nuo kokių lūpų šiandie
Tu taip nuraudus,
Skaisčioj tyloj nuskendę,
Suminga norai skaudūs.

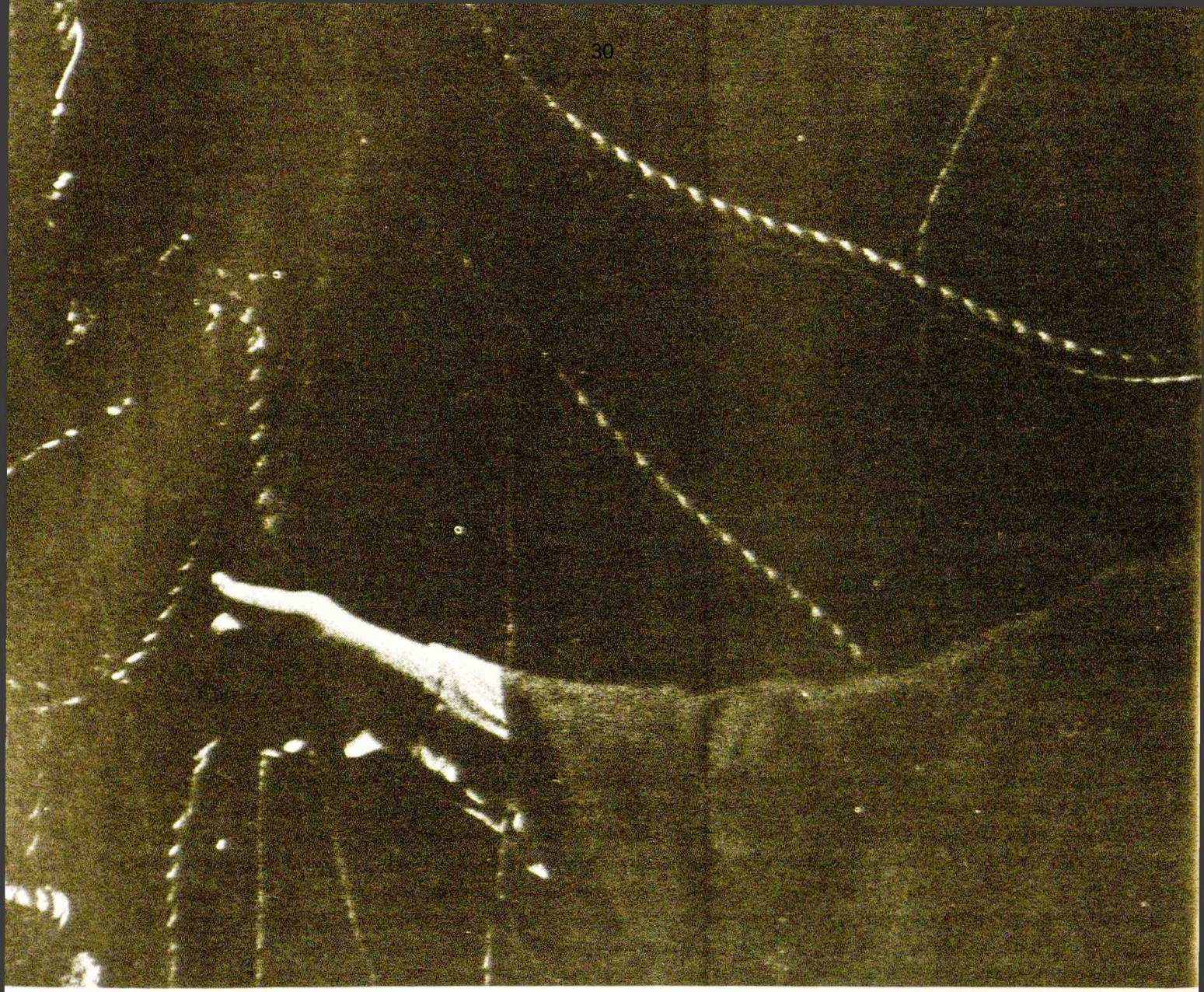

ŠVENTASIS NARVAS

Algirdas Landsbergis

Veikėjai

JONAS SEMĖNAS — Kunigas, 50
JULIJONAS PETRAUSKAS — Ekskunigas, 50
OKSANA PETRAUSKIENĖ — 40
LAIMA — Moksleivė, 17
ĮGALIOTINIS — 40
VLADAS RAGAITIS —Vyskupijos valdytojas, 40
MERGAITĖ I
MERGAITĖ II
BERNIUKAS I
BERNIUKAS II
VYRAS I
VYRAS II

Vieta

Vidinės kovos ir kraštutinių situacijų teritorija, primenanti Lietuvą.

Laikas, Mūsų.

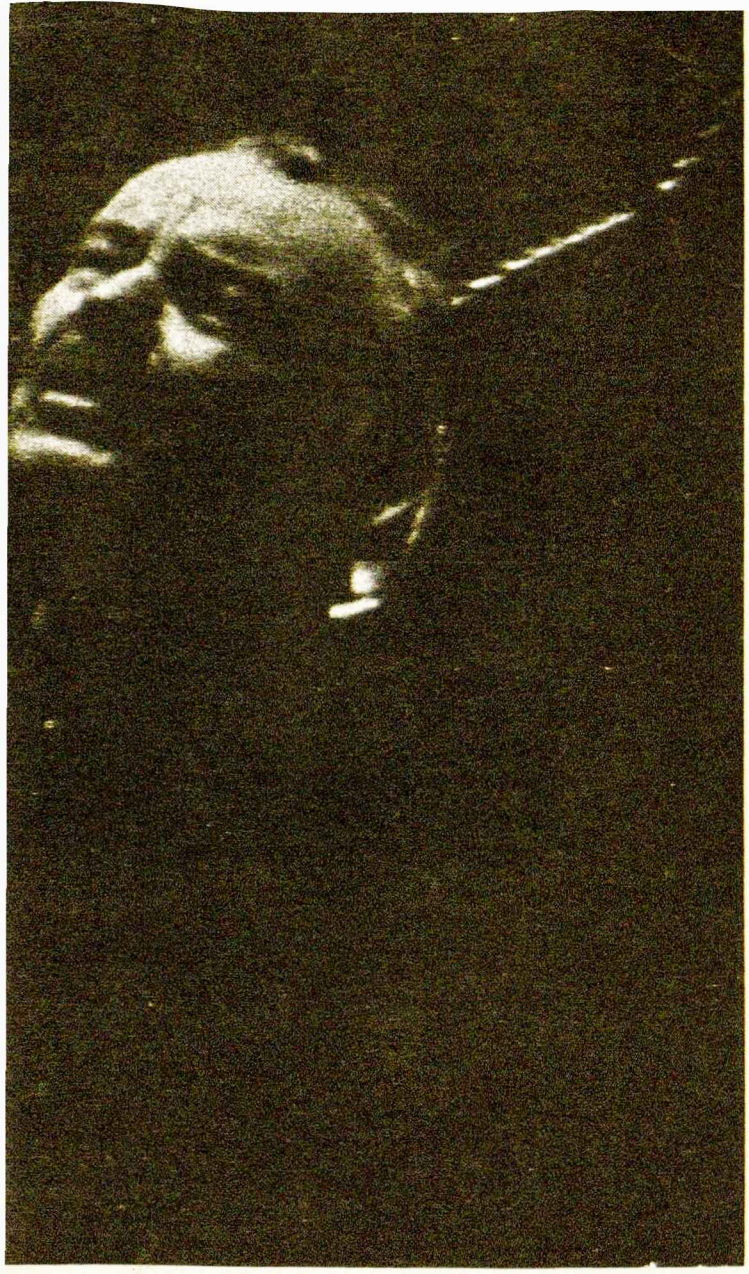

J. Balutis kun. Semėno vaidmenyje.

DVIVEIKSMĖS DRAMOS FINALAS

Valdžios Įgaliotinis stengiasi išgauti iš sandėly-narve uždaryto kun. Jono Semėno prisipažinimą, kad jie sufabrikavo stebuklą, kuriame moksleivė Laima mačiusi Mariją. Pradžioj panaudojęs vyskupijos valdytoją Ragaitį, kankinamą Laimą, ekskunigo Julijono Petrausko žmoną Oksaną, jis siunčia patį Petrauską, Semėno seminarijos draugą.

(Vyrai užveda OKSANĄ aukštyn. Žemai į sceną įeina ĮGALIOTINIS su PETRAUSKU. VYRAI įplėšia OKSANOS suknelę. Ji suklinka.)

PETRAUSKAS. Kas ten?

SEMĖNAS. Kur ji?

PETRAUSKAS. Ar jūs girdėjot plyštantį rūbą?

ĮGALIOTINIS. Viskas dabar tavo rankose, Petrauskai. Paskutinis ėjimas.

PETRAUSKAS. O jei man nepavyks?

ĮGALIOTINIS. Plyštančio rūbo iliuzija virs tikrove. Viskas priklauso nuo tavo pasisekimo. Klausyk. Tu išpažinsi jam svarbią paslaptį, patikėsi „gerą žinią".

PETRAUSKAS. Aš neturiu „geros žinios".

ĮGALIOTINIS. Žinią, kad tave vėl traukia atgal į tikėjimą.

PETRAUSKAS. Įgaliotini!

ĮGALIOTINIS. Kad tu imi ieškot kelio atgal.

PETRAUSKAS. Jūs. . . tyčiojatės iš manęs.

ĮGALIOTINIS. Anaiptol. Tai esminė mūsų akcijos dalis. Mums reikia sukrėsti jį, prasiskverbt pro jo šarvą, pasiekt jo emocines gelmes. Tavo šuolis atgal teoretiškai įmanomas. Kiek atsivertėlių vėl atsivertė atgal.

PETRAUSKAS. Sizifo kūlverstios!

ĮGALIOTINIS. Patsai pradėjai savaip atvėst, ėmei tolt nuo mūsų veiklos. Vadinas, tavo šuolis būtų labai įtikinamas.

PETRAUSKAS. Kaip gerai jūs žinot mane.

ĮGALIOTINIS. Tai mano profesija. Eik ir negrįžk be jo prisipažinimo.

PETRAUSKAS *(įeina sandėlio vidun).* Jonai, aš vėl pas tave.

SEMĖNAS. Kodėl? Kodėl tu nuolatos grįžti į tokį mažą taškelį pasaulio žemėlapy? Kas tave atsiuntė?

PETRAUSKAS. Aš pats — aš niekad nenustojau tavęs ieškot.

SEMĖNAS. Tavo žmona prašė, kad aš jai tave išaiškinčiau. Man nepavyko.

PETRAUSKAS. Aš — prisimeni Šv. Povilą — aš sudužęs molio indas.

SEMĖNAS. Kaip aš begaliu tavim tikėt?

PETRAUSKAS. Jei tu manim netikėsi, aš liksiu vienui vienas, iki mirties.

SEMĖNAS. Tu vienui vienas su manim, aš vienintelis šalia tavęs.

PETRAUSKAS. Suprask mane — aš nebegaliu tylėt, nebegaliu slėpt savęs savy. Aš išbėgu iš namų ir klaidžioju po laukus.

SEMĖNAS. Ji minėjo tavo tylą, tavo tolį.

PETRAUSKAS. Aš bėgu nuo jos, nuo savęs.

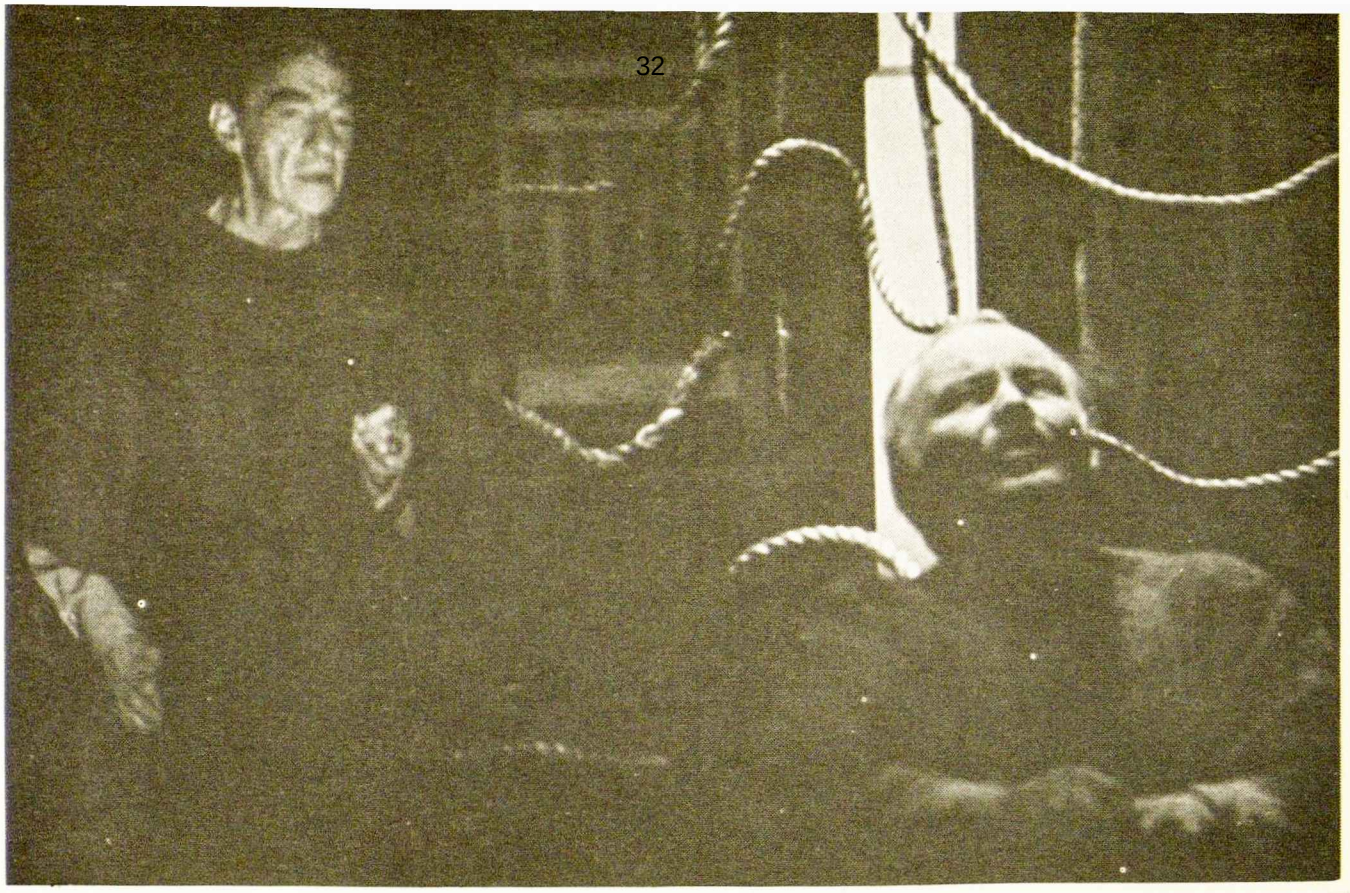

Ekskunigas Petrauskas (J. Bulevičius) ir kunigas Semėnas (J. Balutis).

SEMĖNAS. Sibire aš sutuokiau jauną porą. Pačioje nakties nakty. Jie namtė vienas kito, negalėjo pasiekt vienas kito pro spygliuotą vielą. Bet jie šventai tikėjo, kad jie išgyvens ir kad jų rankos susitiks, nors ir visas pasaulis ir pragaras juos skirtų.

PETRAUSKAS. Ar tu nesupranti? Kaip tavo sutuoktieji Sibire, aš ieškau tavo rankos, tavo atsakymo.

SEMĖNAS. *(matomai sujaudintas).* Julijonai. . .

PETRAUSKAS. Tu pirmą syk mane pavadinai vardu. . . *(Tiesia jam savo ranką)*

SEMĖNAS. *(siekia jo rankos, bet sulaiko savąją pusiaukely).* Kur tu dabar? Kas tu?

PETRAUSKAS*(sugriebia SEMĖNO ranką).* Aš atmečiau religiją visu kūnu ir visa siela, taip, kaip aš ją buvau tikėjęs. Tai buvo religinis aktas. Aš paklusau kitai, vienatinei tiesai. Bet dabar. . .

SEMĖNAS. Naujoji tiesa pasirodė daug skurdesnė. . .

PETRAUSKAS. Taip, taip, bet tai ne viskas. Dabar. . .

SEMĖNAS. Kas dabar?!

PETRAUSKAS. Aš vėl jaučiu mislingąją religijos trauką. Tuštumoj, prieblandoj, aš tarsi pakaruoklis kybau taip tikėjimo ir netikėjimo. . .

SEMĖNAS. Tu puolei ant kelių. . .

PETRAUSKAS. Po mano keliais nebuvo nei grindų, nei žemės — nei tikro atsakymo. Jonai, padėk man!

SEMĖNAS. Aš negaliu. . .

PETRAUSKAS. Tu vienas tegali!

SEMĖNAS. Didžiausias niekšas, didžiausias nusidėjėlis tau galėtų daugiau padėt.

PETRAUSKAS. Niekas, tik tu! . . Kodėl, ne? Kodėl?!

SEMĖNAS. Sibire aš sutuokiau jauną porą. . .

PETRAUSKAS. Jau sakei! *Kodėl* tu negali man padėt?!

SEMĖNAS. Jie niekad vienas kito nebematė. Vyrą iškėlė į kitą stovyklą. Jaunoji, dar visai jaunutė, mirė žiemos vidury. Ją laidojom naktį. Žemė buvo kietesnė už akmenį. Visus lavonus pjūklais pjovė per pusę. *(VAIKAI klaupiasi, pasigirsta tolimas pjūklo garsas.)* Ta naktis, tamsiausia ir šalčiausia nuo paties pasaulio sutvėrimo. Ledėjančiom akim aš žiūrėjau, kaip jos jaunutėlį kūną pjauna per pusę. Ir aš laukiau, kad prasivertų dangūs, prabiltų Dievas, ir sudrebėtų visata. Bet dangūs neprasivėrė. Tebuvo begalinė tyla

— tyla ir pjūklo klyksmas jos kūno kristalu. Tada aš supratau, kad tai pjūklas, klykiantis skersai mano kūno, perrėžiantis mano tikėjimą. Dievo tyla, Julijonai, tai tuštuma tarp dviejų nekaltos mergaitės ledinio lavono dalių. Nuo tos nakties aš tebesu belaisvis Sibiro ledyne, toj tuštumoj, toj kosminėj erdvėj tarp jos kūno dalių. . .*(Pjūklo garsas neščiūva.)*

PETRAUSKAS *(spaudžia SEMĖNO ranką).* Jonai, vargše Jonai. . .

SEMĖNAS. Ir aš veltui šaukiuosi Dievo. . .

PETRAUSKAS. O „stebuklas"?

SEMĖNAS. Visuotinos tylos lede mano tauta pasmerkta užmarščiai. Tuštumos speige aš girdžiu balsą, tvirtinantį, jog Dievas pasitraukė ir visas pasaulis priklauso velniui!

PETRAUSKAS. „Stebuklas", Jonai?!

SEMĖNAS. Jaunoji Laima man nepaprastai priminė Sibiro sužadėtinę — du jauni, nekalti vandens lašai. Ar anoji prisikėlė? Ar tai prisikėlimas? Sugrįžtantys veidai? Ne, anoji vienatinė, negyva.

PETRAUSKAS. Todėl tu Laimos nepaleidai iš akių.

SEMĖNAS. Mano klykiančios akys ją visur sekiojo. Aš norėjau ją apsaugot.

PETRAUSKAS. Nuo ko?

SEMĖNAS. Nuo viso pikto, nuo visako! Nuo naujo pjūklo. Aš buvau už ją atsakingas. Ji buvo ženklas, mistiškas ženklas. Ji turėjo sugrįžint man pilną, tikrą tikėjimą, išvest mane iš tuštumos.

PETRAUSKAS. Kas atsitiko tą naktį?

SEMĖNAS. Mano pareiga buvo ją saugot. . . Tą naktį ji skubėjo tamsia pieva iš šokių. Girti bernai norėjo ją pagąsdint. Aš. . . prisidėjau prie jų.

PETRAUSKAS. Tu? Aš netikiu!

SEMĖNAS. Taip, aš, su balta skraiste, dviem prožektoriais. Tai aš į ją kalbėjau pakeistu balsu.

PETRAUSKAS. Kodėl?!

SEMĖNAS. Gal perdaug many buvo susitvenkę. Tą naktį viskas išsiliejo.

PETRAUSKAS. Tu ruošeis iš anksto?!

SEMĖNAS. Taip, taip! Gal. . . aš norėjau nutraukt Dievo tylą.

PETRAUSKAS. Išprovokuot Jį?

SEMĖNAS. Po mano nusikaltimo turėjo prasiverti dangūs. . . Tyla, neteisybė perilgai tęsiasi. Aš norėjau priverst jį atsakyt. . .

PETRAUSKAS. Bet Dievas vėl neprabilo. . .

SEMĖNAS. Pačią šventvagystės akimirką mane nusmelkė nepaprastas džiaugsmas. Aš mečiau iššūkį Visagaliui, kuris galėjo sustabdyti pjūklą, apsaugot jos nekaltą kūną.

PETRAUSKAS. O Jis?

SEMĖNAS. Nieko. Niekas nepasikeitė.

PETRAUSKAS. Tavo suliepsnojęs džiaugsmas?

SEMĖNAS. Sauja pelenų tylos sniege.

PETRAUSKAS. Jei jis yra, jisai supras. . .

SEMĖNAS. Aš tiktai pravažiuojantis magikas, provincinis iliuzionistas, surengęs pigų spektaklį naiviems kaimiečiams! *(Jis susiima veidą rankomis, pravirksta, puola ant kelių).*

PETRAUSKAS. Jonai, mano broli.

SEMĖNAS. Neatstumk manęs.

PETRAUSKAS *(klaupiasi prie SEMĖNO, apkabina jį, pro ašaras).* Prie Babilono vandenų mes suklaupėme ir raudojome. . .

SEMĖNAS. Apraudojom savo viltis, šviesos mirtį, tylos bedugnę. . .

PETRAUSKAS. Tiesėm rankas į ženklus. . .

SEMĖNAS. Kokius ženklus?

PETRAUSKAS. Jųdviejų meilė Sibire — ar jos jau nebėra po jų mirties?

SEMĖNAS. Kas ji dabar? Mūsų žodžiai ant vėjo pustomo tylos smėlio. . .

PETRAUSKAS. Ar izraelitai dykumoj nepagalvojo, kad Dievas juos apleido? O mes — tu ir aš — mes susitinkam prieblandoj. Manasis Dievo ilgesys jau nebe vien mano, ir tavasai jau nebepriklauso tau vienam. Dabar tėra vienas ilgesys šnerančioj prieblandoj. Gal tasai ilgesys — vienas Dievo veidų?

SEMĖNAS. Dangus griūva, Julijonai, pasaulis stojas ant galvos, o tu mane, kaip kūdikį, šaukšteliu maitini argumentais už Dievo buvimą!

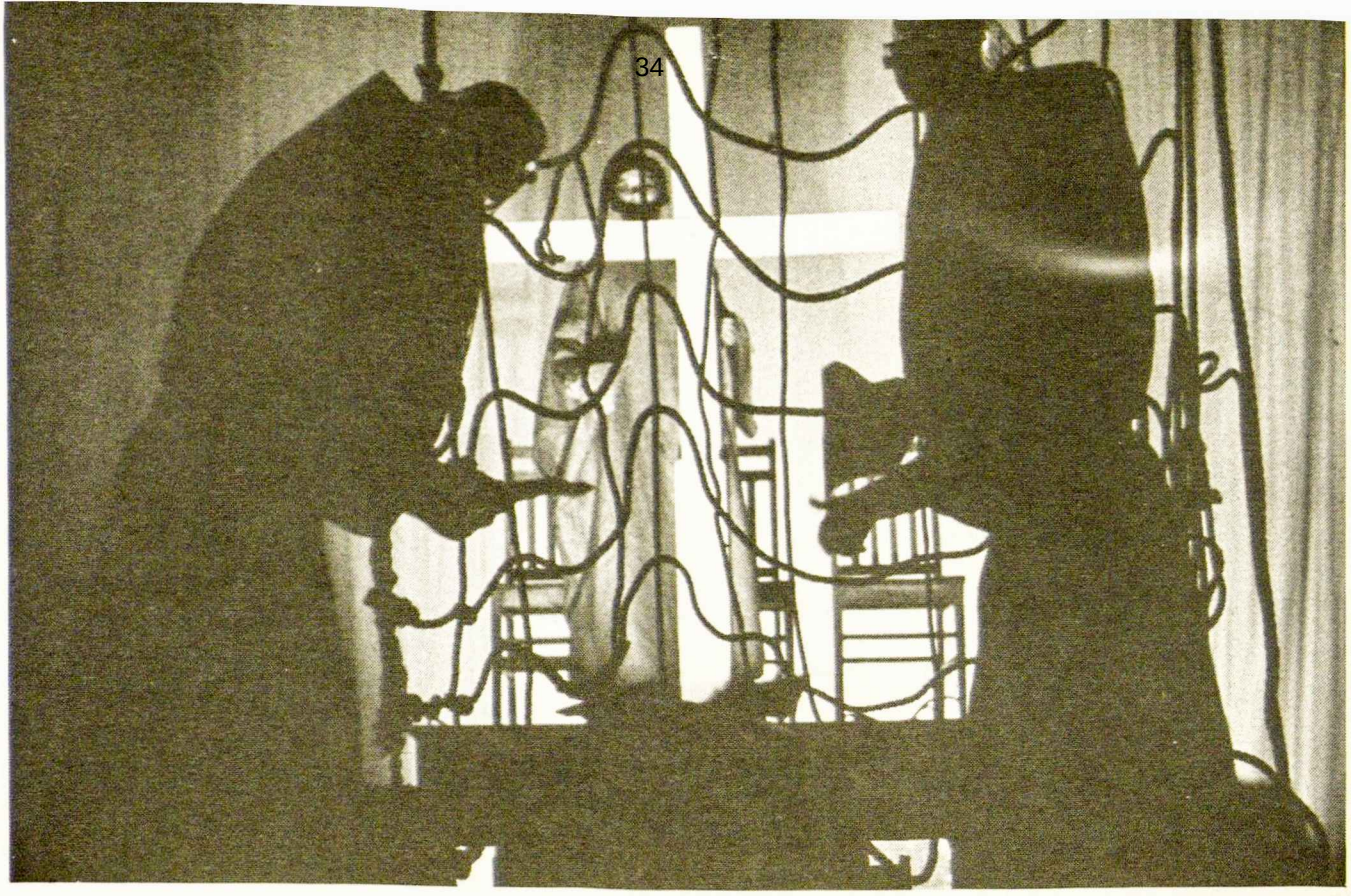

Vyrai (V. Olšauskas ir A. Pakalniškis). Vidury — Įgaliotinė (L. Rastenytė).

PETRAUSKAS. Ir priešingieji argumentai tebėra išsirikiavę manyje, galinga ir nenugalėta armija, bet mano ilgesys taip plinta ir gilėja. . .

SEMĖNAS. Raudonoji Jūra. . .

PETRAUSKAS. Kurioje gali paskęst ir armija.

SEMĖNAS. Ar tu grįžti, Julijonai ar aš tolstu?

PETRAUSKAS. Ir aš, prieš išeidamas iš kunigystės, šaukiau dangopi, reikalaudamas ženklų. . .

SEMĖNAS. Ar mudu prasilenkiam?

PETRAUSKAS. Pakeliui į kur?

SEMĖNAS. Begalinėj tyloj, žodžiai, ženklai atsiklijuoja nuo daiktų, žmogus atsiskiria nuo Dievo, ir mes vienui vieni narve. . .

PETRAUSKAS *(pakitusiu balsu).* Mes ne vieni. . . *(Pabučiuoją SEMĖNĄ, atsistoja).*

SEMĖNAS. O Laima? Kaip aš atpirksiu savo nusikaltimą jai? (Tyla) Ar man prisipažint jai? Sakyk! *(PETRAUSKAS eina prie durų)* Julijonai? Tu neapgavai manęs?!

PETRAUSKAS. Įgaliotini! !

(Visi veikėjai renkasi aplinkui sandėlį).

SEMĖNAS. Ar tu išduosi mane?

ĮGALIOTINIS *(PETRAUSKUI).* Jis prisipažino. Taip? Ko tyli?!

PETRAUSKAS *(visu balsu, džiaugsmingai).* Ne! !

ĮGALIOTINIS. Tu juokauji!

PETRAUSKAS. Jis nieko neturi *jums* prisipažint.

ĮGALIOTINIS. Aš netikiu. *(Konfidencialiai)* Ar sakei jam, kad grįžti į tikėjimą? Mano nurodymai?

PETRAUSKAS. Aš išpildžiau jūsų nurodymus. Labai įtikinančiai. Aš būčiau net ir jus įtikinęs.

ĮGALIOTINIS. O jis? Ką jis kalbėjo apie tą nebuvusį stebuklą?!

PETRAUSKAS. Jūs klystat, įgaliotini. Stebuklas įvyko. Jis tebevyksta.

ĮGALIOTINIS. Jūs mane apvylėt. Jūs visi! Jūs neįvykdėt savo uždavinio. Jūs apvylėt istoriją! Sulėtinot istorijos lokomotyvą! Dėl jūsų nerangumo, dėl jūsų samoningo trukdymo, netobulybė vėliau teišblės, tamsa ilgiau gaubs žemę. Jūs pratęsėt skurdą, klaidą, nežinojimą! Už tai istorija į jus atgręš savo rūsčius ašmenis. Bausmė!

(VYRAI sugriebia RAGAITĮ)

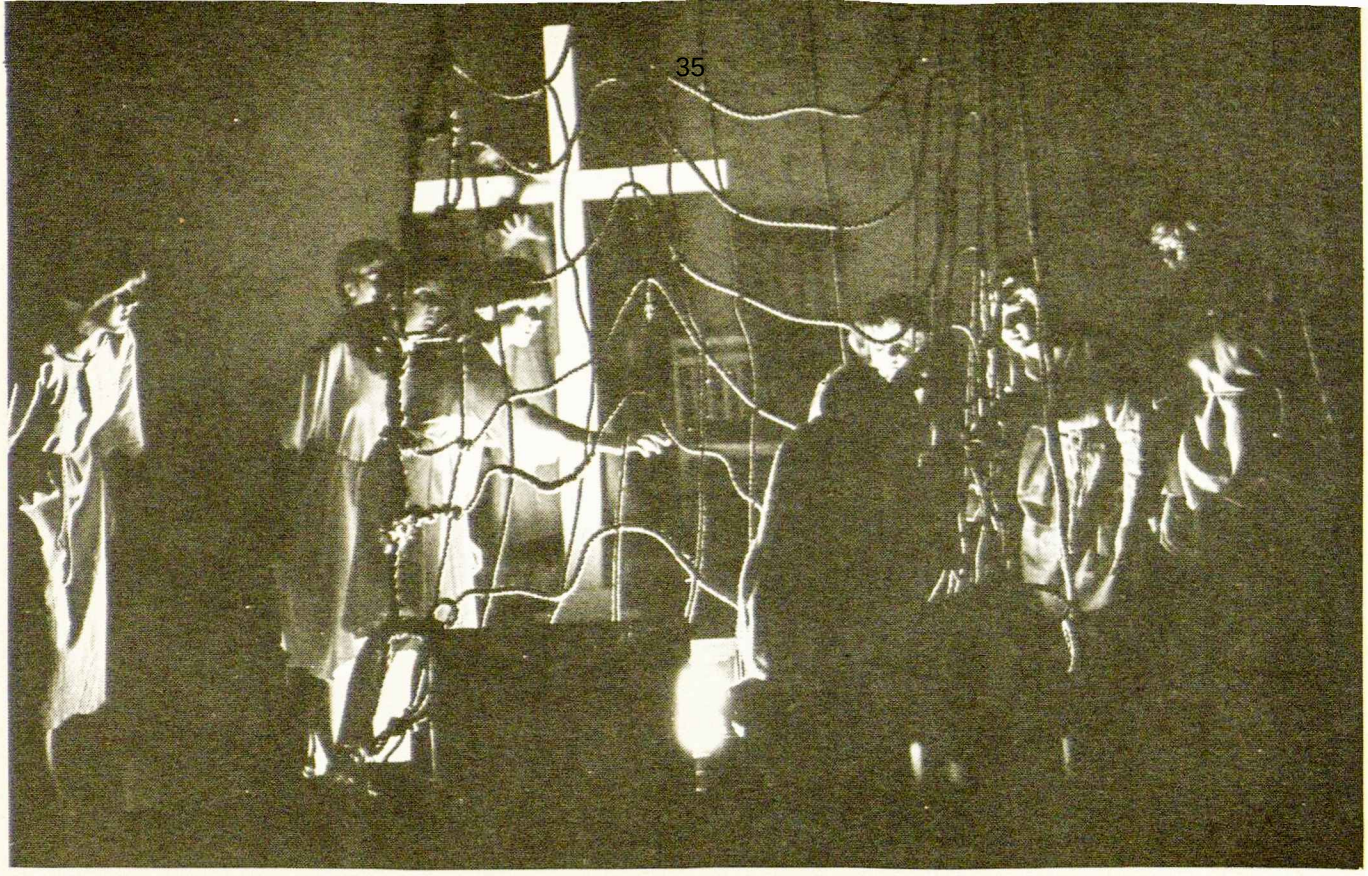

Kun. Semėnas (J. Balutis) ir vaikai

RAGAITIS. Ne! Aš bendradarbiavau!

ĮGALIOTINIS. Nupelnyta bausmė!

RAGAITIS. Aš vykdžiau nurodymus! (VYRAI nuplėšia jo rūbus iki juosmens ir parklupdo jį) Aš protestuoju prieš smurtą!

ĮGALIOTINIS *(jam kalbant, VYRAI nuplėšia SEMĖNO, PETRAUSKO, LAIMOS, OKSANOS rūbus ir grubiai parklupdo juos)* Smurtas? Kai raistą sausina, jo vabzdžiai patiria smurtą, bet laimėtoj žemėj banguos javai ir naujoj pievoj krykštaus ateities kūdikiai. Taip, žiūrint iš vabzdžio taško, smurtas baisus. Bet jis nušvinta ypatingu grožiu tiems, kurie naikina tamsą, kuria šviesą, stato ateitį. Smurte, aš lenkiuosi prieš tave!

(VYRAI, nuplėšę kitų veikėjų rūbus, atsisuka į ĮGALIOTINĮ ir suima jį rankomis)

ĮGALIOTINIS *(stengiasi išsivaduot iš jų rankų).* Ką jūs darot?!

(VYRAI kalba lėtai, molinėm burnom, kaip peraugę mokiniai, kartodami atmintinai išmoktus sakinius)

VYRAS I. „Jūs neįvykdėt savo uždavinio".

VYRAS II. „Bausmė. Nupelnyta bausmė".

ĮGALIOTINIS. Kaip jūs drįstat?!

VYRAS I. „Vabzdžiams smurtas baisus".

ĮGALIOTINIS. Aš įsakau jums bematant nustot!

(VYRAI juokiasi cementiniu juoku)

VYRAS I. „Koksai gražus smurtas".

VYRAS II. „Aš lenkiuosi prieš tave, smurte".

(VYRAI nuplėšia ĮGALIOTINIO rūbus ir įstūmia jį į sandėlį)

ĮGALIOTINIS *(šalčio suimtas, apglėbia save, drebėdamas).* Šaltis, ledinė ranka ant mano kaklo. Iš kokios ledinės versmės? Ramiai, ramiai neapsiduot panikai. Aš ką nors sugalvosiu. Tik susikaupt, pasvert padėtį. *(Atsisėda)* Aš kažkur padariau klaidą. Kur ji slepias? *(Žvalgosi)* Po kuriuo kryžium? Aš nepakenčiu klaidų! sandėlis patamsėja) Kokia nepaprasta tyla, beveik galima apčiuopt. Semėno tyla? . . Kur mano tyla? . . . Ne, į mane, už mane, visur, visad bylos ateitis, kuriai aš tarnauju, mano ateitis. . . Kur *mano* šventos knygos, kur mano pranašiškieji raštai? Skaitykit, suplėšykit tylą.

VAIKAI *(skaito).* „Gyvenimas nesiformuos aklai, kaip koralų salos, bet bus statomas sąmoningai, bus proto išbandomas, bus vedamas ir taisomas. Gyvenimas nustos buvęs primityviu ir nebetalkšos sustingęs. . .

(Pasigirsta tolimas pjūklo garsas)

VYRAI. Stotis! *(Klūpėjusieji veikėjai stojasi)*

VAIKAI. „Žmogus, išmokęs pakreipti upes ir pajudinti kalnus, statyti liaudies rūmus ant Montblano viršūnių ir Atlanto dugne, praturtins savo gyvenimą. . .“

(Pjūklas darosi garsesnis. Kaliniai siekia vienas kito rankų ir susiima rankom; VYRAI perskiria jų rankas ir ilga žąsele vėda juos aukštyn. VYRAS I eina prieky, VYRAS II užpakaly)

ĮGALIOTINIS. Garsiau!

VAIKAI. „Žmogus taps begaliniai stipresniu, išmintingesniu, subtilesniu, iš jo kūno trykš nauja darna, jo judesiai bus daug ritmiškesni, jo kūnas daug muzikalesnis...“

(Pjūklas beveik visai uždžeržgia jų balsus)

ĮGALIOTINIS. Garsiau! Garsiau!!

VAIKAI. „Ir viršum tos kalnų grandies iškils naujos viršūnės. . .“

(Pjūklas viską nustelbia. ĮGALIOTINIS užsiima ausis ir pamažu suklumpa ant kelių. VAIKAI pradeda eiti iš sandėlio. MERGAITĖ I apsisuka, pribėga prie ĮGALIOTINIO, išima iš voko baltą popieriaus lapą ir, su juo rankoje, pasiveja kitus VAIKUS)

VYRAI. Kolona, stot! *(Kaliniai sustoja)* Sėst! *(Jie sėdasi)* Poilsis nakčiai!

BERNIUKAS I. Tolimoj kelionėj, kiekvienas kitame kely, jie grimsta į miegą.

MERGAITĖ II. Sapne jie siekia vienas kito.

MERGAITĖ I. Tarp šiaurės nakties ir ledinės aušros, jų rankos, kaip perskirtų naujavedžių, ieško viena kitos.

RAGAITIS *(jo ranka graibsto ore)*. Kur mano kongregacija? *(Tyla)* Mano pirštai teužčiuopia tuščias, ledines klaupkas. . .

OKSANA. Julijonai, sapne aš pasiveju tave — nuogi, beteisiai, mudu atpažįstam ir atrandam vienas kitą.

PETRAUSKAS. Prie kurių vandenų mes vėliai susitiksim, Jonai? Raudosim ar džiūgausim, artyn prie Dievo ar tolyn nuo Dievo, mes, jo sukurtų laikrodžių švytuoklės.

SEMĖNAS. Laima, atleisk man.

LAIMA. Už ką?

SEMĖNAS. Už alkį, šaltį, kolonoj kraujuojančias kojas.

LAIMA. Jūs palaidojot mano jaunystę, bet jūs mane ir apdovanojot.

SEMĖNAS. Kuomi?

LAIMA. Nepaprasta erdve, kurioj išblėsta alkis, šaltis, ir kurioj kalinių pėdsakai virsta žvaigždėmis.

SEMĖNAS. Vienas lašas tavo tikėjimo mane išgelbėtų. . . Laima, ką man daryt toj begalinėj tuštumoj? Ji man primena lapą popieriaus, kurį aš palikau ant savo stalo prieš išeidamas į narvą.

LAIMA. Tuščias lapas, kai tiek ištremtų, kankinamų, palaidotų žodžių meldžiasi užrašomi?

SEMĖNAS. Jei aš jį dabar turėčiau. . .

LAIMA. Ieškokit lapo — mums nebedaug beliko laiko, o nepasakytų žodžių begalė. . .

(Visi kaliniai užminga. MERGAITĖ I įspraudžia popieriaus lapą į SEMĖNO ir LAIMOS rankas)

MERGAITĖ II. Ji tokia graži!

MERGAITĖ I. Jos plaukuose, kaip žuvys sidabro tinkle, spinksi žvaigždės ir dangaus kūnai.

BERNIUKAS I. Tai jos ilgesys aprėpė dangaus erdves ir susėmė žvaigždes.

BERNIUKAS II. Jos ilgesys sukūrė Dievą.

MERGAITĖ II. Ne, Dievas sukūrė jos ilgesį.

MERGAITĖ I. Jos sieloje virpa jos didysis išgyvenimas, ežere nuskendus katedros rožė.

MERGAITĖ II. Rožė! *(Ji nubėga prie sandėlio durų, nuskina rožę, ir padeda ją ant LAIMOS laikomo popieriaus lapo).*

MERGAITĖ I. Sapne, ji pradeda rašyt!

MERGAITĖ II *(paima popieriaus lapą,skaito)*. „Kančia yra auksinis kryžius, ant kurio išsiskleis mano sielos rožė. . .“

(VAIKAI priklaupia. MERGAITĖ II grąžina lapą su rože į SEMĖNO ir LAIMOS rankas. Scena palaipsniui visai užtemsta. Fone pražysta didžiulė Chartres katedros „rožė“)

PABAIGA

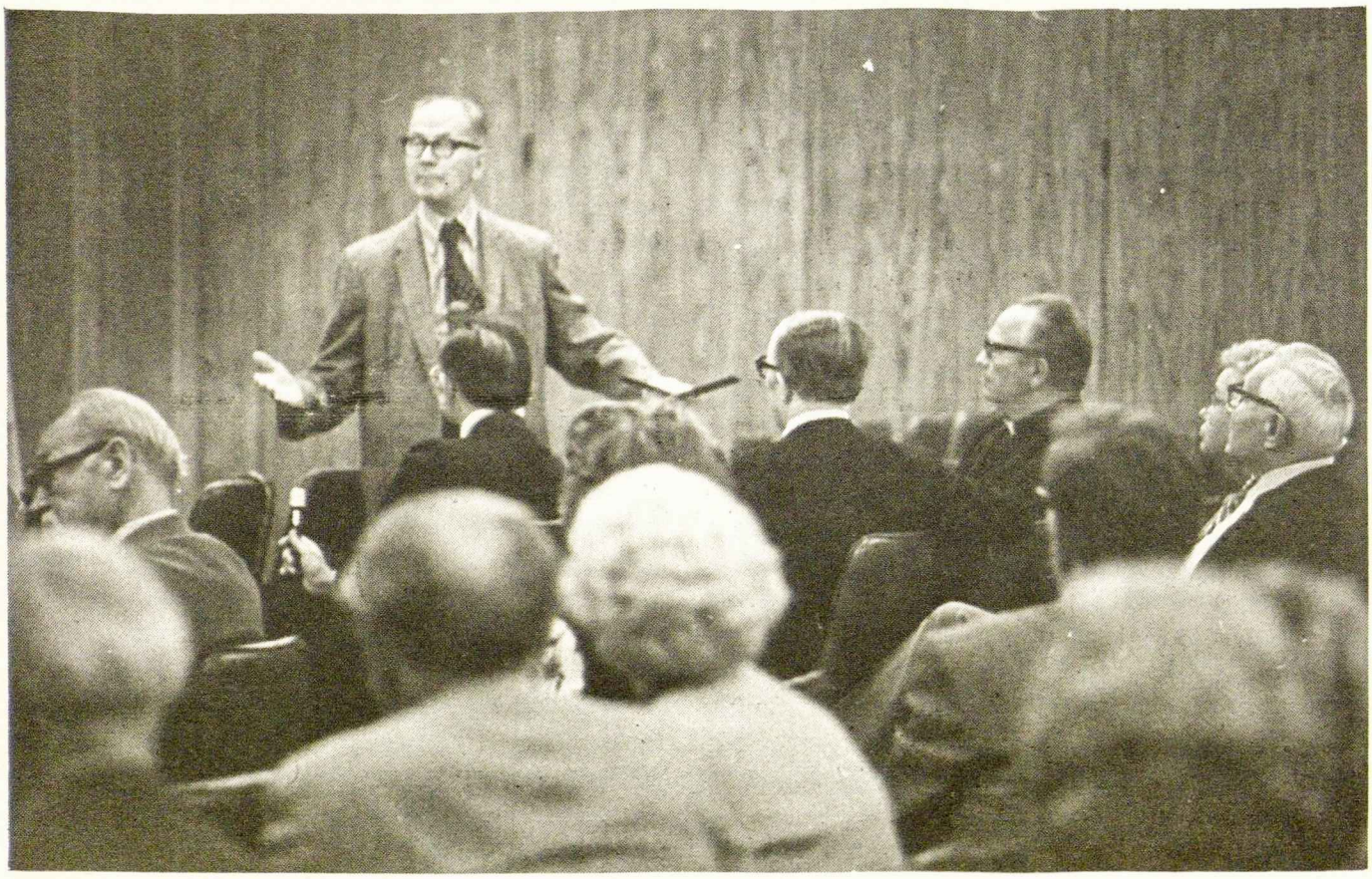

St. Barzdukas kalba Kongreso metu.

POKONGRESINIAI ŽVILGSNIAI: KAS UŽ HORIZONTO?

STASYS BARZDUKAS

Ką duoda ateitininkams jų kongresai?

Juose pradėjau dalyvauti dar Lietuvoj. Atsimenu 1925 metų kongresą Kaune, kai buvau tik baigęs gimnaziją. Buvom tada jauni, ateitis prieš akis, tad gyvenom šviesių savo dienų džiaugsmu ir laime. Kongresas mums sudarė dėkingą progą. Ir tik vėliau atėjo tai, apie ką kalba red. Kęstutis Trimakas: pajutome ne tik išorinę manifestaciją, bet ir vidinę gelmę (Ateities, 1977 birželis). Atėjo su mūsų brendimu ir sąmonėjimu. Viskam reikia laiko, pastangų ir darbo.

*

Vien tik neseniai įvykusio kongreso programos punktų vardijimas jau rodo, kaip plačiai buvo motasi. O ar tesėta? Kongrese buvo didingų bei įspūdingų ypačiai šventinių manifestacinių momentų, ir jie kėlė dalyvių nuotaiką. Tokios pvz. buvo sekmadienio pamaldos su aukų nešimu, su Čiurlionio ansamblio giedojimu, su pilna didžiule sale žmonių, su įžymių svečių — Clevelando vyskupo James A. Hickey, Clevelando mero R. Perko ir kt. — atsilankymu. Kongrese taip pat buvo paberta daug aktualių bei gilių minčių. Iš pranešimų buvo matyti, kad moksleivių sąjunga turi aštuonis šimtus, studentų sąjunga — tris šimtus ir sendraugių sąjunga — tūkstantį du šimtus narių. Kongrese įsiregistravo 137 jų atstovai (vienas nuo 10 narių). Iš viso ateitininkų kongrese dalyvavo netoli penkių šimtų. Išeivijos sąlygomis skaičiai impnuojantys. Daug ir gyvenime gyvų bei pajėgių žmonių. Apskritai ateitininkija rodėsi esanti potenciali.

*

Prof. Stasys Šalkauskis, suformulavęs ateitininkams ideologiją, jų veikloje pasigesdavo ypačiai iniciatyvos ir kuriamojo užsimojimo. Tai buvo viena iš priežasčių, kodėl „mes vis negalime savo kongresuose ir konferencijose išeiti iš bendrybių ir nesugebame pastatyti aktualių klausimų konkrečiai ir kuriamai“ (Ideologija, 233). Šalkauskis nebuvo priešingas skrajojimui „bendrų idėjų padangėse“ — tai reikalinga „bendram susipratimui“. Tačiau būtina „taip pat nusileisti žemėn, kad bendros idėjos galėtų būti realizuotos gyvenimo praktikoje“ (ten pat). Gaila, gražios ir kilnios bendros idėjos, skelbtos dr. Bieliausko ir dr. Vardžio paskaitose, o ypačiai svarstybose „Gyvoji dvasia — kelias į krikščionišką atsinaujinimą“, taip ir likosi pakabintos prof. Šalkauskio užsimintose „padangėse“, nenuleistos į mūsų svetur turimą lietuvišką tikrovę. Reikia tikėtis, paskaitos ir pranešimai bus išspausdinti, taip pat rastos ateitininkų institucijos, kurių uždavinys bus šių paskaitų ir pranešimų bendras idėjas paversti orientacinėmis gairėmis, prof. Šalkauskio žodžiais, „konkrečiuose gyvenimo klausimuose“. Tai galėtų būti Ateitininkų Federacijos tarybos darbas.

*

Tokiam darbui linkmę yra parodęs čia minėtas prof. Šalkauskis. Kiek daug jo „Ateitininkų ideologijoj“ tų bendrų idėjų, bet šalia jų nė kiek nemažiau ir pastabų bei nurodymų konkrečiais gyvenimo klausimais. Jam rūpėjo ateitininkus orientuoti visais tais reikalais, su kuriais kiekvienas susidūrė religijoj, kultūroj, politikoj, teisėj, kritikoj, kurie gyvi bei aktualūs buvo valstybėj, visuomenėj, organizacijoj ir kitur. Tai iliustruojame vienu kitu konkrečiu pavyzdžiu. Štai Šalkauskio reikalavimai visuomenininkui: „Juk aišku, kad negali būti tikru visuomenininku tas, kas nenuvokia, kad visuomeninis gyvenimas savo visuma yra pagrįstas solidariais interesais, ir kas neturi supratimo, kad visuomenės tvarka ir įvairūs, kartais priešingi, interesai privalo būti atremti į teisės pagrindą“ (Ideologija, 101). Reikalavimai spaudai: „Gal jokioje mūsų tautos gyvenimo srityje taip ryškiai neišeina aikštėn mūsų nekultūringumas, kaip toje kovoje, kuri vedama spaudoje už savo įsitikinimus ir interesus.. Kova, kurią katalikai veda spaudoje už tiesą ir teisybę, turi būti griežtai suderinta su krikščioniškosios etikos reikalavimais ir todėl visų pirma — su tiesa ir teisybe“ (183-184). Reikalavimai ateitininkams: „Atėjo laikas pareikalauti iš savo narių griežtesnio ideologinio nusistatymo, nes kitaip gresia organizacijai ideologinis ištižimas ir nuolatinis kompromitavimas savo idealų tiek katalikų, tiek nekatalikų tarpe“ (249). Reikalavimai darbui: „Pas mus gi stinga sutelktinio darbo įpročių kaip tik todėl, kad mūsų nusistatymas tokiam darbui retai kada yra tikrai kūrybinis: jei grupė žmonių yra suėjusi į darbą su neigiamai kritiškuoju nusistatymu, tai, aišku, savaime, jokio našumo iš tokio darbo negalima tikėtis“ (257). Ir kt.

Viktoras Nakas „Ateities“ 1977 rugsėjo numery kritiškai žvelgia į Studentų Ateitininkų Sąjungą, pasigesdamas joje bent vieno žmogaus, „kuris turėtų ir mechaniškus sugebėjimus ir dvasinį užsidegimą sąjungą vesti“. Nematyti, girdi, horizonto dovydaičių! Papildykime nuo savęs: ateitininkams labiau reikia naujų šalkauskių, kurie glostytų ne tik paplaukiui, bet reikale „pabrauktų“ ir prieš plauką.

*

Kad kongresas „nesibaigtų“ su tomis keturiomis 1977 rugsėjo 1-4 dienomis, yra išleistas taip pat jo leidinys „Ateitininkų keliu“. Jame kai kurie ateitininkams rūpimi klausimai jau sukonkretinti.

Visų pirma ateitininkų ryšiai su tėvyne. Juos čia svarsto prof. dr. Antanas Maceina. Pasak autoriaus, šie ryšiai „šiandien yra virtę gana erzlaus ginčo dalyku todėl, kad čia susikerta dvi neabejotinos tiesos: 1. reikia ryšių su tėvyne, 2. nereikia ryšių su tėvynės pavergėju“. Tikėdami, kad kiekvienas ateitininkas su jo ryšių analize pagrindžiai susipažins, čia jos nekartojame. Pabrėžiame, kad ryšių reikalui „ateitininkija yra ir turi būti ruošiama sąmoningai bei planingai. Susikūrus tokiai aiškiai sąmonei, lankymasis ateitininkų Lietuvoje būtų tik laimikis“ (23).

Dr. Juozas Girnius leidiny žvelgia į dabar keliamą ir taip pat kongrese svarstytą gyvosios dvasios sąjūdį, pastebėdamas, kad kai kas jį supranta per siaurai, būtent tik kaip gyvesnį pamaldumą: „Deja, pamaldumas nelygus pamaldumui. Vienus jis taurina ir daro krikščioniškąją šilumą skleidžiančius žmonėmis, o kitus jis tik paverčia fariziejiškais teisuoliais, kurie jaučiasi esą geri krikščionys (nesgi taip uoliai atlieka visas religines prievoles), tačiau iš tikrųjų savo gyvenimu tik kompromituoja krikščionis“ (106-107). Taigi be krikščioniško šviesumo žmogui reikia ir žmogiško šviesumo. Ateitininkai turį kelti balsą ypač prieš „amerikonėjimą“, besireiškiantį mamonėjimu

— jis labiausiai slopina ir juos pačius, ir visą lietuviškąją išeiviją.

Taigi ateitininkų atsinaujinimo pageidaujama visuose tuose plotuose, kur reikia jų darbo, širdies ir galvos. Tie plotai leidiny apžvelgiami ypačiai trijuose skyriuose. Tai ateitininkai savo pačių organizacijos veiklos baruose. Ateitininkai ir artimieji jų kaimynai — Lietuvių Rašytojų Draugija, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, Lituanistikos Institutas, Lietuvių Fondas. Ateitininkai savo bendruomenėje ir visuomenėje — Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Vlikas, Alta, Balfas, lietuviai katalikai pasauly. Juk pirmiausia atsimintina, kad ateitininkai kilo iš savo tautos ir ryžosi jos labui. Ateitininkų Federacijos valdybos IX kongresui skirtame atsišaukime taip pat teisingai pastebėta: „Nueitieji 67-eri metai mums liudija, kad ateitininkai visada savo paskirtį ir uždavinius atlikdavo, kai suvokdavo laiko reikalavimus ir į juos savo gyvenimu ir darbais atsiliepdavo. Jie išugdė ir davė Lietuvai katalikų religijos apaštalų ir kankinių. Davė Lietuvai laisvės gynėjų, valstybininkų ir administratorių. Davė kultūrininkų ir mokslininkų. Jie siekė savo tautai tolerantiškesnių visuomeninių bei politinių papročių, stipresnio pareigos bei atsakomybės jausmo, bendrųjų pastoviųjų reikalų ir viešosios gerovės ryškesnio supratimo bei vertinimo“ (Ateitininkų keliu, 2). Ar galėtų bei turėtų būti kitaip ir toliau? Juk ir IX kongreso šūkis liepia liudyti Kristų ir savąją tautą, o liudyti — tai skelbti, teigti, rodyti, dirbti. Va kur turi būti kreipiamas ateitininkių atsinaujinimas: į tą tikrovę, kurioj jiems reikia svetur gyventi. Pakartojant Šalkauskio žodžius, „taip pat nusileisti žemėn, kad bendros idėjos galėtų būti realizuotos gyvenimo praktikoje“.

*

„Ateitis“ 1977 birželio numery spausdino a.a. dr. Domo Jasaičio laišką, nukreiptą prieš dalies ateitininkų „atskilimą“ ir jų „nepasaulėžvalginę politiką“, kurios „pasekmės buvo baisios“ — „suskaldė lietuvių krikščioniškąją visuomenę“ (205). Kanados „Tėviškės žiburiai“, rugsėjo 15 numery aprašydami kongresą, pastebėjo, kad silpniausia esanti sendraugių ateitininkų sąjungos veikla — sendraugiai tegalį reikštis mūsų bendruomenėj bei visuomenėj tik individualiai. Rezultatai: „Tai palaima, bet kartu ir tragedija ta prasme, kad vienminčiai ideologijos srityje negali sutarti visuomeninėje bei politinėje plotmėje. Pasak vieno kalbėtojo, ir Vlikui, ir Altai, ir Bendruomenei vadovauja ateitininkai, bet sutarimo nėra“ (6).

Tai tiesa: esama ateitininkų ne tik visuomeniškai bei politiškai nevieningų, bet ir kraštutiniškai priešiškų. Štai buvęs Lietuvos savanoris, nepriklausomybės kovų dalyvis apšaukiamas (dargi geltonojoj spaudoj!) „prokomunistu“ ir „kolaborantu“, kad nuėjo į lietuvės solistės, atvykusios iš Lietuvos, koncertą! (Draugas, 1977 rugsėjo 27 nr.). Bet negi dėl tokio politinio svaičiojimo, pasibaisėtinos trumparegystės ar negirdėto žlibumo reikėtų kaltinti ateitininkų organizaciją? Juk tokių siaurų partinių ekstremistų joje nedaug, antra, dabar jie veikia jau už ateitininkų organizacijos ribų. Ateitininkų IX kongrese Clevelande su savo šios rūšies „politika“ jie nesirodė, nors „požemio dundėjimų“ ir buvo girdėti. Kongresui toną davė tie ateitininkai, kuriems visų pirma rūpi idėjinis subrendimas, visuomeninės pusiausvyros išlaikymas, krikščioniško bei lietuviško solidarumo skiepijimas. Šiais visais atžvilgiais kongresas iš tikrųjų buvo vieningas, ir tai reikia laikyti jo laimėjimu. O kas norėjo ir siekė, kad kongrese būtų taip pat keliami bei svarstomi politiniai krikščionių demokratų ir frontininkų santykiai, tai tokiam svarstymui kongresas ne vieta. Klausimą visai priimtinai bus išsprendęs Juozas Girnius savo „Idealo ir laiko“ knygoj: „Kiek vieni ar antri pozityviai vykdo savuosius uždavinius, tai visiškai ateitininkų nedrumsčia. Bet iš tikro esame drumsčiami, kai vienaip ar antraip kėsinamasi politinės partijų kovos lauku versti ir mūsų nepolitinę ir antpartinę organizaciją“ (176). Tik viena, kas ir ateitininkams turėtų rūpėti, tai kad tos mūsų „politinės partijų kovos“ būtų kultūringos ir doros. Ne tokios, kaip kad dabar mūsų ekstremistai „kovoja“ kad ir su mūsų savanoriais ir Lietuvos laisvės kovų dalyviais. Visokie įtarinėjimai, niekinimai, faktų bei minties iškraipymai, prasimanymai, perdėjimai, priekabių ieškojimai, asmeninių sąskaitų suvedinėjimai ir kt. nuodija aplinkumą ir mus demoralizuoja. O mes kiti „dėl šventos ramybės“ daugiausia vis tylime. Prof. Šalkauskis tai laikė apsileidimu kovoje su melu, su tais kaltinimais ir ateitininkų ideologijos falsifikavimu, „kurie turi tikslą dezorientuoti ateitininkus jų susipratimo ir nusistatymo klausimuose, kad galėtų laimėti nekatalikiški idealai“ (Ideologija, 221). „Idėjinė kova tik tada nedemoralizuoja, kai ji yra pagrįsta garbingos kovos principais“ (ten pat, 184). Štai kur reikia organizuoto ateitininkų balso ir talkos.

Tokie tie keli pokongresiniai mūsų žvilgsniai. Kartu taip pat rūpi, kas slepiasi ir už horizonto: balsas dykumoj ar ateities viltys bei organizuotos pastangos?

KOKIA SVARBIAUSIA LAIKO KELIAMA PROBLEMA?

Naujai išrinkti Ateitininkų Federacijos Tarybos nariai „Ateities“ spalio mėn., šiame ir sekančiame numeryje pasisako dviem klausimais:

1. Kokia svarbiausia laiko keliama problema, su kuria ateitininkija šiuo metu susiduria?
2. Kokių priemonių ar kelių imtis tai problemai rišti?

Kun.Kazimieras Pugevičius, *gyv. Brooklyne, JAV; Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos, o taip pat Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos reikalų vedėjas. Yra buvęs SAS ir ASS dvasios vadas; daug darbavęsis amerikiečių katalikų spaudoj, radijo ir televizijos srity, Baltimorės arkivyskupijos radijo ir televezijos reikalų vedėjas (1965 - 1974), Amerikos Katalikų Radijo Darbuotojų Sąjungos pirmininkas (1970 - 1972), Etniniams Reikalams Katalikų Konfereancijos vedėjas Washingtone (1975 - 1976).*

1. Mano nuomone, svarbiausia laiko keliama problema, su kuria ateitininkija šiuo metu susiduria, yra jos pačios egzistencija bei identitetas, kaip lietuvių intelektualų katalikiškas sąjūdis. Dar, ačiū Dievui, turime atskirų Europoje išauklėtų ateitininkų, kurie pajėgia rūpintis organizacinėmis problemomis. Tačiau, jų gretos retėja, o vis mažiau ateina iš išeivijoje gimusių - augusių, tas gretas papildyt. Kol kas pajėgiam sušaukti pusėtinai gerus kongresus. Suvažiavimai jau menkesni. O menkiausi ir rečiausi — reguliarūs ateitininkų susirinkimai vietovėse.

2. Ateitininkams reikia rasti, kaip įtikinti išeivijoje gimusį -bręstantį jaunimą, kad ideologija, sukurta prieš 60 su virš metų Europoje, reikšminga šiandien, šių laikų sąlygose, kad ji dinamiška, o ne kažkokiam vadovėlyje užkonservuota relikvija.

Tai problemai išrišti, viena geriausių priemonių būtų ateitininkams imtis iniciatyvos prasmingai prisidėti prie Lietuvos pogrindžio Bažnyčios veiklos: a. gerai susipažinti su Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika; b. ją visokiais būdais populiarinti — ypatingai kitataučių tarpe; c. organizuotai, prasmingai kontaktuoti vyskupus visur, kur tik yra nors vienas ateitininkas. Susipažinę su Kronika, turėtų prašyt JAV hierarchijos visokeriopos paramos Lietuvos katalikams; d. išsikalbėti išsamiau su neseniai atvykusiais iš Lietuvos disidentais apie Lietuvos pogrindžio veiklą; e. organizuoti reguliarias pamaldas už Sadūnaitę, Pranckonytę, Plumpą ir kitus, kurie už mus kalinami, tardomi; f. susipažinti su Lietuvos Katalikų Religinės Šalpos veikla ir į ją įsijungti.

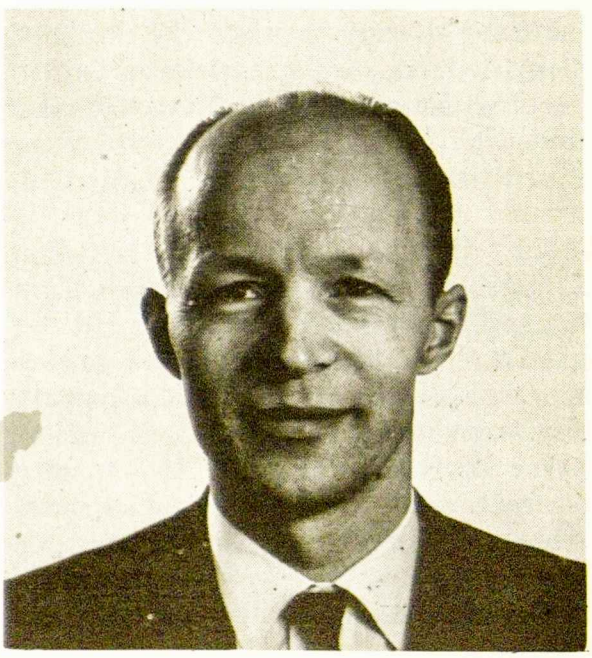

Pranas Baltakis, *gyv. Silver Spring, Md., JAV; dirbąs prie kompiuterių metodologijos vystymo oro dinamikos srityje. Visuomeninėj veikloj yra aktyvus Lietuvių Bendruomenėj ir*

ateitininkuose. Yra buvęs Sendraugių Sąjungos centro valdybos narys, Ateitininkų Federacijos Tarybos narys; talkininkavęs kūriant Dainavos stovyklavietę, ruošiant sendraugių vasaros stovyklas. Bendradarbiauja „Drauge", „Darbininke". Bendradarbiavo Lietuvių Enciklopedijoj.

1. Svarbiausia šio meto problema laikyčiau jaunimo mažėjantį susidomėjimą ateitininkijos idealais ir jiems angažavimąsi. Šis abejingumas, man atrodo, įsivyrauja jau pas moksleivius. Pas studentus jis ryškiausias. Baigusių mokyklas nestojimas pas sendraugius yra taip pat dėl jų nesidomėjimo ateitininkų veikla, o ne dėl sendraugių vardo ar organizacinės struktūros netinkamumo.
2. Kaip konkrečiausią būdą šios problemos sprendimui laikyčiau jaunimo ideologinio auklėjimo programos stiprinimą. Kokiom priemonėm tai būtų galima atlikti geriausia, pirmiau reikėtų nuodugniau pasvarstyti, kokie yra pagrindiniai tos programos trūkumai. Vienas iš labai ryškiai matomų yra jaunučių bei moksleivių globėjų trūkumas ir bendrai nepakankamas vyresniųjų į šį darbą įsijungimas. Yra vietovių, kur dėl globėjų neatsiradimo neturime organizuoto ateitininkų jaunimo, arba ši veikla ribojasi tik vienu ar dviem susirinkimais per metus.

Pagrindinė priežastis globėjų stokai yra neturėjimas vieneto, kuris jais pastoviai rūpintųsi. Moksleivių Centro valdyba, kuri lig šiol tą darydavo, neturi pakankamai žmonių su tam reikalingu patyrimu ir taip pat neturi tam reikalingo tęstinumo. Jos efektingumas paskutiniu metu čia pastebimai silpnėja. Prieš porą metų buvo sudarytas globėjų veiklos koordinavimo vienetas sendraugių centro valdybos pastangomis. Jis sustojo, pilniau neišsivystęs, pasibaigus tos valdybos kadencijai.

Sėkmingai globėjų paruošimui, koordinavimui ir t.t. yra reikalingas tarpsąjunginis vienetas, kuris priklausytų tiesiogiai Federacijos valdybai. Jis turėtų įtraukti visų trijų sąjungų centro valdybų atstovus ir turėtų visų trijų sąjungų konkrečią paramą. Praeitos Tarybos posėdžiuose globėjų klausimas buvo svarstytas, iškeliant daug trūkumų bei naujų metodų reikalingumą. Tačiau šis bandymas paliko tik išsikalbėjimu, be konkrečių rekomendacijų Federacijos valdybai. Šios Tarybos vienu iš pirmųjų rūpesčių, manau, turėtų būti ideologinis auklėjimas. Konkrečiai pradžiai — Taryba turėtų nedelsdama apsvarstyti ir Federacijos valdybai pasiūlyti efektingą globėjų veiklos koordinavimo programą.

Lilė Gražulienė, *gyv. Westland, Mich., JAV; su vyru Valeriju auginanti keturis vaikus ir dirbanti Dearborn Heights viešojoj bibliotekoj; aktyvi spaudoje, anksčiau buvusi „Ateities" redakciniame kolektyve, dabar Detroito moksleivių ateitininkų kuopos globėja.*

Galvojant apie šių dienų aplinką ir jos problemas bei ateitininkiją, man iškyla trys uždaviniai.

2. Savęs atnaujinimas. Apie tai buvo nemaža rašyta, ir nenoriu kartoti to paties. Aš tik norėčiau pabrėžti, kad šis savęs atnaujinimo klausimas yra ir turi būti integralus mūsų visam tolimesniam darbui. Tai negali būti priedas, kuriuo mes gal pasirūpinsim, kai perskaitysim visą spaudą, kurioje atsilikome, kai išpildysim visus įsipareigojimus, kurie mūsų dėmesio laukia... Nes su savęs atnaujinimu, mes matysim ir darysim visa kitaip... Tai pagrindinis premisas, be kurio visa kita turi maža svarbos.

2. Man didelį rūpestį kelia mūsų savitarpio erzinimaisi. Tiek savo organizacijos ribose, tiek už jos, esame susipjudžiusi liaudis. Man asmeniškai yra visai nebesvarbu, ko mes pjaunamės. Kas praeityje buvo teisus ar kaltas, yra nesvarbu šiuo momentu, į kurį įtraukiame vis daugiau ir daugiau bendruomenės kovos dalyvių. Turime daug aktyvių žmonių kultūrinėje, politinėje ir visuomeninėje veikloje. Jeigu mes visi Kristaus dvasios atsinaujinimo šviesoj jaustume reikalą eiti visuomenės *derintojų — taikdarių* pareigas, mūsų visuomenės vaizdas gal būtų kitas, be tiek daug kovos žaizdų. Ieškokim tiltų ne tarpeklių. Jeigu tiltų nėra, būkim tie, kurie juos projektuoja, stato. Pagaliau netraukim į tas kovas jaunimo, o priešingai auklėkim juos darniai veiklai.

Nemokykim jų stoti tai defensyvon, tai ofensyvon — yra ir neutralioji pozicija, kuri kartais pareikalauja daugiau nugarkaulio ir įsitikinimo, nei visos kitos.

3. Mane neramina vis didesnis ir didesnis lėkštumas, kuriuo mes pasitenkiname. Gal visa mūsų aplinka ir gyvenimo tempas toks, kad mes vos suspėjame paliesti paviršių. Bet tai ir turėtų būti didžiausias paskatinimas siekti giliau, ieškoti esmės, nesitenkinti tik paviršiaus apraiškom. Gal tada daugelis tų dalykų, dėl kurių dabar plėšomės, ras savo tikrą kontekstą...

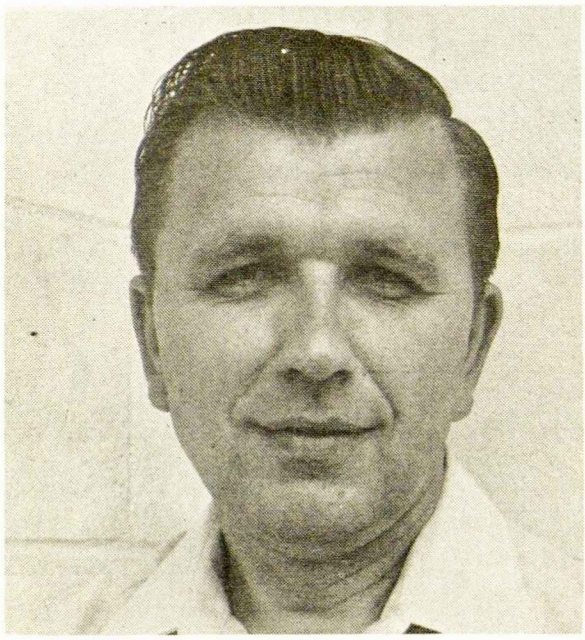

Juozas Polikaitis, *gyv. Chicagoje, JAV; ilgametis „Ateities" žurnalo administratorius; buvo SAS pirmininkas (1958 - 1959) ASS centro valdybos sekretorius (1965 - 1966), komendantas jaunučių stovykloj Dainavoj (1975 ir 1976); dirba National Can korporacijoj medžiagų tyrinėjimo skyriuje; neseniai įsigijo magistro laipsnį metalurgijos inžinerijoj.*

1. Paskutiniu metu, moksleivių, studentų ir net sendraugių tarpe yra juntamas didelis ideologinis sustingimas. Pasitaiko išimčių ir gražių užsidegimų, tačiau tos kibirkštėlės yra per daug retos ir nepakankamai ištvermingos. Daugelyje atvejų tų kibirkštėlių šviesa nepasiekia asmenų, kuriems reikalinga ideologinė mintyjimo mankšta. Šio sustingimo priežasčių yra daug, tačiau, mano manymu, visas sustingimo procesas prasideda jau pačių jauniausių eilėse. Beveik visi jaunučių ir moksleivių vienetai turi globėjus, ir labai gerus, tačiau nemažas skaičius jų nėra pilnai paruošti eiti globėjo pareigas, ypač kiek tai liečia ideologinę sritį. Globėjų norai geri, bet pasiruošimas silpnas — pasiruošimo šaltiniai beveik neegzistuoja. Pasigendama pilnai paruoštos ideologinės programos, pritaikytos šių dienų jaunimui. Jaunesnieji globėjai, neturėdami paruoštos medžiagos bei tikslių nurodymų, daro kaip supranta. Gi jų supratimas ar interpretacija kartais yra labai menka ar net klaidinanti. Pasitaiko ir tokių atvejų, kur globėjai, nors ir labai geri jaunimo auklėtojai, nėra patys susipažinę su ateitininkų ideologija. Tada jaunųjų ideologinis paruošimas yra dar menkesnis arba visai nėra vykdomas.

2. Šios problemos teigiamam sprendimui reikia gerai paruoštos ideologinės programos, pritaikytos šiam laikui, pradedant su jaunučiais ir baigiant su sendraugiais. Šios programos apimtis turi siekti ne tiktai kursus (kaip jau visa eilė metų yra daroma) ar stovyklas, bet taip pat ir visų metų veiklą. Turint pilną programą, galima galvoti apie teigiamą globėjų ar stovyklų vadovų paruošimą bei pasiruošimą.

Konkretus siūlymas: paruošti pilną ideologinę programą, kuri apimtų visus ateitininko brendimo etapus, supažindinti globėjus su šia programa (globėjų kursuose) ir tuo pačiu puoselėti jos įgyvendinimą atskirose vietovėse bei vasaros stovyklose.

Kun. Juozas Šeškevičius, *gyv. Sao Paulo mieste, Brazilijoj; yra Vila Zelinos lietuvių parapijos klebonas, energingas lietuvių ir ateitininkų veiklos judintojas ir ramstis. MAS centro valdybos narys anksčiau Vokietijoj. Daug kartų dalyvavo ateitininkų stovyklose, atlikdamas įvairias, pradedant virėjo ir baigiant dvasios vado, pareigas.*

Svarbiausias mūsų dabarties rūpestis — sukaupti visas jėgas, kad tie, kurie yra ateitininkai, būtų tikri ateitininkai. Jei to padaryti nepajėgsime, bus pakirstos ateitininkijos šaknys.

knygos

KONGRESO LEIDINYS „ATEITININKŲ KELIU“

Red. Stasys Barzdukas. ATEITINĪNKŲ KELIU: 1911-1927-1977. Žmonės-Laikai-Darbai. IX Ateitininkų Kongreso leidinys. Išleido Ateitis Ateitininkų Šalpos Fondo lėšomis. Viršelis D. Stončiūtės-Kuolienės, Chicaga, 1977, 215 psl.

Kaip tik laiku, tiesiog iš leidinio redaktoriaus rankų ir „Draugo“ spaustuvės IX Ateitininkų Kongreso dalyvių tarpe pasklido specialus leidinys su ateitininkišku ženklu ant viršelio.

Leidinyje atspausdinta nemaža dabartinės ateitininkų idėjinės bei istorinės medžiagos. Leidinys pradedamas Ateitininkų Federacijos valdybos atsišaukimu, kviečiančiu idėjos draugus,-es į Kongresą: „Tiesą liudykime kūryba ir darbais“. Perspausdinamas dr. Ant. Maceinos 1974 m. Federacijos vadui dr. P. Kisieliui rašytas laiškas ateitininkijai aktualiais reikalais: „Ateitininkų darbai ir dienos“. Kun. St. Yla pažeria gyvų minčių — „Pradinis ateitininkų veidas“. Seka datų, įvykių ir vardų pynė — „Žmonės ir įvykiai ateitininkų istorinėj raidoj“. Apie ateitininkų įnašą kovose už Lietuvos nepriklausomybę trumpai faktiškai rašoma straipsnyje „Kovojanti Lietuva ir ateitininkai“. Apie „Ateitininkus — tautos kankinius“ kalba dr. A. Damušis. Dr. K. Keblys trumpai nusako ateitininkų kultūrines pastangas — „Ateitininkai ir kultūra“. Ateitininkų vaidmuo Lietuvos santykiuose su kitom valstybėm užsimenamas rašinyje „Ateitininkai Lietuvos tarptautinių santykių raidoje“. Užgesusių žiburių šviesos skyriuje minimi amžinybėn iškeliavę Federacijos vadai — Pranas Dovydaitis, Stasys Šalkauskis ir Kazys Pakštas. Buvę Federacijos vadais dr. A. Damušis, prof. S. Sužiedėlis, dr. J. Girnius, dr. J. Pikūnas ir dabartinis Federacijos vadas dr. P. Kisielius dalinasi rūpimais klausimais skyriuje „Pirmtakų žingsniais svetur“: dr. A. Damušis — „Ateitininkija kaip švyturys ir patarėja“, prof. S. Sužiedėlis — „Keli žingsniai ir atodūsiai“, dr. J. Girnius — „Be žmogiško šviesumo sunkiai įmanomas krikščioniškas šviesumas“, dr. J. Pikūnas — „Man rūpėjo visos ateitininkijos veikla“ ir dr. P. Kisielius — „Žodis ateitininkų dabarčiai“.

„Dabarties veiklos baruose“ skyriuje pateikiamos suglaustos apžvalgos ateitininkiškųjų pagrindinių vienetų; Ateitininkų Federacijos valdyba, Sendraugių, Studentų ir Moksleivių Sąjungos, Gajos, Giedros ir Grandies korporacijos, Šatrijos Meno Draugija, „Ateities“ žurnalas, Ateities Knygų leidykla, Ateities Literatūros Fondas ir Ateitininkų Šalpos Fondas.

Skyriuje „Ateitininkų artimieji kaimynai“ apžvelgiamos tos institucijos, „su kuriom reikia ateitininkams arčiau ir geriau susipažinti“ — tai Lietuvių Rašytojų Draugija, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, Lituanistikos Institutas ir Lietuvių Fondas.

Skyriuje „Ateitininkai savo bendruomenėje ir visuomenėje“ suminimi „tie visuomeniniai laukai, kurie reikalauja ateitininkų dėmesio ir darbo svetur“: Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, Amerikos Lietuvių Taryba, Lietuviai Katalikai Pasauly ir Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas.

„Veteranų jaunų dienų atsiminimų pluošte“ rašo dr. Pr. Jucaitis — „Kaip tada veikė moksleiviai ir studentai“, dr. J. Grinius — Mano jaunystė ateitininkuose“ ir K. Ališauskas — „Ateitininkai kovose dėl Lietuvos laisvės“.

Leidinys baigiamas „Ateitininkų principų ir gyvenimo“ užakcentavimu bei leidinio redaktoriaus St. Barzduko žodžiu. Knygoj yra nemaža iliustracijų, trumpesnių ištraukų, o taip pat žymesnių žmonių laiškų — Kongreso sveikinimų.

Leidinys vertas visų ateitininkų nuodugnaus skaitymo bei apsvarstymo, o taip pat dėmesio tų, kurie nori bent kiek susipažinti su jais, jų idėjom, tikslais bei darbais.

K. T.

laiškai

ĮSPŪDŽIAI IŠ KONGRESO

Tuoj po IX Ateitininkų Kongreso Clevelande „Ateities" redakcija 36 Kongrese dalyvavusiems sendraugiams, moksleiviams ir studentams pasiuntė laišką su prašymų aprašyti savo įspūdžius. Čia spausdinami gauti atsakymai.

.

Man labai patiko visa kongreso programa, jautėsi draugiškumas, atvirumas ir nuoširdumas. Miela buvo susitikti seniai matytus idėjos draugus ir drauges. Didžiausią įspūdį gal sudarė man tokios gražios Šv. Mišios.

Irena Pabedinskienė
Glen Ellyn, Ill.

Manifestacija — apvainikavimas

Visi kongresai man atrodo, kaip drąsi manifestacija, kažko užbaigimas, apvainikavimas. Tą jaučiau ir praėjusiame ateitininkų kongrese. Tai buvo masinis bendraminčių suvažiavimas, susitikimas, išsikalbėjimas, pasiryžimas toliau gyventi ateitininkijos idėjomis.

Buvo labai gerų ir įdomių paskaitų, kaip pavyzdžiui dr. Bieliausko ir dr. Vardžio. Šalia jų, buvo ir nelabai gerų, gal net atmestinai paruoštų paskaitų ir pranešimų.

Man nepatiko iškilmingų Šv. Mišių metu per didelės ir ilgos ceremonijos ir dėmesio centre pastatytas gražus ansamblis. Jaučiausi, kaip esanti kokiame parade arba koncerte, kur mane nutraukdavo nuo Šv. Mišių esmės ir eigos. Bankete buvo per daug bereikalingų kalbų. Labiausiai nepatiko kongreso užbaigiamasis iškilmingas posėdis.

Ko pasigedau per visą kongresą, tai didesnio moksleivių ir studentų dalyvavimo jame. Jų buvo apsčiai už posėdžių salės durų ir privačiuose kambariuose, ir stebėtinai daug bankete. Nesugebėta jaunimą patraukti į posėdžių sales.

Važiuodama į kongresą, gilinausi į jo šūkį „Liudykime Kristų ir savąją tautą", o grįždama iš jo, galvojau kiek tuo šūkiu buvo kongrese gyventa. Kristaus liudijimo temomis — apie atsinaujinimą jo dvasioje — buvo palyginus nedaug kalbama; o kai buvo kalbama, tai daugiausia nusiskundžiama tos dvasios stoka.

Teigiamai vertinu bendraminčių atviresnius, kartais ir neįprastus girdėti pasisakymus. Labai patiko kun. Šarausko, kun. Šeškevičiaus, seselės Mikailaitės ir kun. Trimako pasakytos mintys. Gaila, kad nebuvo progos jų daugiau išgirsti diskusijose.

Gal po šio kongreso esame šiek tiek arčiau prie Kristaus gyvosios dvasios įgyvendinimo savyje.

Aldona Kamantienė
Darien, Ill.

Pagaivino ateitininkiškas nuotaikas

IX Ateitininkų Kongresas buvo ne tik didinga ateitininkiškojo sąjūdžio manifestacija, bet taip pat pagaivino ateitininkiškas nuotaikas, paskatino visus drąsiau ir energingiau liudyti Kristų ir savąją tautą.

Didžiausias mūsų pokongresinis uždavinys — rūpintis, kad kongreso sukeltas entuziazmas neišblėstų, bet būtų išreikštas konkrečiais darbais.

Kun. J. Šeškevičius
Sao Paulo, Brazilija

Programa įdomi, gera nuotaika

Įspūdingiausia dvasinės programos dalis buvo Šv. Mišios, kurias koncelebravo vyskupai ir daug kunigų. Kita programa irgi buvo įdomi. Aš daug pasimokiau iš paskaitų ir popaskaitinių diskusijų. Man labiausiai patiko Almio Kuolo paskaita „Tiltai iš studentų į sendraugius" simpoziume. Prie Kongreso pasisekimo prisidėjo visų gera nuotaika, ypač tarp jaunimo. Prie geros nuotaikos prisidėjo susitikimas savo senų pažįstamų ir atradimas naujų draugų. Susidarė nauji ryšiai, net tik asmeniški, bet ir tarp kuopų.

Kongreso pasisekimo nesugadino maži trūkumai. A. Landsbergio drama „Šventasis

Narvas“ buvo labai komplikuota, ir aš žinau, kad daug jaunimo jo nesuprato.

Nežiūrint šitų ir kitų mažesnių nepasisekimų, IX Ateitininkų Kongresas Clevelande, mano nuomone, labai gerai pasisekė. Kongreso dalyviai grįžo namo sustiprėję ateitininkiškoje dvasioje.

Gintaras Grušas, moksleivis
Agoura, Calif.

Atsiliepiu ilgesniu straipsniu

Į Jūsų rugsėjo 7 dienos laišką atsiliepiu ilgesniu straipsniu. Kiek kritišku: kalkime, kol kongreso geležis karšta. Reikia ir pokongresinių diskusijų, nes jų negalėjo būti pačiame kongrese.

Stasys Barzdukas
Cleveland, Ohio

Straipsnis spausdinamas šiame „Ateities“ numeryje. — Red.

Geriausia — liturgija, silpniausia — rezoliucijos

Įspūdingiausiai praėjo ir geriausiai buvo suplanuota religinė, tikriau sakant liturginė dalis — visų kongreso dienų pamaldos. Gal dėl to, kad jose vykusiai buvo įvesti Lietuvos kančias ir rezistenciją primenantieji motyvai. Bendrai, religiškumo principas vyravo bemaž visoje kongreso programoje. Tautiškumo principui vietos skirta žymiai mažiau: net ir šiaip nepaprastai puikioje prof. Vardžio paskaitoje jis buvo liečiamas tik sąryšy su religine rezistencija tautoje.

Ateitininkų kultūrinės veiklos klausimai buvo bandomi iškelti prof. Bieliausko, tačiau gaila, kad paskaitos diskusijos entuziastingų charismatikų tuojau buvo nukreiptos į jų pamėgtąją sritį — dvasinį atsinaujinimą. Sutinku, kad mums reikia gyvosios dvasios ir atsinaujinimo, tačiau tos gyvosios dvasios reikia ne vien tik religinėje plotmėje, bet gal dar labiau visame lietuviškame gyvenime. Kongreso šūkis „Liudykime Kristų ir savąją tautą“ buvo akcentuotas ant pirmosios šūkio dalies. Kovos už Lietuvos laisvę reikalu net perskaitytose rezoliucijose kažkaip konkrečiau nebuvo pasisakyta. Iš viso, rezoliucijos buvo pati silpniausia kongreso vieta.

Stebėtinai greit ir lengvai buvo svarstomi organizaciniai reikalai. Dažnai kongresuose jie per ilgai užsitęsia ir suvėlina net užbaigiamuosius posėdžius. Šiame kongrese, reikia džiaugtis, kongreso užbaigimas buvo ištęstas ne dėl organizacinių reikalų.

Juozas Baužys, Chicago

Džiugino gausus jaunimo dalyvių skaičius

Kongresui buvo gerai pasiruošta. Pakako propagandos bei informacijos spaudoje. M. Šilkaitis aukų vajų suorganizavo pasigėrėtinai.

Pasigedau Federacijos Dvasios Vado kun. St. Ylos pareiškimų spaudoje apie dvasinį ateitininkų stovį.

Kongreso programa buvo vykdoma tiksliai ir sklandžiai. Mane džiugino gausus jaunimo dalyvių skaičius. Jaunimas labai rimtai laikėsi ir aktyviai reiškėsi jam numatytoje programoje. Labai pozityvus dalykas buvo meno parodėlė: kultūringai įrengta ir gausi skoningais eksponatais. Galėjo dar būti ir visų ateitininkų leidinių paroda.

Kun. V. Dabušis, Patterson, N.J.

Ateitininkijos įnašas į lietuvių kultūros darbų barą

Dr. Petrui Kisieliui,
Ateitininkų Federacijos Vadui

Kongresas buvo dar vienas žymus Ateitininkijos įnašas į lietuvių kultūros darbų barą. Kongresas buvo labai gerai organizuotas, aukšto intelektualinio lygio, nuoširdžios lietuviškos patriotiškos dvasios ir lietuvių kultūros istorijai paliko vieną konkretų laimėjimą — Šventąjį Narvą. Tai jau neeilinis nuopelnas.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir lietuvių tauta turėjo progą pasidžiaugti ir lietuviškai - krikščioniškai išaugintu gražiu jaunimo būriu sunkiose išeivijos sąlygose. Tai mums visiems kelia pasididžiavimą ir parodo Ateitininkijos nuoširdų norą dirbti konkretų lietuvišką darbą.

Bronius Nainys,
PLB valdybos pirmininkas

atžalos

PERKŪNO KLAIDA

RIMA ŽUKAUSKAITĖ

Seniai, prieš daugel metų,
Kai dar nebuvo šviesos,
Perkūnas žmones sukūrė,
Kurie laikėsi jo tiesos.

Davė jis jiems ugnį,
Padovanojo ir Saulutę.
Naktį, kad nušviestų kelius,
Uždegė žvaigždutes.

Laikas greitai bėgo,
Žemę jie apstatė.
Perkūnui nepatiko,
Ką jo akys matė.

Žemėj žmonės linksminosi,
Šoko ir dainavo,
Šaudė vienas kitą,
Į karus žygiavo.

Jo tiesa užmiršta,
Jo pyktis padidėjo,
Jo karštumą sulaikyti
Niekas negalėjo.

Tik tada jis pastebėjo,
Kad suklydo jo šviesa;
Žmonės jo visai neklausė,
Nepalaikė jo tiesos.

Ir su žaibu trenkė žmones,
Kad net žemė sudrebėjo.
Žmonės krito viens po kito,
Atgailos prašyt pradėjo.

Iš to trenksmo liko duobė,
Gilių giliausia nuo žaibų.
Ją pripildė dangaus verksmas —
Ašarėlės debesų.

Ir štai gimė Spyglio ežeras,
Apsuptas eglių ir beržų.
Aplink užaugo didžių medžių
Ir tankių tamsių miškų.

Pagaliau, kai vėl Perkūnas
Atleido nuodėmes žmonių,
Buvo įkurta stovykla
Ant Spyglio ežero krantų.

Iki šiol jis tebesėdi,
Žiūri, mato jis visus.
Laukia vėl žaibu nutrenkti
Tą, kurs nėra per tiesus.

SKAITAU AR NESKAITAU

Aš skaitau lietuviškai, nes skaitydama aš praturtinsiu savo žodyną, galvojimą ir pasaulėžiūrą. Skaitymas yra vienas iš geriausių būdų geriau išmokti kalbą ir jos nepamiršti. Taip pat man kai kurios knygos yra įdomios.

Rūta Staniškytė

Aš skaitau lietuviškas knygas dėl įdomumo. Kai kada paskaitau todėl, kad susirūpinu savo silpnu lietuvių kalbos mokėjimu. Mokykloje kai kada užduoda skaityti ir todėl skaitau. Dažniausiai skaitau, kada noriu ką nors sužinoti arba knyga šiaip mane traukia.

Vida Kuprytė

Aš skaitau lietuviškai ne todėl, kad mano tėvai taip nori, bet dėl to, kad aš noriu. Man atrodo, kad yra svarbu išlaikyti mūsų tėvų kalbą, nes ji yra seniausia kalba, kuri šiais laikais yra naudojama. Man lietuviškos knygos yra įdomios. Tai aš jas ir skaitau, kaip romanus, poeziją ir t.t. Aš galvoju, kad lietuviškai mokėti skaityti yra svarbu lietuviams.

Živilė Idzelytė

Aš neskaitau lietuviškai, nes mano žodynas nėra užtektinai didelis suprasti, kas straipsniuose parašyta. Tai yra todėl, kad pas mus nėra užtektinai lietuvių su kuriais galėčiau kalbėtis ir kad susidarytų lietuviška atmosfera.

Jonas Činkus

Aš neskaitau lietuviškai, nes daug išleistų knygų yra labai neįdomios. Yra labai mažai jaunų lietuvių rašytojų, tai mes turime skaityti, ką pereita generacija rašė. Turėtų būti kelios knygos apie šių dienų įvykius ir problemas, ne apie tai, kas Lietuvoje buvo prieš šimtą metų.

Arūnas Sodonis

ĮDOMIAUSIA LIETUVIŠKA KNYGA

Man labai patiko „Danutė stovyklauja". Danutė ir jos draugė sotvykloj nuėjo prie upelio ir jos draugė įsipiovė į stiklą. Jos manė, kad buvo gyvatė...

Eglė Liutkutė

Viena knyga, kurią skaičiau, vadinosi „Riestaūsio sūnus". Kiškiams gimė sūnus ir pavadino jį Gražuoliu. Jie manė, kad jis bus labai geras. Jis ėjo į mokyklą ir muzikos mokytis, bet nieko neišmoko. Tėvai taip supyko, kad jis turėjo išeiti. Pagaliau jis grįžo ir parsinešė daug pinigų.

Asta Kižytė

Man labai patiko „Baltasis stumbras", nes buvo labai įdomi.

Audrius Polikaitis

Mano mėgiamiausia lietuviška knyga yra „Kelionė į spetintą stotį". Man ji patiko, nes visai iš pradžių yra įdomu ir visą laiką kas nors atsitinka.

Audra Venclovaitė

„Daktaras Adomas ir jo gyvuliai" buvo labai įdomi knyga. Daktaras turėjo žmoną, kuri buvo bloga: ji mušė žvėrelius ir išvarė visus į kitą namą.

Vija Bublytė

Įdomiausia lietuviška knyga yra „Didieji karžygiai". Ji yra apie Aleksandrą Didįjį, Julių Cezarį, Nepoleono strategiją ir Hindenbergą.

Vėjas Liulevičius

KUR AŠ NORĖČIAU GYVENTI?

Aš norėčiau gyventi Dainavoj. Čia nėra mokyklos, bet yra miškai ir daug vaikų. Galėčiau maudytis ir žaisti. Čia nėra daug mašinų ir nėra vagių.

Jonas Kilkus

Aš norėčiau gyventi Californijoj, nes ten labai šilta ir gali maudytis kiekvieną dieną. Ir gali pamatyti visas filmų žvaigždes ir studijas.

Vytas Šulaitis

Aš iš Italijos ir norėčiau gyventi su savo mama ir tėte čia Amerikoj. Man čia patinka.

Paulius Žemaitis

Californijoj, nes ten gyvena daug gražių merginų.

Julius Palūnas

Smagu būtų visą laiką gyventi Dainavoj.

Gintaras Liutkus

Aš norėčiau gyventi ore ir skraidyti apie visą pasaulį.

Linas Sviderskas

Norėčiau gyventi Lietuvoj, nes ji turi labai gražias upes, miestus ir bažnyčias. Ir mes Lietuvoj turim daug pažįstamų , giminių.

Jūra Liutkutė

Šio „Atžalų" skyriaus rašiniai ir eilėraštis yra paimti iš Dainavoj suruoštų moksleivių ir jaunučių vasaros stovyklų laikraštėlių.

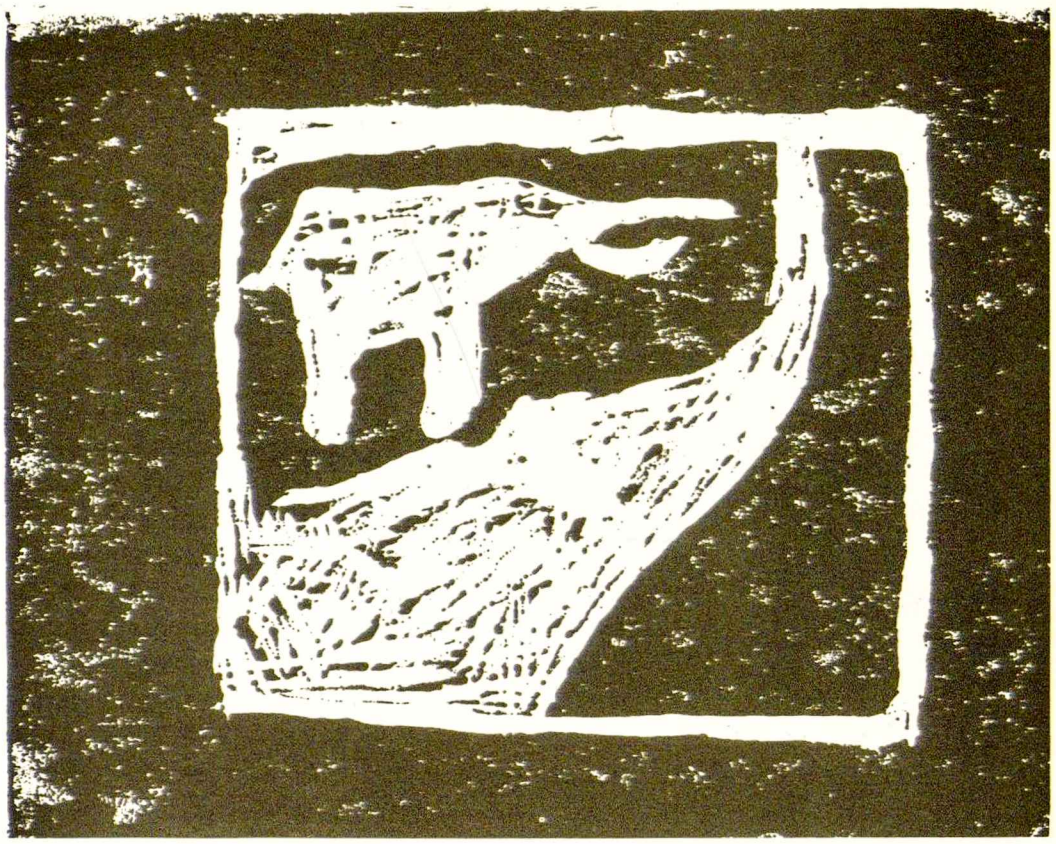

Andrius Plienas 10 metų

Tomas Šoliūnas 10 metų

SENDRAUGIAI SU VAIKAIS DAINAVOJ

Nijolė Gražulienė

Šįmet tiek daug krypavo takeliu ir tupinėjo prie smėliuko, kad net neaišku buvo, kas jauniausias.

Dr. M. Vygantas su „atžala".

Kas būtų norėjęs pajausti gyvą ateitininkišką šiuolaikinį pulsą, tesigaili nedalyvavęs sendraugių stovykloje Dainavoje. Susirinkom, bendravom ir išsiskirstėm, atgaivinti, atnaujinti ir pasiryžę. Gal nedrąsiai, gal nujausdami, kad neištęsėsim, bet pasiryžom nenutraukti ryšių, kol vėl susitiksim kitais metais stovykloje.

Daug čia mūsų subrazdėjo, bet pasigedom detroitiškių, clevelandiškių ir iš kitų miestų, miestelių ir, kaip visuomet, ilgėjomės jau daugel nematytų rytų krašto ateitininkų, kurie jau senokai atskirai stovyklauja. Gaila. Na, bet paūgės vaikai, ir mes gal pasileisim tolimon kelionėn patikrinti, kaip jie ten stovyklauja.

Tenedrįsta kas klausti, kur mūsų prieauglis. Čia bėgiojo ir krykštavo nepaprastai gražus būrys atžalyno, kiti dar vystiklėliais vyturiuoti, kurių pernai saulutė dar nešildė. Nuo pat mažens prisiriš, pamils mus ir sąjūdį — tik duokit jiems daugiau panašių progų. Kadangi čia rašanti paskui vieną tokią mylimiausią pakaitomis su vyru bėginėjo ir dar, be to, vis vaikėsi draugų tarpe dingstančią keturmetę, tai šis stovyklos vaizdas piešiamas tarsi pro motiniškus akinius. Bet ir tai ne be savo vertės, ypač dabar, kai ieškoma tiltų į sendraugius, kurių nemaža grupė yra šeimos su mažais vaikais.

Stovyklos belaukiant, teko beviltiškai nuleidus rankas nutarti, ad rungiamės be paramos prieš nenugalimą nutautėjimo jėgą...

Stovykla atgaivino. Ji buvo nepaprastai lietuviška, ateitininkiško gyvenimo ragaišis, kuris ne tik vaikus, bet ir mus pasotino ir grąžino viltį, jėgas ir ryžtą ir įkvėpė troškimą sugrįžus gal kaip tik per sendraugius daugiau šiuo maistu sustiprėti. Savo tarpe tėvai kalbėjosi, ir per viešas diskusijas kėlėm panašias mintis, kad, pavyzdžiui, sekmadieniais galėtų ateitininkai sendraugiai ir šeimos sueiti. Vaikučiai ir tėvai pabendrautų šiek tiek kartu, šiek tiek atskirai po ateitininkams skirtų mišių, lyg minatūrinėse šeimos šventėse. Gi brangūs mums vaikai. Norim ir jiems gero, ne tik palikus juos vienus patiems vieniems išbėgti. Gal ir nugirdo valdžių ausys, o gal ir toliau klaus, kur jaunieji sendraugiai, berengdami tradicinius susirinkimus vakarais.

Todėl ir išgąsdino per Šalčiuvienės ir dr. Girniuvienės simpoziumą kilusios diskusijos. Girdi, neatstumkim lietuviškai nekalbančių, jei nori dalyvauti moksleivių stovyklose. Sujaudinti tėvai kalbėjomės, kad anie gi padarė savo sprendimą, kai tekėjo už svetimtaučio ar kai namie patys nemokė vaikų lietuviškai. Neatstumkim, ne, bet neskriauskim savo vaikų. Nesugadinkim jiems stovyklų. Tiems, kurie dar mums brangią kalbą moka, kuriems reikia ko daugiausia progų nuo angliškosios pabėgti. Ruoškim atskiras stovyklas, jei yra norinčių. Tegu anų tėvai prisideda organizuodami ir vykdydami taip, kaip mes prisidedam ar prisidėsim, kai mūsų vaikai taps jaunučiais.

Vaikų programų vadovės: R. Šoliūnaitė, T. Zarankaitė, L. Bradūnaitė ir K. Veselkaitė.

Nesugalvosi geriau

Prasmingai ir smagiai buvo užimami vaikai sendraugių stovykloje. Kaip ten angliškai barbėsi, jeigu dainuoji lietuvišką dainelę ar šoki „Aguonėlę"? Nepaprastai puiki buvo vaikų programa su puikiom vadovėm Šoliūnaite, Bradūnaite, Veselkaite ir Zarankaite. Suorganizuota tikrai pavyzdingai. Vaikai padalinti pagal amžių į tris grupes. Jie pusvalandį žaidžia, pusvalandį klausos pasakų ar rankdarbiais užsiima, dar pusvalandį bendrai dainuoja. O tai vyksta rytą paskaitų ar simpoziumų metu ir popiet tarp pavakarių ir vakarienės. Vakarais vaikai irgi nepamiršti — ir jiems yra vakarinės programos. Štai bendras stovyklautojų laužas nuo aštuntos, o vėliau vyresnieji tęsia, kol dainų pritrūksta ar lietutis suvaro vidun. Štai susikaupimo vakaras su vaikučių procesija ir pritaikytom maldelėm prieš vyresniųjų mišias. Štai pasakų vakaras, kuriame tėvai vis kitaip ir kitokią pasaką seka. Ne, vaikų dienotvarkės nepagerinsi. Geriau nesugalvosi. Palikim, te ji tampa tradicine.

Kasmet įdomu, kokius mažutėlius išdrįs mamos stovyklon atsivežti. Štai pernai stovyklavo vos šešių mėnesių Ventutė Norvilaitė. Šįmet tiek daug krypavo takeliu ir tupinėjo prie smėliuko, kad net neaišku buvo, kas jauniausias. Teko klausinėti: ta šešiolikos, tas trylikos, ta keturiolikos mėnesių. Pagaliau pastebėjom vieną stovyklautoją, kuri dar nemankštino savų kojyčių ir jauniausio stovyklautojo garbė atiteko dešimties mėnesių Irenai Kvantaitei.

Gal kas gali nusivilti, kad sendraugių stovykla taip sujaunėjo? Buvo ir vaikų auklėjimu neužsiėmusių sendraugių. Jie irgi gavo stovyklinio peno. Stovyklos rengėjai puikiai suprato ir padarė, suorganizuodami vaikų ir vyresniųjų programas, lyg dviem stovyklom ruošdamiesi. Mažulėlius sekiodami, tėvai nevisada galėjo, bet galiu patvirtinti, kad buvo kur dalyvauti. Rytinės paskaitos — simpoziumai, vakarinės programos — tai skaidrės iš Suvalkų trikampio su pritaikyta muzika ir nepaprastai gyvom ir šypsnį sukeliančiom pastabom, arba filma apie Pennsylvanijos lietuvius ir laužai, laužai! Vieną teko ilgesingai nuo kitos pusės ežero stebėti ir sunku buvo atsispirti jo kylančių dūmų ir skambančių dainų viliojimui, bemingdant mažytę. Antrą teko jau ant ištiesto rankšluosčio, apsuptai vaikų ir vyresnių išgyventi. Drėgnom akim stebėjau vaikų grupėje savo vyresniąją nepaprastai garsiai, kad ir nevisad pataikančią į meliodiją, šaukiant: — „... pasėjau kanapėlę... džium, džium, džium..." — Laužo šilumoj vaikų akys spindėjo.

Svarbią lietuviško ugdymo tema praktiškų patarimų sužinojom, dalyvavę jau minėtam simpoziume ir ankstyvesniame, kuriame kalbėjo L. Gražulienė, R. Udrienė ir dr. R. Kriaučiūnas. Man įstrigo: Udrienės aukojimas dvidešimt minučių kasdien lietuviškam skaitymui ir garsinių priemonių (juostelių) naudojimas, pvz., užrašant Dainavoje prie laužo dainas; Šalčiuvienės net mažamečių su mamos pagalba vedamas lietuviškas dienoraštis; Girniuvienės pakreipimas iš negatyvios pusės tą amžiną raginimą „Vaikai, kalbėkit lietuviškai" į labai pozityvią pusę — gi mes norim jiems perduoti tai, kas mums brangu, ko aplinka jiems negali duoti, ir jos patarimas vaikams nepasiduoti! L. Gražulienės priminimas kartais atsižadėti laikinai lietuviškos veiklos ir padirbėti pvz., amerikietiškoje PTA, kad visapusiškas vaiko auklėjimas nenukentėtų, nes ir ten veiklių žmonių trūksta; dr. Kriaučiūno vaikų (moksleivių) „smaugumai" ir nemalonumai, kuriuos jie išgyvena, būdami lietuviais — o ir mano karta, kuri dar vos spėjo Lietuvoje gimti, bet čia pradžios mokyklas lankė ir augo, būdama panašaus amžiaus tą patį vertino, pvz., kad turi daugiau draugų net iš kitų miestų, kad gali apkalbėti draugus, jiems nesuprantant, kad gali važiuoti į stovyklas, o vienas iš nemalonumų, kuris mums tada negaliojo, bet, išsimėčius visiems į tolimus priemiesčius, dabar kamuoja, būtent, sugaišti tiek daug laiko automobilyje, kad galėtum dalyvauti lietuviškoje veikloje!

Stebuklinga vakarienė

Ir mus užklupo newyorkietiškas aptėmimas, kai nususęs žaibeliūkštis nukirto elektros srovę. Pajutom, ką reiškia stovyklai elektra, kai kranai maldavimų neklausė ir vandenėlio nedalino... Kažkaip stebuklingai vakarienę dar spėjo išvirti...

Koks mielas ir jaudinantis talentų vakaras vaikučių tėvams. Jaunų mokytojų sugalvota staigmena — trumpas dainelės posmas ir jaunų rankų nešami mėlyni, kad ir popieriniai, žiedai savajai mamai — turbūt tyliai, nepastebimai, nurytos ašaros pravirkdė kiekvieną mamą. O vaikučiai išsipuošę! Mergytės sukinėjasi aplink, kad sijonėliai pakiltų išsipūtę. Nereikėjo savosios raginti persirengti, nes ji: — Ir aš taip noriu! — O karšta, o tvanku, o stebim, džiaugiamės ir plojam. Jautriai plojam visiems, pradžiuginti jų drąsa ar ištverme, ar talentu.

Nepaprastai puiki mintis buvo sušaukti stovyklos Tarybos posėdį. Mus tikrai pradžiugino gausingas naujų veidų ir žymių vadų apsilankymas. Valgykla staiga — nors iš anksčiau netuščia — prisipildė nuo sienos iki sienos. Štai kun. St. Yla, štai dr. P. Kisielius, o ten kun. J. Šeškevičius, toliau MAS ir SAS sąjungų pirmininkai... Pasijutom tikrai viena ateitininkiška šeima. Buvom čia mes ir mūsų vadai. Buvom čia jaunučiai, moksleiviai, studentai ir sendraugiai — kūdikėliai, vaikai, suaugę, tėvai, močiutės ir diedukai. Gavome progą stebėti posėdžiaujančią Tarybą. Mane asmeniškai tai priartino vėl prie sąjūdžio po kelių metų vystyklinių rūpesčių.

Tikra šventė — stovyklos paskutinis vakaras. Skamba salėj radusių paslėptus saldainius laimingi balsai — paskutiniai žaidimai vaikams. Tada literatūros ir muzikos gardi mišrainė. Bogutaitės ir Bradūno poezija. Vieną deklamuoja Zarankaitė, kitą pats poetas. Balys interpretuoja Mėro prozą. Liūliuoja švelniai harmonizuotos dainos patiems Kazlauskaitei, Underiui ir Rimkui pritariant smuiku ir gitaromis. Užkandžiai, gaivūs gėralai ir šokių muzika. Daug kartų tikrinamos dukrelės visą džiugų skambesį pramiega, gaunam net pašokti. Kelios poros bando iš muzikanto išgauti nors vieną šokį daugiau. Virtuvėj didžiulį stalą apsupę šnekasi. Kad tik ilgiau, kad tik nesibaigtų šios draugiško bendravimo valandos.

Nenoriu važiuoti namo. Man čia patinka

Ne vienas tėvas turėjo aiškinti liūdno veido vaikui, kad jau stovykla pasibaigė, kad kitais metais... Suaugę žinojo, kad išeities nėra. Pakavo lagaminus, nuvilko lovas, pakrovė automobilius. Mažiukai dar laukė komendanto dūdos baubtelėjimo, pasiruošę vėl rinktis prie raštinės darbeliams ar dainoms. Nežinia, kiek ašarų būtų buvę, jeigu nebūtumėm susitarę susitikti su stovykliniais draugais už poros šimtų mylių pakeliui į namus.

Taip ir taukėm karavanu namo, o mintyse šokinėjo stovykliniai vaizdeliai. Automobilis zvimbė vis tolyn, tolyn nuo Dainavos. Lyg ir graudu pasidarė. Pamatę jau žinomus gyvenamosios vietovės ženklus, minutėlei suabejojom, ar visa tai nebuvo tik gražus sapnas? Tačiau dukrelės balsas įtikino, kad vis dėlto ne: — „. . . pasėjau kanapėlę. . . džium, džium, džium. . ."

Šiai stovyklai besibaigiant, gamta kartu su mumis liūdėjo, kad teks vėl laukti ištisus metus, kol vėl čia susirinksim. O kad susirinksim — nėra klausymo. Kas jau kartą paragavo sendraugių stovyklos — ypač mažamečių vaikų šeimos — tie nuolat grįžta.

veikla

KONGRESINĖ KONFERENCIJA Clevelande

Matydama visą eilę svarbių organizacinių reikalų, kurie nebeįtilpo į IX Kongreso programą, Ateitininkų Federacijos valdyba suplanavo kongresinę konferenciją, kurioje būtų aptarti kai kurie „degantys reikalai". Į tos konferencijos programą buvo įjungti šie klausimai: Ateitininkų Federacijos konstituciniai pakeitimai, ateitininkų finansai, jaunučių veiklos formos, užsienio ateitininkų reikalai, ateitininkų spauda bei leidiniai ir perėjimas iš studentų į sendraugius.

Rugsėjo 1 d. po piet konferencija buvo pradėta buv. gen. sekr. kun. V. Dabušio invokacija.

Konstitucijos pakeitimai. Su siūlomais konstitucijos pakeitimais bei jų reikšme supažindino Ateitininkų Federacijos gen. sekr. V. Kleiza. Pakeitimai lietė artimesnius „Ateities" žurnalo, Ateities Knygų leidyklos ir Ateities Literatūros Fondo ryšius su Ateitininkų Federacija, Federacijos valdybos ir Tarybos narių kadencijos sutrumpinimą iš 5 į 3 metus, Tarybos prezidiumo įsteigimą ir Ateitininkų Šalpos Fondo tikslų išryškinimą. Diskusijose plačiau kalbėta apie ateitininkų vyriausių vadovybių kadencijos laiką. Didesnė dalis kalbėtojų pasisakė už kadencijos sutrumpinimą.

Finansai. Ateitininkų finansinių institucijų būklę apžvelgė J. Mikaila. Kiekviena institucija verčiasi pati: renka pinigus ir leidžia. P. Alšėnas iškėlė klausimą, ar yra gerai kiekvienai institucijai daryti taip, kaip išmano. Jo manymu, vyresniems organams nutarti, kas svarbiausia, kam pinigai reikalingiausi. Jo naujas žvilgis į problemas sukėlė susidomėjimą ir pasigirdo balsų, siūlančių tą reikalą iš pagrindų svarstyti — juk nuo finansinių išteklių labai priklauso ir veiklos galimybės. Tačiau pasigirdo vienas kitas balsas, kad mes ne nuo to galo pradėjome: kad pirma reikia siekti ir duoti tai, kas dvasią peni; visa kita bus pridėta.

Jaunučiai. Dr. A. Damušis konferencijos dalyvius supažindino su jaunučių veiklos organizavimu. Jis siūlė jaunučių veiklą išjungti iš Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdybos globos ir ją perduoti Ateitininkų Federacijos valdybos globai, jai pavedant vadovybę sudaryti iš globėjų ar tėvų. Sambūris apimtų jaunučius (6-9 m. amž.) ir jaunius (10-13 m. amž.). Diskusijose buvo svarstoma, ar tikrai vertėtų įsteigti naują sambūrį, ar palikti taip, kaip buvo iki šiol.

„Užsienio" ateitininkai. Ateitininkų Federacijos valdybos narys užsienio ateitininkų reikalams K. Sušinskas apžvelgė AF valdybos pastangas „užsienio" reikalais. Vienintelis atstovas iš „užsienio", kun. J. Šeškevičius iš Brazilijos, išreiškė nepasitenkinimą tom pastangom, apkaltino pamiršimu bei neatsiliepimu. Kun. K. Trimakas aptarė „Ateities" pastangas užmegzti ryšį su ateitininkais Pietų Amerikoj, Australijoj ir Vokietijoj. AF vadas dr. P. Kisielius pakalbėjo apie savo rūpestį ir žygius kurti ir palaikyti ateitininkus įvairiuose kontinentuose. Diskusijose išryškėjo reikalas, kad abiem pusėm reikia didesnių pastangų ryšiams palaikyti, o iš JAV — teikti pagalbą kitiems atsilankymu bei ideologine medžiaga.

Spauda ir leidiniai. Rugsėjo 2 d. kongresinė konferencija buvo tęsiama Bond Court viešbutyje. Vyr. red. K. Trimakas „Ateities" žurnalo tikslą kiek praplėti: „Ateitis" gali ne tik atspindėti visą ateitininkijos gyvenimą, bet ir būti ateitininkų balsu lietuviškajai visuomenei. L. Gražulienė aptarė ateitininkų skyrių vietą laikraščiuose, o dr. K. Keblys — Ateities Leidyklos ir Literatūros Fondo darbus. Dr. J. Dėdinas apsistojo ties galimybe spaudoj geriau reprezentuoti ateitininkus.

Iš studentų į sendraugius. Kodėl studentai nepereina į sendraugius? Į šį klausimą atsiliepė keli pokalbio dalyviai, tačiau kiekvienas skirtingai: Vyt. Šoliūnas per Sendraugių Sąjungos prizmę nurodė, kad tą perėjimą kliudo ne tik sendraugių pasyvumas, bet ir studentų ideologinis nesąmoningumas; K. Kliorys — pačių studijas baigusiųjų žodžiais teigė, kad tuo metu yra „reikšmingesnių" dalykų, kurių reikšmei vėliau atslūgus, jie gali prisijungti prie sendraugių; I. Bublienė iš moters perspektyvos jungė jaunos motinos ir visuomenininkės-kultūrininkės vaidmenį; A. Kuolas tvirtino, kad studentų perėjimas į sendraugius yra veiksmingas tik priėmus „ateitininkiškąją pasaulėžiūrą kaip pilnatį".

Kongresinė konferencija buvo naudinga, nes jos metu pranešimuose apžvelgtos kelios ateitininkiškam veikimui svarbios sritys. Nebuvo jos gausingos, ypač pradžioj; bet jų skaičius augo. Dalyvauta aktyviai, nors ir čia neišsipildė programą ruošiusiųjų noras, kad vyktų pokalbis tarp studentų, moksleivių ir sendraugių: su viena kita išimtimi diskusijose kalbėjo tik sendraugiai.

K. T.

TARYBA: Suvažiavimas Dainavoj

Naujosios Ateitininkų Tarybos pirmasis suvažiavimas įvyko rugpiūčio 6 d. Dainavos stovyklavietėj (JAV) sendraugių vasaros stovyklos metu. Posėdžiai buvo vieši — juos stebėjo nemažas būrys stovyklautojų.

Suvažiavimas pradėtas Ateitininkų Federacijos dvasios vado kun. St. Ylos malda. Laikinuoju suvažiavimo pirmininku buvo išrinktas dr. A. Damušis. Buvusios Tarybos pirm. kun. G. Kijauskas, SJ, savo žodyje palinkėjo sudaryti artimą ryšį tarp Federacijos valdybos ir tarybos. Federacijos vadas dr. P. Kisielius savo kalboj dėmesį skyrė ateitininkų susiorganizavimui, savajam kraštui ir jaunimo įtraukimui į ateitininkus. Po to sekė visa eilė veiklos pranešimų: gen. sekr. V. Kleiza kalbėjo apie Federacijos valdybą, ASS pirm. Vyt. Šoliūnas—apie Sendraugių Sąjungą, SAS pirm. S. Girnius — apie Studentų Sąjungą, MAS pirm. S. Čyvas — apie Moksleivių Sąjungą, dr. B. Paliokas — apie Ateities Šalpos Fondą, kun. J. Šeškevičius — apie ateitininkus Brazilijoj, kun. dr. K. Trimakas — apie „Ateities" žurnalą, „Ateities" administratorius J. Polikaitės — apie „Ateities" administravimą, dr. K. Keblys — apie Ateities Knygų Leidyklą ir Literatūros Fondą, kun. G. Kijauskas — apie Ateitininkų Kongreso rengimo komiteto darbus.

Po pietų pertraukos sekė klausimai apie pranešimus. Klausimai išsivystė į įvairius pasisakymus bei diskusijas, kaip pvz. apie Sendraugių Sąjungos išstojimą iš Pax Romana Federacijos (Taryba pasiūlė Sendraugių Sąjungai vėl į Federaciją įstoti). Kun. J. Šeškevičiui nusiskundus pagalbos ir ryšių stoka, buvo svarstomi būdai, kaip ryšiai bei pagalba Pietų Amerikos ateitininkams galėtų būti sustiprinti.

AF valdybai pasiūlus Tarybai sudaryti prezidiumą, buvo pasisakyta už prezidiumo sudarymą Detroito apylinkėj. Tarybos pirmininku išrinktas dr. A. Damušis, o nariais — L. Gražulienė, dr. K. Keblys ir dr. R. Kriaučiūnas.

Daugumas Tarybos narių pasisakė, kad didžiausias negalavimas veikloj kyla dėl nepa-

VAIZDAI IŠ KONGRESINĖS KONFERENCIJOS

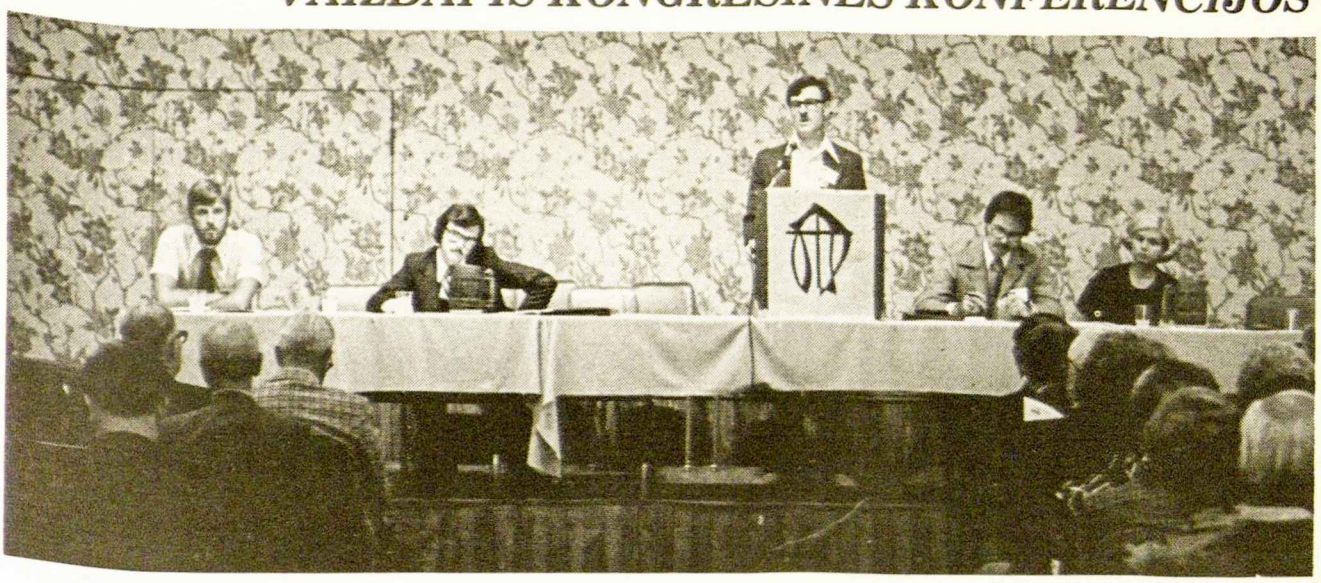

Simpoziume — A. Kuolas, V. Kliorys, V. Šoliūnas, K. Sušinskas ir I. Bubliene

„Nepamirškit mūsų Pietų Amerikoj".
Kalba kun. J. Šeškevičius.

„Duokit Federacijos vadui 5 metus!
Kun. St. Yla ir gen. sekr. V. Kleiza

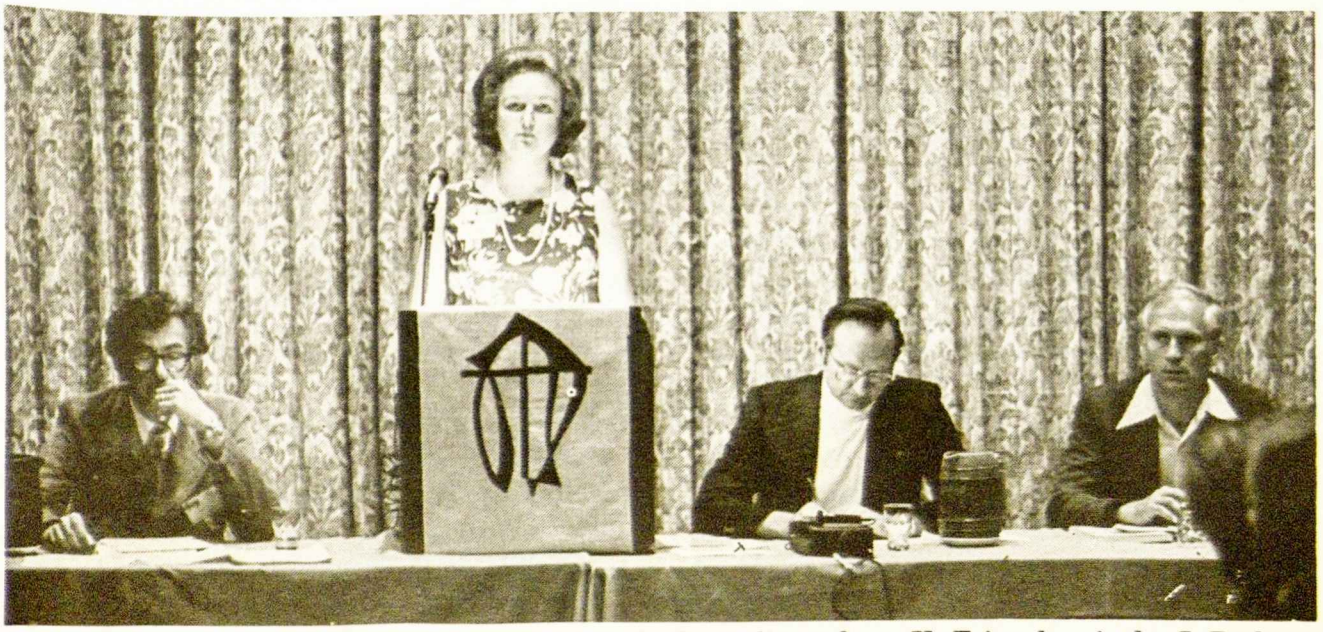

Spaudos simpoziume: dr. K. Keblys, L. Gražulienė, kun. K. Trimakas ir dr. J. Dėdinas.

kankamo pasiruošimo. Buvo nutarta tą klausimą plačiau svarstyti sekančiame posėdyje bei sudaryti komisiją nustatyti ideologinę programą.

Kun. J. Šeškevičiui atkreipus dėmesį į Pietų Amerikos ateitininkus ir iškėlus pagalbos reikalą, Taryba rekomendavo Federacijos valdybai pasiųsti asmenį į Pietų Ameriką pravesti ideologinius kursus.

Buvo svarstomi ir kiti klausimai, bet nebuvo prieita prie konkrečių nutarimų.

K. T.

MOKSLEIVIŲ STOVYKLA DAINAVOJ

Mokslo metams pasibaigus ir vasarai prasidėjus, moksleiviai rinkosi Dainavos stovyklon. Šiais metais dalyvavo 100 stovyklautojų iš septynių JAV valstybių, Kanados ir net iš tolimos Italijos. Birželio 19 d. MAS-CV pirmininkas Saulius Čyvas atidarė stovyklą, supažindindamas su vadovybe: kun. Antanas Saulaitis — kapelionas, p. Ingrida Bublienė — komendantė, Viktutė Lenkauskaitė — vyriausia mergaičių vadovė, Jonas Juozevičius — vyriausias berniukų vadovas, Rita Čyvaitė — dainavimas, Rūta Čepaitytė — menas, Lionė Bradūnaitė — vakarinės programos, Danutė Norvilaitė — tautiniai šokiai, Rimas Polikaitis — akordeonistas, Liudas Kuliavas — sportas, Saulius Girnius — laikraštėlis ir Saulius Čyvas — ūkvedys. Stovyklą gydė nuo saulės nudegimo ir uodų sukandžiojimo du daktarai. Pirmą savaitę buvo dr. Linas Sidrys, o antrai atvažiavo dr. Žlioba.

Dienotvarkė daug nesikeisdavo. Kiekvieną dieną būdavo pamokos (dainavimas, tautiniai šokiai, menas, skaitymas-rašymas arba sportas), užsiėmimo būreliai, maudymasis, paskaita arba pokalbiai ir vakarinė programa.

Per dvi savaites turėjome tris paskaitas ir vieną paskaitų ciklą. Pirmą paskaitą skaitė Paulius Alšėnas, tema — „Moksleivis ateitininkas 1977 m.“. Trečią stovyklos dieną dr. Antanas Razma kalbėjo apie artėjantį IX Ateitininkų Kongresą, o penktadienį clevelandietis Algis Rukšėnas apibūdino stovyklai Brazinskų padėtį. Antrai savaitei baigiantis, viena diena buvo skirta PLJ sąjungai. Gabija ir Dainora Juozapavičiūtės kartu su Almiu Kuolu supažindino su PLJS veikla, kongresais, siekimais ir tikslais, ragindami visus įsijungti į PLJS veiklą.

Kun. Saulaitis stovyklautojams paruošė tris pokalbius: du teologiniais klausimais, o trečią apie ateitininkų principus. Stovyklautojai diskusijoms pasiskirstydavo į būrelius, o paskui susirinkdavo salėje susipažinti su išvadomis. Pokalbiai buvo gerai paruošti ir gerai pavykdavo.

Netikėtai vieną dieną į Dainavą atvažiavo laisvės ieškotojas Algirdas Brazinskas. Jis papasakojo susidomėjusiems stovyklautojams apie savo nuotykius ir ilgą kelionę iš Sovietų Sąjungos į JAV ir pridėjo, kad jo padėtis čia, Amerikoje, dar neaiški.

Po pokalbio prasidėjo tradicinė sporto šventė. Dienos metu komandos bėgo, plaukė ir žaidė įvairius komandinius žaidimus, bandydamos surinkti kiek galima daugiau taškų. Vakare įvyko komandų meniniai pasirodymai.

Stovyklos įspūdingiausias įvykis buvo aušros mišios. Pirmos savaitės trečiadienio vakare buvo trumpas susikaupimo vakaras, kuriame stovyklautojai atliko įvairius vaidinimėlius. Sekantį rytą visi kėlėsi 4:30 val. ir kopė į kryžių kalną rytinėms apeigoms. Po krikšto ir sutvirtinimo sakramentų atvaizdavimo, sekė Šv. Mišios, po kurių pasirodė auštanti saulė.

Papusryčiavę ir greitai susitvarkę, visi išėjo į Wolff Lake. Buvo karšta diena, tai stovyklautojų nereikėjo daug raginti eiti maudytis. Pavalgę ir pasilsėję iškeliavome stovyklon. Tą vakarą visi saulės nudeginti, pūslėtomis kojomis ir truputį pavargę, susėdome pasižiūrėti Lino Sidrio skaidrių iš Lietuvos.

Kitos įdomios vakarinės programos buvo: laužas, talentų vakaras, naktiniai žaidimai prie Spyglio ežero, kun. Algimanto Kezio filmos apie Čikagos Jaunimo Centro statybą ir apie Pennsylvanijos lietuvius, literatūros vakaras ir kun. Saulaičio skaidrės iš Pietų Amerikos.

Vidurinį savaitgalį pirmą kartą Dainavos istorijoje įvyko tvarto šokiai. Visi apsirengė kaip ūkininkai ir šoko senus amerikietiškus tautinius šokius (be abejo, nepamiršome ir visiems mėgiamus tradicinius šokius — polką, valsą ir tango).

Kiekvienais metais paskutinį stovyklos vakarą vyksta programa, kurioje pasirodo tautinių šokių būreliai, stovyklos chorelis ir kiti. Šiais metais vadovybė nutarė, kad gal aplinkui gyvenantys žmonės domėtųsi ir norėtų pamatyti, ką mes stovykloje darome, tai į programą buvo pakviesti Manchesterio miesto pareigūnai. Susidomėję jie žiūrėjo programą ir paskui pagyrė visus už gražų pasirodymą. Netrukus prasidėjo šokiai, kurie, stovyklautojų nuomone, per greitai pasibaigė (bet stovyklautojams visi šokiai pergreitai pasibaigia).

DAINAVOS MOKSLEIVIŲ STOVYKLA

Dalis tvarto šokių „orkestro“ (iš kairės): Jonas Juozevičius, Liudas Kuliavas, Rimas Polikaitis, Vainis Aleksa ir Virgilijus Kasputis.

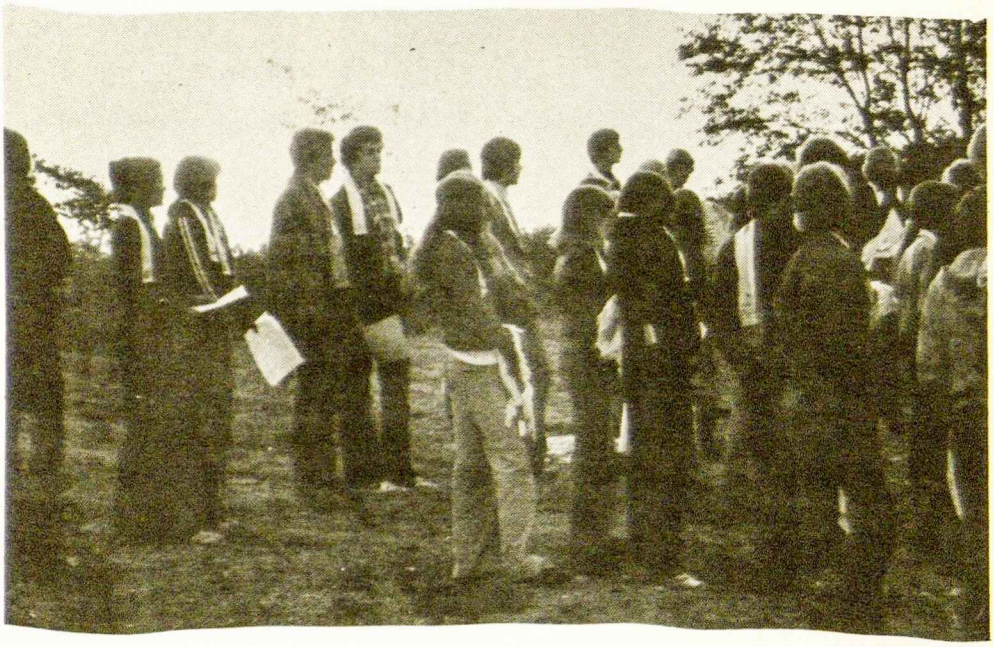

Dalyvaujame Eucharistinėj Aukoj aušros metu.

Jei nori valgyti kugelio, turi skusti bulves: Andrius Kazlauskas, Rita Neverauskaitė ir Kristina Jankutė parodo Sauliui Šoliūnui naujausius skutimo metodus.

Daina Kamantaitė, Alma Lelytė, Rita Kazlauskaitė ir Dalia Musonytė Susikaupimo vakare.

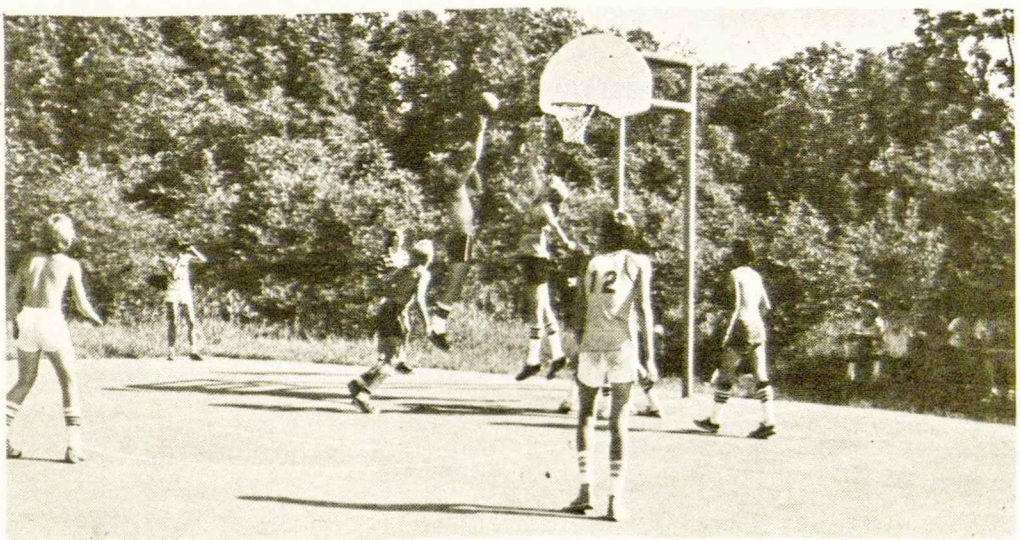

Stovyklautojai kovoja prieš vadovybę krepšinio aikštėje.

Sekančią dieną stovykla baigėsi, ir visi skirstėsi į namus. Palyginus su praėjusiais metais, stovyklautojai buvo gana jauni, bet nebuvo blogai, nes entuziazmo netrūko ir stovykla puikiai pavyko.

Tomas Palubinskas

IŠKYLAVOME Sao Paulo

Liepos mėnesį buvom susirinkę aptarti veiklos planų ir palinkėti kun. Juozui Šeškevičiui geros kelionės į Ameriką ir Lietuvą.

Kiek vėliau turėjome iškylą į naujai pirktą sklypą stovyklavietei ir senelių kaimui, kuris jau pavadintas *Lituanica*. Tuo vardu pagerbiamas lakūnų Dariaus ir Girėno žygis per Atlantą.

Toji stovyklavietė yra didelis mūsų lietuvių kolonijos laimėjimas. Ten gamta labai graži. Pasikalbėjome ir linksmi grįžome namo

Nilza Guzikauskaitė

JAUNUČIAI KUNIGAIKŠČIŲ ŠEŠĖLYJE

Jaunučių ateitininkų stovyklai, vykusiai š.m. liepos 2-17 dienomis Dainavoje, pradėta ruoštis dar sausio mėnesį, kada MAS CV prašymu Jaunučių Stovyklos Rengimo Komitetas pradėjo savo darbą. Tai buvo nelengvas darbas: paruošti programą, kuri suteiktų lietuviams vaikams progą „fiziškai ir dvasiškai bręsti ir auklėtis pagal jiems specialiai paruoštą programą, kuri bazuojasi lietuviškumu, gamtos pažinimu, sportu ir krikščioniška pažiūra į gyvenimą“. (Iš bendros informacijos laiško tėvams ir stovyklautojams).

Komitete dirbo Janina Udrienė, Gražina ir Romualdas Kriaučiūnai, Lilė ir Valerijus Gražuliai, Narimantas Udrys, Janina Rugienienė, Valentina Černiauskienė, Jadvyga Damušienė, Roma Petrusevičienė. Visi jie — ne tik vadovai jaunimo organizacijose, ne tik tėvai, turį jaunučių amžiaus vaikų, bet ir patyrę

savos srities profesionalai. Po daug valandų įtempto planavimo nustatyta visa dviejų savaičių stovyklos programa ir dienotvarkės planas ir visa medžiaga iš anksto išsiuntinėta visiems vadovams. Kiekvienas turėjo laiko ir progos su programa susipažint, pasiruošti ir atsiųsti savo pasiūlymus ar pataisas. Tad stovyklos metu nereikėjo posėdžiauti ir planuoti, o tik programą vykdyti.

Jaunieji būrelių vadovai šioje stovykloje turėjo pačias atsakingiausias pareigas.Vaikai buvo suskirstyti į 16 būrelių (pagal amžių), gi būreliai pavadinti Lietuvos kunigaikščių bei kunigaikštienių ar žymiųjų Lietuvių moterų vardais, turėjo savo ženklą ir šūkį. Būreliams vadovavo: Jonas Alšėnas (Mindaugo), Giedrė Čepaitytė (Birutės), Vytautas Čyvas (Kazimiero), Andrius Kazlauskas (Kęstučio), Margarita Kulytė (Šatrijos Raganos), Vitas Laniauskas (Algirdo), Sigutė Lenkauskaitė (Gražinos), Rasa Narutytė (Barboros Radvilaitės), Rita Neverauskaitė (Emilijos Platerytės), Tomas Palubinskas (Vytauto Didžiojo), Arūnas Pemkus (Šarūno), Linas Polikaitis (Zygimanto), Rimas Polikaitis (Gedimino), Vita Polikaitytė (Aldonos), Daina Sidrytė (Onos) ir Taura Zarankaitė (Mirgos). Kiekvieno būrelio vadovas, kartu su savo būreliu gyvendamas, valgydamas, sportuodamas, melsdamasis ir t.t., turėjo puikią progą vaiką pažint, su juo suartėt ir tapt lyg jo vyresniu broliu ar sesute. Nuo vadovo entuziazmo, nusiteikimo vaikų atžvilgiu ir pavyzdžio didele dalimi priklausė ir sėkmingas vaikų įsijungimas į programą ir visas stovyklos pasisekimas. Džiugu, kad dauguma jaunųjų vadovų savo pareigas atliko gerai ir gali tuo užpelnytai didžiuotis. Darbas buvo sunkus, bet labai prasmingas.

Stovyklos kapelionas buvo kun. Jonas Staškevičius, kuris ne tik laikė šv. Mišias, bet taip pat pravesdavo su vaikais pokalbius mažuose būreliuose. Į religinį vaikų auklėjimą taip pat reikia įskaityti ir vakarinius vaikų pokalbius su savo vadovais kambariuose, kuriems temas, klausimus ir mintis su dideliu įžvalgumu paruošė Lilė Gražulienė.

Kita stovyklos valdžia: MAS CV atstovas — Saulius Čyvas, Komendantas — Jonas Šalčius, vyriausia mergaičių vadovė — Jurina Rugienienė, vyriausi berniukų vadovai — R. Kriaučiūnas ir N. Udrys, ūkvedė — Gražina Kriaučiūnienė, slaugė — Eleonora Kilienė, sekretorė — Vida Nakaitė, šeimininkės — Stropienė ir Normantienė; programos koordinatorė — Janina Udrienė, kuri daug širdies įdėjo stovyklą planuojant ir planus įgyvendinant, be kurios ši stovykla nebūtų buvus, kokia buvo.. Ji taip pat stovyklos metu vadovavo pokalbiam su vaikais mažuose būreliuose įvairiais auklėjimo klausimais.

Rankdarbius mokė Valentina Černiauskienė (prisidėjo ir Jūra Vasiliauskienė), keramiką — Marytė Gaižutienė, dramą — Jadvyga Damušienė, sporto vadovas — Liudas Kuliavas, vandens instruktorė ir estradinių šokių mokytoja — Viktorija Lenkauskaitė, vandens sargai — Andrius Kazlauskas ir A. Nakas, laikraštėlis — Dalia Staniškienė, dainavimas ir muzika (orkestras) — Faustas Strolia, medžio drožinėjimas — Viktoras Veselka.

Stovyklai pasibaigus, vadovybė gavo raštu ir žodžiu nemažai komentarų iš stovyklautojų tėvų. Kai kurie sužavėti pasiruošimu stovyklai, tvarkingumu, vaikų parsivežtais rankdarbiais, kuriais visa šeima didžiuojasi. Kiti akivaizdžiai pamatė, jog suaugusių nustatytą ir prižiūrimą programą lengviau įgyvendint, nes jie turi ne tik gerų idėjų (kurių ir jaunesniems netrūksta), bet ir autoritetą. Dar kiti komentavo, kad šioj stovykloj nesijautė įtampos, nes buvo atsižvelgta į aplinkybes ir sąlygas ir prie jų taikytasi (pvz. nepaprastas dviejų savaičių karštis nepajėgė sumažint stovyklautojų entuziazmo, nes buvo duota daugiau progos atsivėsinti Spygly). Taip pat tėvai buvo patenkinti jaunųjų vadovų gyvenimu kartu su stovyklautojais, tuo išvengiant kartais pas vaikus atsirandančio vienišumo jausmo. Ne vienas džiaugėsi gražiais lietuviškais būrelių pavadinimais.

Ši stovykla buvo savotiškas bandymas. Buvo ir trūkumų — ir kur jų nėra? Pvz., buvo įsakmiai skelbta spaudoj, kad stovyklon bus priimami tik lietuviškai kalbantys vaikai, bet ne visi į šį skelbimą kreipė dėmesį... Gi tėvai tikrai to pageidauja, kaip matyt ir iš diskusijų šiuo klausimu, vykusių šios vasaros sendraugių ateitininkų stovykloj Dainavoj („Draugo“ ateitininkų skyr. rugpiūčio 27 d. aprašymas). Reikia tikėtis, kad pastebėtus trūkumus iškels visi stovykloje vadovavę asmenys, nuoširdžiai atsakydami į rengimo komiteto išsiuntinėtas anketas.

O vaikai? Ką jie prisimins iš šios stovyklos? Galbūt kunigaikščių ar vadovų laužą, kuris buvo ypač linksmas; gal įdomius darbelius Spyglio pakrantėj ar medžių šešėlyje, kai viduj dirbti buvo per karšta; gal pasivaikščiojimą „Gamtos takeliu“ (kurį gražiai paruošė R. Kriaučiūnas); gal stovyklos orkestrėlį, su entuziazmu grojantį šeštadienio vakare; gal p. Damušienės įspūdingai pastatytą „Grybų karą“ ir tautinius šokius paskutiniam pasirodyme; gal sporto šventėj laimėtą

medalį... Bet labiausiai, manau, prisimins naujus draugus ir drauges, sutiktus bestovyklaujant lietuviškoj ateitininkiškoj stovykloj. Vaikų nuotaikas gal geriausiai išreiškia Dainos Tijūnelytės „Stovyklautojo maldos" žodžiai: „Ačiū, Dievuli, kad stovykloje taip smagu, gražu ir malonu. Dievuli, mes, stovyklautojai, tikrai sakom ačiū už smagų laiką ir prašom, kad taip pasikartotų kitais metais..."

Dalia Staniškienė

WASAGOS ATEITININKŲ STOVYKLA

Smėlėtoje, beržų ir eglių apgaubtoje Wasagos stovykloje, Kanadoj, liepos 17 d. susirinko 53 jaunučiai ir moksleiviai ateitininkai stovyklauti. Palyginti, buvo mažai stovyklautojų, bet matėsi, kad susirinkusieji atvažiavo linksmai praleisti laiką ir aktyviai prisidėti prie programos. Stovyklos eigą prižiūrėjo daug vadovų: kun. Antanas Prakapas — kapelionas, Paulius Kuras — komendantas, Rūta Čepaitytė — programos koordinatorė, Vaida Kuprevičiūtė — vyriausia moksleivių mergaičių vadovė, Liudas Kuliavas — vyriausias moksleivių berniukų vadovas, Saulius Čyvas — moksleivių sporto vadovas, Rasa Šoliūnaitė — dainavimo mokytoja, Giedrė Čepaitytė — moksleivių meno mokytoja, Danutė Norvilaitė — tautinių šokių mokytoja, Ramona Vaičiūnaitė — krautuvėlės prižiūrėtoja, Daina Grabauskaitė — slaugė, Loreta Stončiūtė — vyriausia jaunučių mergaičių vadovė, Rimas Ulba — vyriausias jaunučių berniukų vadovas, Rimas Polikaitis — akordeonistas, Rima Gustainytė — jaunučių sporto vadovė, Tomas Palubinskas — jaunučių žaidimų ir gamtos vadovas, Vida Naujalytė — jaunučių meno vadovė, Audrius Stundžia — jaunučių berniukų vadovas ir Rūta Girdauskaitė su Edžiu Lukošiu — jaunučių vadovų pagelbininkai.

Šioje stovykloje kartu dalyvavo moksleiviai ir jaunučiai, bet jie eidavo skirtingas programas. Vienintelis pagrindinis programos punktas, kur jie susitikdavo, būdavo vakarinės programos. Kiekvieną vakarą vadovai surengdavo įvairią ir įdomią programą. Per dvi savaites buvo du laužai, talentų vakaras su vadovų baleto premjera „Wasagos Prūdas", sporto šventės komandų meniniai pasirodymai, literatūros vakaras, šokiai-karnavalas, susikaupimo vakaras, filmos rodymas ir naktiniai žaidimai. Antros savaitės gale buvo dramos būrelio muzikalinis spektaklis — „Karštasis Katilas".

Stovyklautojams buvo paruošti trys įdomūs pokalbiai. Pirmam vadovavo Vincas Kolyčius, tema „Liudykime Kristų ir savąją tautą", antrą — kun. Jonas Staškevičius, tema „Liudykime savąją tautą", o trečia — Vaida Kuprevičiūtė apie lietuvių tautosaką.

Stovyklos vidurinį savaitgalį vyko stovyklautojų ir vadovų sporto rungtynės. Komandos smarkiai žaidė, bet, žinoma, vadovai laimėjo ne tik krepšinį, bet ir tinklinį.

Antros savaitės,viena diena buvo skirta draugystei. Tą rytą kiekvienam stovyklautojui ir vadovui loterijos keliu buvo paskirtas draugas. Per dieną nauji draugai turėjo geriau susipažinti, kiek galima daugiau laiko kartu praleisti ir viens kitam padaryti dovanėlę. Tikrai buvo nuostabu žiūrėti, kaip sunkiai visi dirbo, kad jų draugo dovana būtų graži ir ypatinga. Tą vakarą buvo susikaupimo vakaras, kur visi savo draugams įteikė tas dovanas.

Sekantį rytą moksleiviai dar su tamsa kėlė ir ėjo į aušros mišias. Jaunučiams atsikėlus ir visiems pavalgius pusryčius, stovykla išėjo iškylon. Diena nebuvo labai karšta, tai eiti buvo smagu. Kelionės galas buvo Woodland Beach, kur stovyklautojai ir vadovai gavo progos pasilsėti, pavalgyti ir pasimaudyti. Vanduo buvo šaltas, bet atsirado aštuonetas, kurie norėjo atsigaivinti ir drįso lįsti į vandenį.

Per dvi savaites Liudas Kuliavas su moksleivių būreliu statė lietuvišką kryžių. Ilgai jie dirbo piaudami medžių rąstus ir šakas, kaldami ir dažydami. Pagaliau, baigiantis stovyklai, kryžius buvo pastatytas ir pašventintas vėliavų aikštėje. Dabar tas kryžius yra gražus prisiminimas 1977 m. ateitininkų stovyklos.

Stovykla oficialiai pasibaigė liepos 30 d. Sunku buvo tikėti, kad taip greitai dvi savaitės prabėgo. Čia stovykla suteikė progą ateitininkų jaunimui susiburti, padraugauti, pasilinksminti ir daugiau pažinti save, savo aplinką ir savo sąjūdį.

Tomas Palubinskas

TARYBA: Pasitarimas Clevelande

IX Ateitininkų Kongreso metu įvyko antras Ateitininkų Tarybos pasitarimas. Kongreso programa teleido paskirti tik 2-3 val. rugsėjo 2 vakare. Buvo svarstomi Tarybos prezidiumo siūlymai ideologinio sąmoningumo klausimu.

Ateitininkiškojo auklėjimosi bei lavinimosi programoms sudaryti buvo sudarytos trys komisijos: viena jaunučiams-jauniams, kita — moksleiviams, o trečia — studentams.

WASAGOS ATEITININKŲ STOVYKLA

Ingrida Girdauskaitė, Dana Čepaitė, Rūta Kuraitė, Alma Naikauskaitė ir Aldona Gedrimaitė iškylos metu.

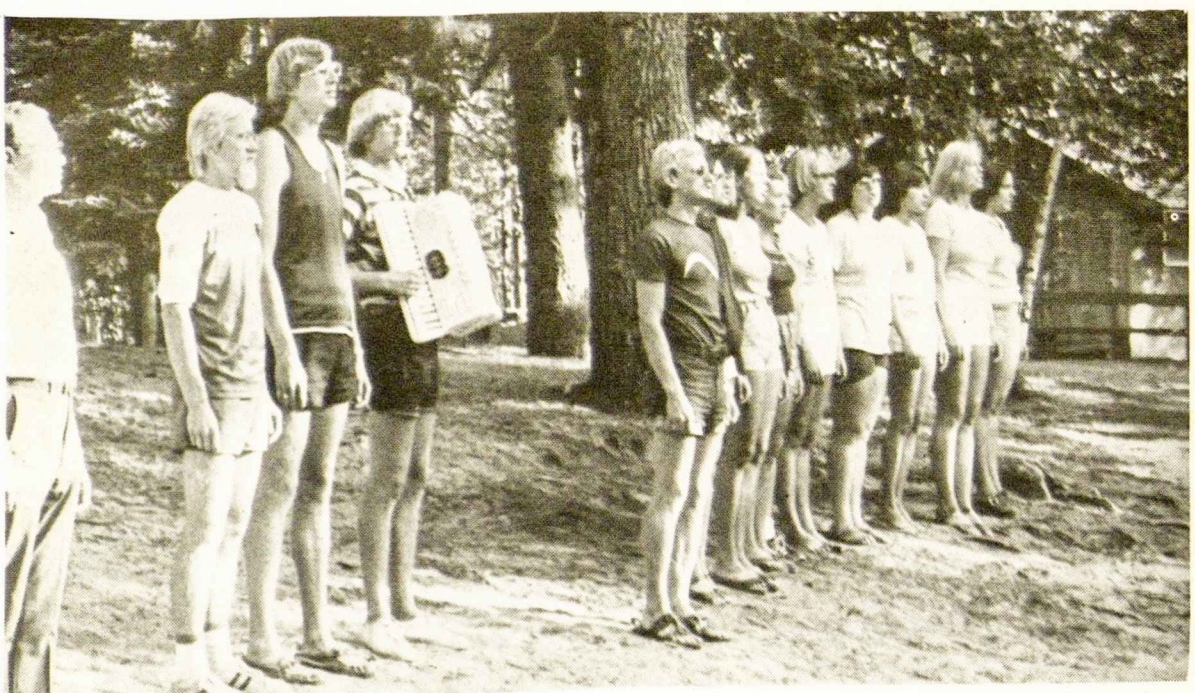

„Ramiai!" Dalis stovyklos vadovų stovi išsirikiavę vėliavos nuleidimo iškilmėse.

Wasagos moksleivių stovyklos dalyviai.

Ateitininkų Tarybos antrajame pasitarime: J. Polikaitis, kun. St. Yla, kun. G. Kijauskas, ses. M. Bareikaitė, S. Čyvas ir L. Gražulienė.

Pr. Baltakis, Vyt. Šoliūnas, dr. J. Pikūnas, dr. P. Kisielius ir dr. A. Damušis.

Tarybos nariai buvo skatinami sueiti į asmeniškus pokalbius su atskirų vietovių studentais bei mokslus baigusiais profesionalais įvairiais ideologiniais bei veiklos reikalais.

Moksleivių stovyklų programoms sudaryti ir joms tinkamai vadovauti siūloma Moksleivių Ateitininkų Sąjungos valdybai su Ateitininkų Federacijos valdybos pagalba sudaryti tokių programų ir jų vykdymo komisiją bei ieškoti specialistų talkos tiek lietuvių kalbos lavinimuisi, tiek stovyklos vakariniams bei meniniams parengimams. Ruoštini ir MAS globėjų bei vadovų kursai.

Taryba taip pat teigiamai pasisakė už Jaunųjų Ateitininkų Sambūrio steigimą Federacijos valdybos globoje. Tam sambūriui priklausytų jaunučiai (6-9 m.) ir jauniai (10-13 m.).

Sekantis Tarybos pasitarimas greitu laiku nenumatomas. Betgi sudarytos komisijos turėtų pradėti aptarti joms pavestą darbą — ruošti ideologinio ugdymosi programas.

K. T.

TRUMPAI

IX Ateitininkų Kongresas įvyko rugsėjo 1-4 d., Clevelande. Pradžioje — kongresinė konferencija organizaciniais reikalais, paskui — pats kongresas su įvairia programa. Dalyvavo apie 1000 asmenų, iš jų 127 įsiregistravę kongreso atstovai (platus kongreso aprašymas šiame *Ateities* numeryje).

Ateitininkų Tarybos pirmasis suvažiavimas įvyko rugpiūčio 6 d. Dainavoj, JAV, sendraugių stovyklos metu. Taryba iš savo tarpo išrinko 4 asmenų prezidiumą: pirm. dr. A. Damušį, L. Gražulienę, dr. K. Keblį ir dr. R. Kriaučiūną.

Dr. Adolfas Damušis tapo išrinktas naujosios Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininku.

Ateitininkų Tarybos antrasis pasitarimas įvyko IX Ateitininkų Kongreso metu rugsėjo 2 d., Clevelande. Buvo sudarytos komisijos ideologinių ugdymo programoms paruošti.

Dr. Jonui Griniui įteikta St. Šalkauskio vardo kūrybinė premija. Tai buvo paskelbta IX Ateitininkų Kongreso metu.

„Ateitininkų keliu"— tokiuo vardu iš spaudos išėjo IX Ateitininkų Kongreso leidinys, kurį redagavo St. Barzdukas.

Pabaltiečių žmogaus teisių demonstracijose rugsėjo 24 d. Washingtone, JAV, dalyvavo gausus būrys ateitininkų: Ateitininkų Tarybos pirm. dr. A. Damušis, „Ateities" vyr. red. K. Trimakas, dr. Vyt. Vygantas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirm. G. Juozapavičiūtė ir kt. Šias demonstracijas ruošė pabaltiečių jaunimo komitetas, kuriam vadovavo Vyt. Nakas.

Korp. Giedros 50 metų sukakties minėjimas įvyko rugsėjo 25 d., Chicagoje. Programoje — šv. Mišios, akademija ir banketas.

Sao Paulo, Brazilijoj, ateitininkai — jaunučiai, moksleiviai, studentai ir sendraugiai, IX Ateitininkų Kongreso proga buvo susirinkę pamaldoms ir vaišėms. Mišias atnašavo prel. P. Ragažinskas. Vaišių metu moksleiviai atliko M. Vinkšnaitienės paruoštą eilėraščių ir dainų pynę, o jaunimas, R. Saldžiui palydint akordeonu, padainavo. Buvo prisimintas ir ateitininkų patriarkas dr. E. Draugelis — jis buvo pasveikintas telefonu.

MOKSLEIVIAI

Moksleivių stovykla Dainavoj prasidėjo birželio 19 d. ir tęsėsi dvi savaites. Kiekvieną dieną būdavo dainavimo, tautinių šokių, meno, skaitymo-rašymo pamokos, sportas, paskaitos arba pašnekesys ir vakarinė programa. Kalbėjo P. Alšėnas apie moksleivį ateitininką 1977 m., dr. Ant. Razma, jr., — apie artėjantį IX Ateitininkų Kongresą, Alg. Rukšėnas — apie Brazinskų padėtį, kun. A. Saulaitis — teologiniais klausimais ir apie principus, A. Kuolas, G. ir D. Juozapavičiūtės — apie Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungą. Stovykloj dalyvavo apie 120 moksleivių.

Jaunučių ateitininkų stovykla Dainavoj įvyko liepos 2-17 d. Jai buvo iš anksto kruopščiai ruoštasi. Vaikai buvo suskirstyti į 16 būrelių, kurių kiekvieną globojo vadovai. Stovyklautojai buvo mokomi rankdarbių, keramikos, dramos, dainavimo bei muzikos ir medžio drožinėjimo. Kun. J. Staškevičius vadovavo religiniams pokalbiams. Stovykla buvo pilnutėlė — 130 stovyklautojų.

Wasagoje, Kanadoje, vasaros stovykla prasidėjo liepos 7 d. ir tęsėsi dvi savaites. Stovyklavo 53 moksleiviai ir jaunučiai. Pokalbiams vadovavo: V. Kolyčius — tema — „Liudykime Kristų ir savąją tautą", kun. J. Staškevičius — „Liudykime savąją tautą" ir V. Kuprevičiūtė — apie lietuvių tautosaką. Vakarų programoj — du laužai, talentų vakaras, literatūros vakaras, susikaupimas, filmas ir naktiniai žaidimai.

Los Angeles moksleivių ateitininkų stovykla buvo suruošta rugpiūčio 28-rugsėjo 4 d.

STUDENTAI

Studentų ateitininkų vasaros stovykla įvyko rugpiūčio 29-rugsėjo 1 d. Dainavoj, JAV. Programoje: kun. K. Pugevičius — apie Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką, dr. Z. Rekašius — apie Lietuvos padėtį po karo ir dabar, dr. K. Keblys — apie šių dienų lietuvių literatūrą, L. Gražulienė — apie išeivijos lietuvių spaudą. Be to, susipažinimo vakaras, sportas, fuksų diena ir kt. Dalyvavo apie 100 studentų.

Saulius Jankauskas ėjo vyriausio vadovo pareigas Los Angeles moksleivių ateitininkų stovykloj rugpiūčio 28-rugsėjo 4 d. Viešėdamas Los Angeles mieste, jis padarė pranešimą apie ruošiamas pabaltiečių demonstracijas Washingtone už žmonių teises.

Studentų Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas ruošiamas spalio 29-30 d., Chicagoje.

SENDRAUGIAI

Dainavoj sendraugių vasaros stovykloj buvo apie 110 asmenų: iš jų 40 mažiau kaip 10 metų amžiaus. Vyresniesiems idėjinėje programoje L. Gražulienė, R. Udrienė, dr. R. Kriaučiūnas ir L. Šalčiūnienė vedė pokalbius apie amerikietiškos ir lietuviškos aplinkos derinimą, kun. K. Pugevičius kalbėjo apie Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką, dr. M. Girniuvienė — apie lietuviškos literatūros kūrimą išeivijoj, ASS pirm. Vyt. Šoliūnas, D. Kuolienė ir R. Bridžius — apie sendraugių veiklą, kun. dr. K. Trimakas — apie krikščionišką atsinaujinimą. Gi jauniesiems žaidimų programas organizavo R. Šoliūnaitė, L. Bradūnaitė, K. Veselkaitė ir T. Zarankaitė. Vakarines programas sumaniai organizavo dr. M. Girniuvienė.

Kennebunkporte sendraugių vasaros stovykloj rugpiūčio 14-20 d. dalyvavo 48 sendraugiai. Nebuvo iš anksto pasirūpinta idėjine programa. Tėv. L. Andriekaus rūpesčiu, stovyklos metu buvo suruošti trys koncertai ir literatūros vakaras. Kultūriniuose parengimuose dalyvavo V. Vasyliūnas, G. Čapkauskienė, Pr. Naujokaitis, dr. J. Zdanys, Alg. Landsbergis, P. Jurkus, V. Balčiūnienė ir I. Vasyliūnas.

Sydnėjaus, Australijoj, ateitininkai sendraugiai suruošė nuotaikingą vakarą su programa, šokiais ir žaidimais.

Amžinybėn iškeliavo

Dr. Zigmas Kungys, ypač atmintinas dėl savo veiklos Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdyboje prieš 20 metų. Mirusiojo artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

1977 METŲ „ATEITIES“ TURINYS

STRAIPSNIAI, RAŠINIAI

Pabusti savo, kitų ir Dievo tikrovei — K. Trimakas 6
Šventieji — tada ir dabar — L. Gražulienė 13
Valančiaus veikla, ruošiant tautą ateičiai — S. Girnius 14
Kalba Federacijos vadas dr. P. Kisielius 29, 134
Tiesą liudykime kūryba ir darbais — Ateitininkų Federacijos valdyba 36
Asmuo ir istorija — Ant. Maceina 40
Skirtingi žvilgsniai į tą pačią Bažnyčią — kun. J. Šarauskas
1 — Institucinis modelis 47
2 — Bažnyčia kaip mistinė bendruomenė 84
3 — Bažnyčia kaip sakramentas 118
4 — Bažnyčia kaip šauklys 156
5 — Bažnyčia kaip tarnas 158
Velnias, charizmatikai, „Ateitis“ ir atsinaujinimas — K. Trimakas 59
Kultūriniai ateitininkų uždaviniai (I) — K. Keblys 72
Tutanchamono kapas — M. Eivaitė 79
Krikščionių suartėjimo pastangos:
Ekumeniniai įvykiai Amerikoje 1976 m. — I. Kairytė 87
Katalikų ir anglikonų susitarimas apie autoritetą —
Vyt. Bagdanavičius, MIC 87
Pokalbis su Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirm. S. Čyvu 89
Detroito ateitininkai — „Ateities“ mecenatai 98
Teptuko poetas — J. Jankus apie dail. Ant. Tamošaitį 109
Lietuvių Fondas — „Ateities“ mecenatas 115
Kultūriniai uždaviniai — maži, bet nelengvi — K. Keblys 116
Oskaras Vladislovas Milašius 121
Moralinė maišatis — Ant. Paškus 145
Pasikalbėjimas su naujuoju Sendraugių Sąjungos pirmininku Vytu Šoliūnu 161
Benarpliojant painius žmoniškumo, krikščionybės, sektantizmo ir
psichologijos mazgus — Dr. J. Adomavičius ir kun. dr. K. Trimakas 182
Pokalbis su Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininku
Sauliu Girniu 197
Atsinaujinimo pradinė patirtis — Chicagos studentai ir Montrealio
ateitininkai apie krikščioniško atsinaujinimo dienas 199
Kaip šveicaras patenka į lietuvių tarpą — prof. dr. J. Eretas 216
JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos padėtis: laikinas snaudulys ar išdžiūvęs
šaltinis — Petras V. Kisielius 222
Atsinaujinimo pradinė patirtis (II) — Clevelando studentai ir Toronto
vyr. moksleiviai 235
Balsai IX Ateitininkų Kongreso belaukiant 250
Žmogaus širdies teologija Šventraštyje — Ses. O. Mikailaitė 252
Bekompromisinė pozicija gaivi kūrybai — Pokalbis su Vl. Žilium 258

„Būk su mumis, Viešpatie“ (invokacija) — kun. St. Yla 292
„Heroiškoje kovoje už Tautos ir tikėjimo laisvę“ — dr. P. Kisielius 293
„Kai žvilgsnis nukreiptas į Tiesą“ — dr. A. Damušis 295
„Aiškus protas, kilni širdis“ — dr. J. Grinius 299
Devintasis Ateitininkų Kongresas — K. Trimakas 300
Devintojo Ateitininkų Kongreso nutarimai 313
Sendraugiai su vaikais Dainavoj — L. Gražulienė 335

POEZIJA

Į Naujuosius metus — Putinas 1
Pabudimas — F. Kirša 5
Laikas — K. Bradūnas 33
Nuskyniau ramunės žiedą — V. Bogutaitė 44
Alkana kelionė — K. Bradūnas 76
Tutanchamono kapas — St. Žilys 81
Iš voratinklių datas išpainiosiu — J. Malerytė 83
Pavasario simfonija — J. Aistis 105
Ir ypačiai; Kai ji ateis — O. V. Milašius 122
Motinos šešėlyje — J. Augustaitytė-Vaičiūnienė 150
Madonna miseria — J. Baltrušaitis 150
Motinai — Alg. Pagėgis 150
Motinos legenda — J. Aistis 151
Motina rudens naktį — H. Nagys 152
Motinos daina — Alf. Nyka-Nyliūnas 153
Atgimimo giesmės — O. Mikailaitė 162
Laiškas Kristui — Vyt. Mačernis 177
Eilėraštis — T. Venclova 180
Be šaknų tvardos vilnija miražas — M. Saulaitytė 190
Miške — J. Baltrušaitis 213
Eilėraščiai — Vl. Šlaitas 226
Visą gyvenimą ieškojau savo paukščio — H. Nagys 256
Nakčia sustojus po žydinčia liepa — Ant. Vaičiulaitis 314

PROZA

Menininko gimtadienis — P. Penikas 9
Aukso puodas (apysaka) — A. T. Klimas 50
Lietuva (ištr.) — O. V. Milašius 121
Atgaila — ne sielvartas. Ji — Meilė (ištr.) — O. V. Milašius 123
Prelįudas (romano ištrauka) — J. Jankus 154
Kodėl juokėsi Motiejus (romano ištrauka) — Vyt. Alantas 192
Praradimas kalnuose — J. Gliauda 264
Šventasis narvas (ištrauka) — Alg. Landsbergis 316

ANTAI...

K. Trimakas 2, 34, 70, 106, 142, 178, 214, 250, 290

ATVIRAI

Nauja Ateitininkų Akademikų Sąjunga: reikalinga ar ne? — Dr. K. Keblys, E. Razmienė, L. Gražulienė, V. Kolyčius 195
Kritiškas žvilgsnis į Studentų Ateitininkų Sąjungą — V. Nakas, V. Volertas, D. Norvilaitė ir Ž. Kliorytė 230
Kokia svarbiausia laiko keliama problema — R. Juzaitis, G. Juozapavičiūtė, dr. A. Damušis, ses. M. Bareikaitė, kun. dr. K. Trimakas 270
Pokongresiniai žvilgsniai — St. Barzdukas 323
Kokia svarbiausia laiko keliama problema (II) — Kun. K. Pugevičius, Pr. Baltakis, L. Gražulienė, J. Polikaitis ir kun. J. Seškevičius 326

ATŽALOS

Dainavos žiemos kursų dalyvių pasisakymai 19
Draugystė liks visada — B. Nakrošiūtė, T. Zarankaitė, R. Neverauskaitė 56
Dainavos žiemos kursų diskusinių būrelių išvados 57
Brazilijos moksleivių ateitininkų stovykla — stovyklautojų pasisakymai ... 95
Kai tiki ... ir darai — A. Sušinskas 96
Keturi būdai rištis su Dievu — G. Gečytė 96
Antras pasaulis — V. Radvilas 130
Muzikos mėgėjo nuotykis — V. Mickus 131
Žvaigždes delnuose nešiau (eil.) — Loreta 132
Grįžo namo vyras — D. Ivaška 164
Atvėręs Dievui savo duris, žmogus prašvinta — R. Garūnaitė 165
Tikėjimo egzaminai: čia ir už Geležinės uždangos — R. Ardytė 202
Eilėraščiai — Taura 203
Tikinčiųjų moksleivių persekiojimas okup. Lietuvoje — A. Lelis 236
Ginto pasaka — G. Zaranka 237
Lietuvių tautos atstovė — R. Veselkaitė 237
Draugų įtaka — Rita Kutkutė 237
Pripažinimas — V. Nakaitė 237
Mūsų įtaka pasauliui — Rasa Kutkutė 238
Jei laimėčiau milijoną — R. Duobaitė 238
Atsisveikinimo žodžiai su Pr. Dielininkaičio „abiturientais“ 239
Jaunučių vasaros stovykloje; Atvažiavau į Dainavą; Už ką mes Dievui dėkingi — Stovyklautojai 276
Perkūno klaida (eil.) — R. Žukauskaitė 332
Skaitau ar neskaitau — Stovyklautojai 333
Įdomiausia lietuviška knyga — Jaunučiai 333
Kur aš norėčiau gyventi? — Jaunučiai 333

KNYGOS

Karl Adam — A. Grauslys 22
Knygos krikščioniškam atsinaujinimui (II) 23
Pasitinkant V. Bogutaitės naują eilėraščių rinkinį — K. Bradūnas 52
Apie gyvąjį deglą Nemuno slėnyje: Pokalbis su „Romo Kalantos“ knygos autorium — Vyt. Alantas ir K. Trimakas 91
Georges Bernanos, 1888-1948 — Alf. Grauslys 93

Įspūdžiai skaitant dr. J. Girniaus monografiją „Pranas Dovydaitis“
— V. Kuprytė, Ant. Razma, Jr., B. Žukauskas 124
Hans Urs Von Balthasar — Alf. Grauslys 168
Mintis dialektiniame žaisme — Pokalbis su kun. Dr. F. Jucevičiu 274
Kongreso leidinys „Ateitininkų keliu“ — K.T. 329

LAIŠKAI 24, 59, 97, 133, 169, 205, 248, 288, 330

VEIKLA 25, 60, 100, 135, 170, 206, 240, 280, 338

1977 m. lapkričio 1 d.

Vyriausio redaktoriaus žodis

Prieš užverčiant paskutinį šių metų žurnalo lapą, tenka stabtelti ir pažvelgti į prabėgusius trejus metus. 1974 m. spalio 15 d. man liks visada atmintina. Prieš pat vidurnaktį suskambėjo telefonas... Dr. Petras Kisielius, Ateitininkų Federacijos vadas... „Ateitis“ perkeliama į Chicagą; prašo manęs sutikti ją redaguoti. Nebegalėjau užmigti. Žinojau, koks tai įdomus, bet ir sunkus darbas. O „Ateitis“ turėjo šviesti ir toliau... Po trijų valandų svarstymo nutariau sutikti, bet su viena sąlyga, kad aš koordinuosiu, o trys jauni akademikai, pasikeisdami, techniškai medžiagą sutvarkys. Mano pastatyta sąlyga niekad nebuvo įgyvendinta. Trejus metus dirbau, kas savaitę po 40 val. psichiatrinėj ligoninėj, o šalia to — 30-38 val., anksti rytą, vakarais, kiekvieną savaitgalį — dažnoj įtampoj; su nuolat pasikartojančiu protiniu pervargimu ir galvos skausmais. Nerašau tai užuojautos ieškodamas, bet pateikdamas faktus, kuriais remdamasis „Ateities“ leidėjams pranešiau jau šių metų pradžioj, kad mano įsipareigojimas redaguoti baigsis su šių metų paskutiniu numeriu. Šiuo metu ieškomi žmonės, kurių pagalba būtų įgyvendinta prieš trejus metus mano pasiūlyta sąlyga. Jei tokia talka susidarys, redagavimas ir man bus toliau įmanomas.

Kęstutis Trimakas

ATEITIS — Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas. Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130 USA. Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629 USA.

Statement of ownership, management and ciruculation

"Ateitis" is published monthly, except July and August. Its publisher and owner is American Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, 10000 S. Bell St., Chicago, IL 60643. The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes have not changed during preceding 12 months. The editor is Rev. Kestutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL 60130. The managing editor is Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629. In the preceding 12 months "Ateitis" averaged a press run of 1200 copies each issue single issue nearest to filing date, 1200) of which 958 960) were distributed to paid individual subscribers by mail and none 0) sold through dealers, carriers, street vendors or counter sales; total paid circulation being 958 960); free distribution by mail, carriers or other means 86 80). Copies not distributed — left-over: 156 160).

Keliama „Ateities“ prenumerata

Brangstant popieriui, paštui bei spausdinimui, bene visų lietuvių ir vietinių periodinių leidinių metinės prenumeratos per kelerius metus yra pakilusios bent trečdaliu. Tuo tarpu „Ateities“ prenumerata nuo 1971 m. yra likusi ta pati — 7 dol. Betgi „Ateities“ spausdinimo išlaidos didėjo kaip ir visų kitų leidinių: 1971 m. vieno numerio išleidimas kainavo 650 dol.; šiandien gi — 950 dol. Tų faktų šviesoje nuo 1978 m. sausio nr. „Ateitis“ JAV ir Kanadoj metams kainuos 9 dol.; kitur — 6 dol.; susipažinimui — 7 dol. Garbės prenumerata lieka ta pati — 15 dol. Kam šis prenumeratos pakėlimas sudarytų sunkumų toliau „Ateitį“ prenumeruoti, prašome pranešti žurnalo administracijai. „Ateities“ redakcija, leidėjai ir administracija nutarė daryti lengvatą visiems, kurie negali mokėti pakeltos prenumeratos taip, kad netektų nei vienam atsisakyti „Ateities“ dėl jos pabrangėjimo. Antra vertus, „Ateitis“ neįlenda į stambesnes skolas tik didesnių aukų parama. Todėl prašome visų paremti „Ateitį“ kiek galima didesnėmis aukomis.

„Ateities“ redakcija, leidėjai ir administracija

Nuo administracijos stalo

Garbės prenumeratas prisiuntė: dr. L. Bajorūnas (Southfield, Mich.), A. Balčytis, V. Baleišytė, V. Kazlauskas (Chicago, Ill.), St. Daugėla (Washington, D.C.), dr. Pr. Jucaitis — už 3 metus (Rocky River, Ohio), dr. J. Norkaitis (Vokietija), kun. J. Pakalniškis — už 2 metus (Maspeth, N.Y.), kun. J. Pragulbickas — už pusantrų metų (Elizabeth, N.J.), kun. dr. P. Ragažinskas (Central, N. Mexico, dr. E. Razma (Joliet, Ill.), kun. K.K. Stewart (Ridley Park, Pa.).

Aukojo „Ateičiai“ paremti: 200.00 dol. — kun. A. Lipniūno MAS kuopa (Chicago, Ill.); 150.00 dol. — Korporacija GAJA (Chicago, Ill.); po 50.00 dol. — A. Babickienė (Cleveland, Ohio), Clevelando MAS Maironio Kuopa (Cleveland, Ohio); A. Skučienė (Lake Worth, Florida); 26.00 dol. — kun. J. Grigonis (Fishers Island, N.Y.); po 25.00 dol. — Philadelphijos Moksleiviai Ateitininkai (Philadelphia, Pa.), M. Vasienė (Philadelphia, Pa.); 20.00 dol. — kun. V. Karalevičius (Newark, N.J.); 18.00 dol. — A. Styra (Cleveland, Ohio); 15.89 dol. — kun. A. Bernatonis (Vokietija); 15.00 dol. — kun. J. Pragulbickas (Elizabeth, N.J.); 13.00 dol. — S. Šimaitytė (Chicago, Ill.); po 10.00 dol. — kun. dr. P. Ragažinskas (Central, N. Mexico), A. Užgirienė (Chicago, Ill.); po 5.00 dol. — V. Baleišytė, E. Jasaitienė, J. Jokubka (Chicago, Ill.), St. Daugėla (Washington, D.C.); 3.60 dol. — P. Norvilas (Chicago, Ill.); po 3.00 dol. — I. Baužaitė (Kenosha, Wisc.), V. Beleška, Č. Grincevičius, E. Juknevičienė, J. Kučėnas, J. Prunskis, J. Spurgis, A. Viliušis, V. Žemaitis (Chicago, Ill.), J. Damas (Naperville, Ill.), V. Gedrimas (Hamilton, Ont. Canada), D. Keturakytė (So. Boston, Mass.), K. Kleiva (St. Petersburg Beach, Fla.), R. Končiūtė (Cicero, Ill.), dr. Vl. Lelis (Rochester, N.Y.), E. Orentas (West Hartford, Ct.), A. Saulis (Toronto, Ont. Canada), A. Tamošaitis (Kingston, Ont. Canada), N. Ziminskaitė (Winnipeg, Manitoba, Canada); 1.00 dol. — A. Lieponis (Lockport, Ill.).

Apmokėjo „Ateities“ prenumeratą, siuntinėjamą užsienio moksleivijai: 15.00 dol. — kun. J. Pragulbickas (Elizabeth, N.J.); 10.00 dol. — dr. J. Pikūnas (Detroit, Mich.); 8.00 dol. — A. Mažiulis (So. Boston, Mass.); 5.00 dol. — E. Orentas (West Hartford, Ct.).

Nauji prenumeratoriai: A. Barkauskienė (Westchester, Ill.), S. Damušis (Vokietija), J. ir D. Ivanauskaitės, L. Pupelytė, A. Skruodys (Cicero, Ill.), J. Jokubka, M. Šulienė (Chicago, Ill.), A. Kašiubienė (LISLE, Ill.), D. Keturakytė (So. Boston, Mass.), dr. Z. Kungys (Yucaipa, Cal.), V. Rukšys (Delran, N.J.), kun. K. K. Stewart (Ridley Park, Pa.), A. Tamošaitis (Kingston, Ont. Canada),

Už garbės prenumeratas, aukas ir naujas prenumeratas nuoširdžiai dėkoja

„Ateities“ Administracija

Rb 3.—

ALp(LKA)1786
1977, Nr.9/10

90. 326. 18